

Anomi og Dekadanse

*-En Ideologisk studie av Hizb ut-Tahrir i
Danmark og Den Svenska Motståndsørørelsen*

Håkon Daniel Myhre

Masteroppgave
Institutt for arkeologi, konservering og historie

UNIVERSITETET I OSLO

Høsten 2013

Forord

Denne oppgaven hadde ikke eksistert i sin ferdige form uten hjelp fra en hel del mennesker, som jeg her vil ta meg tid til å takke

Først vil jeg takke min veileder Øystein Sørensen for en god veiledning, og mange hyggelige samtaler, både på og av emne. Jeg vil også spesielt takke Anna-Lena Lodenius og Tore Bjørge for tilgang til arkivene deres, noe denne oppgaven ikke kunne klart seg uten. Jeg sender også en takk til Nikolai Brandal som ga meg hjelp angående (ml), selv om jeg ikke fulgte opp den retningen.

På en mer personlig nivå, vil jeg gi en varm takk til Aslak Kittelsen og Petter Karlstad for grundig gjennomlesning og kritikk av oppgaven, samt annen kritikk av Espen Grøtberg og Alexander Smith-Hald. Jeg vil også takke alle de fine folkene på Uglebo for samtaler, kakao, og gratis vafler. Dere har holdt meg gående.

Om det er noen som leser dette som føler jeg glemte dere, vær forsikret over at jeg takker dere og.

Håkon Daniel Myhre, 14. November 2013

Innhold:

Forord.....	2
Innhold:	4
Kapittel 1.....	7
Det Totalitære i Skandinavia.....	7
1.0 Hizb ut-Tahrir, Den Svenske Motståndsørølsen, og det totalitære.....	7
2.0 Om oppgavens struktur	9
3.0 Om metodologi og komparativitet.....	10
4.0 Om kilder og litteratur.....	12
5.0 Teoretiske perspektiver	13
5.1 Hannah Arendt.....	13
5.2 Roger Griffin	17
Kapittel 2.....	21
Hizb ut-Tahrir.....	21
1.0 Innledning.....	21
2.0 Hizb ut-Tahrir`s historie.....	25
2.1 Global oversikt.....	25
2.2 HT i Europa: Strategi og Historie	28
3.0 Hizb ut-Tahrirs ideologiske perspektiver	33
3.1 Drømmen om kalifatet	33
3.2 Islams politiske historie, og HTs idealiserte utgave.	36
3.3 Frigjøring fra Vesten og kamp mot sekularisme	39
3.4 Forståelsen av fiendene: Kolonialister og Kufr	43
4.0 Oppsummering.	45
Kapittel 3.....	48
Den Svenske Motstandsørølsen.	48
1.0 Innledning.....	48
2.0 Bakgrunn og historikk.....	50
2.1 Nazismen i Sverige i etterkrigstiden.....	50
2.2 Vit Arisk Motstand: Strategi og Historie	52
3.0 Ideologiske perspektiver	55
3.1 Det Tredje Riket og <i>The Turner Diaries</i>	55
3.2 Den Raserene Drømmen	59

3.3 Annen renhetsproblematikk og kamp mot dekadanse	62
3.4 Folkemord som frigjøring	64
3.5 Fiendebildene: Jødene som verdensherskere.....	68
4.0 Oppsummering	71
Kapittel 4.....	74
Totalitære grupper som meningsdannelse	74
1. Hizb ut-Tahrir og Motstandsbevegelsen som totalitære bevegelser.....	74
1.1 Den ene sannheten	74
1.2 Utopia	75
1.3 Revolusjonært brudd.....	76
1.4 Målet helliger midlene	77
2. Ideologien og organisasjonen.....	78
2.1 Ideologien	78
2.2 Organisasjonen	79
3. Fiender, konspirasjonsteorier og Alice-syndromet.....	81
3.1 Fiendene og konspirasjonene.....	81
3.2 Alice-syndromet.....	83
4. Det Totalitære som politisk modernisme	85
4.1 Modernisme og selotisme.....	85
4.2 Anomi, dekadanse og frigjøring	87
5.0 Oppsummering og konklusjon	89
Kilder:	91
Litteratur:.....	92
Artikler i tidsskrifter og antologier:.....	93
Avisartikler:.....	94

Kapittel 1

Det Totalitære i Skandinavia

1.0 Hizb ut-Tahrir, Den Svenske Motståndsørørelsen, og det totalitære

Denne oppgaven er en komparativ, ideologisk studie av to totalitære grupper i Skandinavia. Det dreier seg om nynazistgrupper i Sverige, og en avdeling av en internasjonal islamistisk bevegelse i Danmark. Tidsaspektet skal gå fra rundt 1990 til 2012. Den svenske gruppen er Den Svenske Motståndsørørelsen (SMR) og dens forgjenger Vitt Arisk Motstånd (VAM). VAM var aktive på 90-tallet, og stod bak en del kriminelle aksjoner. De var primært hjemmesnekret, men hadde utenlandske ideologiske impulser, særlig fra USA. Motståndsørørelsen steg fram fra restene av VAM, etter at denne gikk i oppløsning på andre halvdel av 90-tallet. Hizb ut-Tahrir (HT) er i kontrast en importert totalitarisme. Internasjonalt er HT en veldig topptung bevegelse, der ledelsen i Jordan tar alle avgjørelser. Det er ingen grunn til å tro at det danske kapitelet oppfører seg annerledes, og da det ble etablert i Danmark på 80-tallet var det allerede en bevegelse med klare ideologiske linjer. Slik sett fungerer HT og SMR som interessante motpoler, der den stadig skiftende ideologiske tyngden i SMR står i sterk kontrast til den faste ortodoksien i HT. Begge faller innenfor det totalitære, men er på mange måter forskjellige.

Definisjonen av totalitarisme jeg opererer med her er i stor grad lånt fra professor Øystein Sørensen ved Universitetet i Oslo, og er primært rettet mot totalitære bevegelser, ikke stater. En totalitær bevegelse kjennetegnes ved at dens medlemmer er overbevist om at de har oppskriften på et fullkomment samfunn og/eller nøkkelen til historiens gang. De er helt sikre på den sannheten, og lever i en oppfatning om at mesteparten av menneskeheten av forskjellige grunner er villedet og at bare en liten gruppe, de selv, faktisk har forstått hvordan verden henger sammen. Denne sannheten kan bare gis liv med et totalt, revolusjonært brudd med det bestående samfunnet, som fremstilles som gjennomført korrumpert og på randen av avgrunnen. Som følge av denne sikkerheten, mener de at de har rett til å benytte seg av alle

virkemidler for å styrte det bestående, så lenge det blir vurdert som hensiktsmessig. Følgelig er også alle som står i veien eller er uenige å betrakte som fiender, og kan håndteres deretter. Utrykket totalitarisme refererer til den tilsynelatende totale besettelsen tilhørere av slike bevegelser ser ut til å utvikle, alt sees i lys av ideologien. Det viser også til den totale kontrollen regimer bygget på slikt ser ut til å forsøke å oppnå over samfunnet, og alle menneskene i det.

Det finnes flere ideer om hvordan totalitarisme bør forstås, og en del som hevder at det har mistet en del av sin verdi som kategoriserende uttrykk. Begrepet oppstod først på 1920-tallet, omhandlende den italienske fascismen. Fascistene, på sin side, tok snart tak i begrepet og omfavnet det, og er slik den eneste totalitære bevegelse som helhjetet har gjort dette.¹ Det Mussolini la i begrepet var at staten skulle være total, i det at den skulle omfatte alt i tilværelsen, både det nære og det fjerne. Da nazistene tok over i Tyskland var det åpenbart mange som så likhetene. Mesteparten av disse kommentarene kom fra venstreorienterte grupper som ikke var særlig begeistret, og det tok en stund før man begynte å se likheter mellom kommunistene i Sovjetunionen og de høyreorienterte bevegelsene i Europa. Med begrepet siktet man til systemer som primært var preget av en integrert helhetsforståelse og todeling av verden. Likevel var det fortsatt mye uklarhet. For eksempel var det ikke klart hva man mente om graden av totalitarisme i de aktuelle regimene, og om fenomenet i det hele tatt kunne graderes. Man hadde ikke noen klar definisjon av hva som mentes med totalitær bevegelse vs. totalitær stat/samfunn, eller om fokuset skulle ligge på en bevisst ideologi, eller en byråkratisk utvikling.² Utover Den kalde krigen ble begrepet mindre populært i academia, særlig siden mange mente at det ble brukt politisk av høyresiden. Det ble hevdet at man ønsket å stigmatisere Sovjet som noe mer enn et diktatur, og slik forsvare samarbeid med en rekke hardhendte autoritære diktaturer mot Sovjet. Slik følte enkelte at totalitært betydde «diktator vi ikke liker». Et motargument mot dette var at en del av de som kritiserte begrepet som regel ikke hadde de samme innvendingene om uttrykket fascisme, selv om det kunne sies å være like politisert som totalitarisme var.³

Etter den kalde krigens slutt fikk begrepet en «renessanse». Fordi temaet lå mer i fortiden og de sovjetiske arkivene var blitt åpnet, ble det mulig å se på det med en høyere grad

¹ Petersen, «The History of the Concept of Totalitarianism in Italy», s3-21

² Sørensen, *Drømmen om det fullkomne samfunn*, 17-45. Dahl, «Teorier om «totalitarisme» i politisk og sosial analyse», 78-103

³ Grieder, «In Defence of Totalitarianism Theory as a Tool of Historical Scholarship», 139-143

av distanse. I forbindelse med dette var det en ny gruppe forskere som mente at det muligens hadde vært et for sterkt fokus på statene og regimene som ble kalt totalitære, men ikke nok på ideologiene som legitimerte dem. Dette satte i gang en ny oppgang i arbeider, der mange tok opp disse ideologiene og forsøkte å forstå de på deres premisser. Interessen var nok også økt av den større fremtoningen til islamismen, som stort sett ikke hadde noen sterke statlige systemer bak seg, med unntak av Iran.⁴ Denne oppgaven vil også primært fokusere på det ideologiske aspektet ved det totalitære.

Min sammenligning av disse bevegelsene vil i stor grad informeres av arbeidet til Hannah Arendt, og hennes analyse av det totalitære. Arendt var en av de første teoretikerne som anså det totalitære som kvalitativt annerledes enn det autoritære, sammen med J.L. Talmon, og til en viss grad Karl Popper, og har derfor vært særdeles innflytelsesrik. Men mitt hovedfokus vil være på Roger Griffins nyere arbeid om fascisme og terrorisme, og se om dette også kan brukes på ikke-terroristiske bevegelser, og om det kan kombineres med Arendts tanker. Både Arendt og Griffin snakker om effektene av en atomisering av menneskene som gjør folk spesielt sårbare for slike tankeretninger. Min sentrale problemstilling blir hvorvidt ideen om hvorvidt totalitære bevegelser fungerer som en slags trygg havn for mennesker som føler seg strandet i et hav av usikkerhet er en måte å forstå slik ekstremisme. Dessuten vil jeg vurdere hvorvidt Griffins kategorier av selotisk og modernistisk ekstremisme kan være fruktbart i et arbeid om det totalitære.

2.0 Om oppgavens struktur

Denne oppgaven er delt i fire kapitler. Kapittel 1 er denne introduksjonen. Kapittel 2 og 3 dreier seg respektivt om Hizb ut-Tahrir og den Svenske Motstandsbevegelsen, og fungerer primært som en gjennomgang av deres historiske og ideologiske utvikling. Kapittel 4 er en komparativ analyse, som utforsker den primære problemstillingen. Jeg vil primært kikke på

⁴ Sørensen, Drømmen om det fullkomne samfunn, 36-41

ideologiske trekk til disse gruppene, og se om disse kan sees i lys av Arendt og Griffin. Mine hovedkilder er tekster skrevet av disse bevegelsene, og i tilfellet Svenske Motstandsbevegelsen, tekster som inspirerte denne. Foruten Arendt og Griffin og andre som har jobbet med totalitarisme, vil jeg også benytte meg av en stor mengde sekundærlitteratur om retningenes historie og bakgrunn.

I det fjerde kapittelet vil jeg forsøke å utføre en komparativ studie av skriftene disse bevegelsene har produsert, eller som de regner som viktige. I tillegg vil jeg kikke på deres historie og organisasjons-strategier for å se i hvor stor grad man finner likhetstrekk, og i hvor stor grad det stemmer med teknikker brukt av totalitære grupper tidligere. Jeg vil også se om temaer som kan underbygge en tolkning på linje med Griffins går igjen i disse bevegelsenes ideologiske universer.

3.0 Om metodologi og komparativitet

Som et innledende metodologisk punkt vil jeg vektlegge at begrepet totalitarisme, samt Griffins begreper om modernistisk og selotisk ekstremisme og andre konsepter jeg bruker i teksten må ansees som modeller og ideal-typer. Ingen idealtyper eksisterer i sin perfekte form i virkeligheten, men de kan korrespondere med bestemte trekk hos det de skal studere. Mitt ønske er ikke å hevde at den Svenske Motstandsbevegelsen og Hizb ut-Tahrir er essensielt det samme, men snarere å se om idealtypen totalitarisme kan ha en tilknytning til dem begge. Med grunnlag i problemstillingen min vil jeg vektlegge de aspektene der jeg tror det er mest sannsynlig at en vil ha overlappende tendenser. Fiendebildet er sentralt i dette, både på det umiddelbare planet, og på hva de «står imot» på et mer abstrakt plan. Jeg vil blant annet hevde at en vil finne tilbakevende ideer om dekadanse, og renhetstankegang. Jeg vil også kikke på deres oppfatninger av omverdenen rent generelt, i hvor stor grad en kan snakke om en fremmedgjøring fra verden. Føler de seg fullstendig koblet vekk fra resten av verden? Deres syn på evigheten, deres meningsunivers, er dette i samsvar med Griffins idé om en programmatisk modernitet, og kan mye av deres verdensforståelse regnes under hans «Alice-

syndrom»?⁵ Hva med Arendts beskrivelser av ideologiens totale overtaking av deres virkelighet, den logiske fellen? Hva er synet deres på voldsbruk? Til slutt, kan Arendts beskrivelser av organisasjonen til totalitære grupper gjenkjennes hos disse gruppene, og kan det knyttes til nettopp ideologisk renhet? Dette er spørsmålene jeg skal fokusere på i teksten.

Denne oppgaven bygger på en komparativ analyse, noe som kan være problematisk om en jobber med bevegelser som er såpass forskjellige som nynazisme og islamisme. Mitt primære redskap for komparasjonen vil være totalitarisme-teori. Jeg vil hevde at denne forståelsen vil gi nok møtepunkter til at en komparativ analyse er hensiktsmessig. Dette er ikke ukontroversielt, som nevnt over. Jeg vil derfor utføre nøye gjennomganger av trekk ved disse bevegelsene i deres respektive kapitler, for så å gå tilbake til de i det avsluttende, komparative kapitlet. På denne måten håper jeg å utføre en rigorøs sammenligning, der en kan se etter spesifikke trender i bevegelsene, og se om disse passer til trekk en kan forvente i totalitarisme.

Et problem en møter på i en slik undersøkelse er at en står i fare for å se seg blind på teorien, og derfor få problemer med å vurdere om dataene støtter denne eller ikke. En kan fort ende opp med å bare se bekreftende resultater. Det er flere måter å forsøke å komme rundt problemet. En er å sette opp mer enn én teori, men det blir mer omfattende enn denne oppgaven er. Jeg vil i stedet bruke sammenligning som min måte å se om totalitarisme-begrepet holder vann. En kan da se på ting som er relevante i de forskjellige kriteriene nevnt ovenfor, og se om en kan kjenne igjen disse tendensene i disse bevegelsene. Dette vil kunne avgjøre hvorvidt disse analyseverktøyene er brukbare, i hvert fall i disse to eksemplene. Jeg kan også finne ut om det er områder hvor sammenligningen blir strukket for langt, om det er elementer som ikke ser ut til å passe.

⁵ Dette vil si en tilstand der en person synker inn i en fiktiv verden, som jeg kommer tilbake til senere i kapitlet.

4.0 Om kilder og litteratur

Mine kilder for oppgaven er primært tekster skrevet av de bevegelsene som oppgaven fokuserer på. Jeg vil også ta frem tekster som blir holdt i akt av bevegelsene. For Hizb ut-Tahrir er hovedkildene de såkalt adopterte tekstene deres. Noen av disse ble skrevet av grunnleggeren selv, men til vanlig har de ikke oppgitt forfatterne av tekstene. Jeg har derfor valgt å liste de som Hizb ut-Tahrir, når forfatternavn ikke er oppgitt. Jeg har også noen henvisninger til rapporter om organisasjonen i danske medier, samt referanser til nettsidene deres. Jeg har også brukt kilder fra engelske Hizb ut-Tahrir. Angående nynazistene i Sverige er mine viktigste kilder magasinene *Storm* og *Nationell Motstånd*. *Storm* var et sentralt magasin for hvit makt-bevegelsene i Sverige på tidlig 90-tallet, og gikk fra 1990-1994. *Nationellt Motstånd* er magasinet til den Svenska Motståndsørølsen, og ble stiftet i 2003. I tillegg er *The Turner Diaries* av William Pierce kanskje den viktigste kilden til nynazistenes ideologi, skjønt jeg vil også henwise til *Mein Kampf*. *Turner Diaries* ble skrevet under pseudonymet Andrew MacDonald, og jeg vil bruke dette navnet i notene. Jeg vil også nevne at grunnet problemer i grunnteksten, vil jeg ikke bruke sidetall i mine henvisninger til *Turner Diaries*, men jeg vil legge ned hvilket kapittel i boken ting er hentet fra.

Av litteratur knyttet til HT er det viktigste klart Suha Taji-Farouki's *A Fundamental Quest*, utgitt i 1996, en historisk oversikt over organisasjonen. Jeg har også benyttet meg av *Hizb ut-Tahrir i Danmark*, skrevet av noen danske journalister, som går gjennom organisasjonens historie og posisjon i Danmark, samt *Hizb ut-Tahrir: Ideology and Strategy*, publisert av «Centre for Social Cohesion» i England. Disse har forskjellige innfallsvinkler, og virker derfor som interessante kommentarer på bevegelsen. Jeg har også brukt tekster av Mehdi Mozaffari og Michael Whine om definisjonene av islamisme, og Knut Vikør og Karen Armstrong for mer om islams historie generelt. På SMR-siden har jeg primært benyttet meg av Helene Løøws *Nazismen i Sverige: 1980-1999*, Tore Bjørgos *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, og Anna-Lena Lodeniusø *Gatans Parlament* for en historisk oversikt over nazismen i Sverige. Jeg har også benyttet meg av masteroppgaven til Christoffer Øimoen, *Nynazisme i Norge og Sverige*, angående forholdet mellom skandinaviske nynazister og *Turner Diaries*.

For mer generell teori-analyse har jeg selvsagt *Terrorists Creed* av Roger Griffin og *The Origins of Totalitarianism* av Hannah Arendt. Jeg har også tatt noe fra Griffins tidligere bok *The Nature of Fascism* samt stoff fra antologier compilert av Øystein Sørensen og Bernt Hagtvet. Henvisninger til alt, med unntak der det er spesielt notert, vil følge et (forfatter, verk, sidetall) system i fotnotene, mens litteratur- og kilde-lister vil ha (forfatter(e). Verk. Utgivelsessted: Utgiver, utgivelsesår). På henvisninger til *Nasjonellt Motstånd* og *Storm* har jeg ikke brukt forfatternavn, siden disse ikke skrives i et miljø med reell debatt, og det ikke vil gjøre det lettere å finne tekstene.

5.0 Teoretiske perspektiver

Som nevnt over vil oppgaven i stor grad benytte seg av arbeid gjort av Hannah Arendt og Roger Griffin for å kaste lys på disse bevegelsene. Jeg vil her gå gjennom deler av arbeidet deres som er mest relevant for oppgavens tema og problemstilling.

5.1 Hannah Arendt

Kanskje det viktigste forsøket for å definere det totalitære ble gjort av Hannah Arendt. Hun skrev flere verker om temaet, spesifikt om hvordan disse ideologiene fungerte i regimer. Hun mente at det totalitære primært dreide seg om staten og partiets forsøk på å totalt dominere sinnene til sine undersåtter, og å erodere vekk alle muligheter disse menneskene hadde til å tenke utenfor dette systemet. Slik ble medlemmene mindre og mindre i stand til å sanse virkeligheten utenfor dette. Dette resulterer at når det totalitære regimet kommer til makten må det totalt ødelegge det sivile samfunnet og bygge opp en absolutt oppslutning til regimets politikk, for å forme virkeligheten i den retningen som kreves av det. Skjønt det ikke har vært

allmenn enighet om denne måten å forstå totalitarisme på, er ideen om at autoritære regimer som regel bare undertrykker all opposisjon, mens totalitære regimer krever full oppslutning, stort sett akseptert innenfor kretsene der totalitarismebegrepet brukes.⁶

Hannah Arendts *The Origins of Totalitarianism* ble skrevet i kjølvannet av Den andre verdenskrigen. Prosjektet oppstod ut fra Arendts interesse for konsentrasjonsleirene til Det tredje riket, etter som detaljer om grusomheten begynte å komme fram mot slutten av krigen. Prosjektet ble utvidet og revurdert flere ganger, etter hvert som mer informasjon ble tilgjengelig. I utgangspunktet var ikke Sovjetunionen med i materialet hennes, men ettersom informasjon om leirene der kom fram, så hun nok likhetstrekk mellom systemene til å også trekke inn dette i en tekst om totalitarisme. Hennes sannsynligvis viktigste tanke er knyttet til terroren og konsentrasjonsleirenes rolle i det totalitære, som grunnlaget som systemet hviler på.⁷ Når det er sagt, er Hannah Arendts bok ikke lett å komme gjennom. Den har ingen introduksjon, og har problemer med å opprettholde den røde tråden. Til tider får en følelsen av at den forsvinner ut på forskjellige tangenter, og mens det er veldig mye utforskning av den ideologiske bakgrunnen til rasisme og antisemittisme, er den ideologiske bakgrunnen til kommunisme bare i veldig begrenset grad utforsket. Det kanskje viktigste kapitlet, «Ideologi og Terror», ble ikke innført før en senere utgave av boken. Arendt var selv klar over en del av disse problemene, og skrev mye om bakgrunnen til kommunisme i senere arbeider. På tross av disse problemene kan ikke betydningen av hennes arbeid undervurderes, særlig i hennes vektlegging av forholdet mellom ideologi og det totalitære.⁸

Arendts sentrale tese er at ideologi er en sentral forutsetning for et totalitært system. Utrykket ideologi ser ut til å indikere en vitenskapelig idé, en slags kunnskap om ideer eller kunnskap fra en idé. Arendt tolker det som en idéns logikk. En ideologi starter med et enkelt premiss, for eksempel at rasene har ulike egenskaper eller at historiens gang drives utelukkende av økonomiske krefter. Ut fra dette premisset utledes så logisk hvordan historien fungerer og hva som er menneskets sanne natur. På denne måten vil folk som er virkelig knyttet til en ideologi føle at denne virkelig er løsningen på alt, siden hele den logiske kjeden er korrekt. Dette er logikkens felle. Fordi verden ikke er helt logisk, vil denne strengt logiske tilknytningen til det første premisset bare i større og større grad skille en fra virkeligheten,

⁶ Arendt, *Origins of Totalitarianism*, s460-479. Backes, «Ideologi og terror: Hannah Arendt om totalitarisme», s33-50

⁷ Backes, «Ideologi og Terror: Hannah Arendt om Totalitarisme», s34-35

⁸ Ibid., s44-46

ifølge Arendt. Det er denne konsekvensen av logikken som er spiren til det totalitære hos alle ideologier, og det var bare et sett med historiske omstendigheter og tilfeldigheter at rasisme og marxisme var de som skulle spire til totalitære bevegelser i det tyvende århundret.⁹

Arendts verk er delt i tre deler. De to første delene er en gjennomgang av de politiske og sosiologiske utviklingene som ledet fram mot veksten av totalitarismen, mens den tredje er beskrivelsen av «krystalliseringen av det totalitære».¹⁰ Hele første del er viet framveksten av politisk antisemittisme, hvordan denne i utgangspunktet hviler på reelle samfunnsmessige motsetninger og skjevheter, men hvordan den, med dannelsen av de antisemittiske partiene i det tyvende århundre, blir totalt adskilt fra disse. I den andre delen skriver hun om imperialismen, og om hvordan denne forvrengte politiske oppfatninger og prioriteringer i Europa. Uten framveksten av en verdenspolitikk ville totalitarismenes drøm om verdensherredømme vært meningsløs. Dette, kombinert med nedbrytningen av klassesamfunnet, skapte god jord for de totalitære bevegelsene.¹¹

Arendt ser på Europa i mellomkrigstiden som et rotløst samfunn. Særlig i Tyskland hadde mange av de gamle institusjonene brutt sammen, og tilliten til de nye var svært begrenset. Dette, kombinert med et brudd på troen om fremskritt fra krigen, og en akutt økonomisk krise som kastet en stor del av den tyske middelklassen ned i fattigdom, resulterte i en masse av desperate, atomiserte individer. Det var nettopp disse massene de totalitære bevegelsene bygde sin makt på. De tradisjonelle politiske partiene organiserte klasseinteresser, men da store deler av klassesamfunnet brøt sammen, var det de totalitære som organiserte disse massene som desperat forsøkte å finne en vei i livet.¹² Det tyvende århundre led av paradokset at mens Mennesket var mektigere enn noen sinne, følte individet seg rotløst og maktesløst og så desperat etter en utvei.¹³

Arendts egen definisjon på det totalitære har tre sentrale kjennetegn. Det første er en sikkerhet at en besitter en total forståelse av verden og historien, både fortid, nåtid og fremtid. Dette er gjerne formulert i begreper som «historiens lover», som hevdes å være sannheter alle må forholde seg til. Ifølge Arendt oppstod det i Europa et atomisert massesamfunn i mellomkrigstiden, som fungerte som grobunn for en form for scientisme som var mindre

⁹ Arendt, *Origins of Totalitarianism*, s468-470

¹⁰ Backes, «Ideologi og Terror: Hannah Arendt om Totalitarisme», s36

¹¹ *Ibid.*

¹² Arendt, *Origins of Totalitarianism*, s305-326

¹³ *Ibid.*, «Preface»

interessert i å utforske verden enn å komme med klare forklaringer på hvorfor ting var som de var og hvordan ting kom til å bli i fremtiden, til tross for at sunn fornuft og erfaringer indikerte at dette ikke kunne være tilfellet.¹⁴

Det andre kjennetegnet er en konsekvens av det første, ved at de totalitære massene blir indoktrinert av bevegelsen i et verdenssyn som i større og større grad fraviker fra virkeligheten. En måte som dette gjøres på er gjennom konspirasjonsteorier, der alt som skjer blir mistenkeliggjort og skjulte motiver blir tillagt alle aktører.¹⁵ Det tredje kjennetegnet er den ovennevnte logiske fellen, der logikken ut fra det første premisset blir bevegelsens eneste sannhetsgehor, og konsekvens blir sannhetens eneste kjennetegn.¹⁶ Å absolutt følge logikkens bane ødelegger menneskets evne til å tenke, og etter hvert ødelegger menneskets evne til å trekke erfaringer fra verden,¹⁷ på samme måte som terroren i slike regimer ødelegger menneskets evne til samhandling.¹⁸

Denne virkelighetsflukten gikk hånd i hånd med en lagdelt organisasjonsstruktur. Dette startet ved at de skilte mellom partimedlemmer og sympatisører med bevegelsen. Etter hvert ble det også eliteformasjoner, folk som var mer ideologisk pålitelige enn vanlige medlemmer. De ytterste lagene har ofte et fjernt forhold til de innerste og deres virkelighet. Ifølge Arendt er den egentlige funksjonen til dette å øke skillet mellom det bevegelsen faktisk står for, og det omverdenen tenker om bevegelsen. Ofte vil omverdenen bare ha kontakt med front-organisasjonen, uten å møte de faktiske medlemmene. Eliteformasjonene er nesten utelukkende dedikert til politikken, og snakker sjelden med folk utenfra. Lagdelingen av de som er tilknyttet bevegelsen har også en annen funksjon, ved at det skaper en «buffer» mellom eliten og omverdenen, og gradvis er med på å redusere ledernes virkelighetsforståelse.¹⁹

¹⁴ Ibid., s346

¹⁵ Ibid., s351-352, 382

¹⁶ Ibid., s468-470

¹⁷ Ibid., s471, 473

¹⁸ Ibid., s352-353, 362

¹⁹ Ibid., s366-367

5.2 Roger Griffin

Roger Griffin er en engelsk akademiker som først begynte å bli kjent med sitt viktige verk *The Nature of Fascism*, som ble utgitt i 1991. I denne boken tar han for seg fascisme i Europa, og dens ideologisk-dynamiske og samfunnspsykologiske side. Hans virke er stort sett innen fascisme, men han har utvidet sin interesse til politisk ekstremisme generelt. Med sin siste bok, *Terrorists Creed* som kom i 2012, fokuserer han på terrorisme, og de «dypere» årsakene til dette. Jeg vil hevde at flere av hans analyser av terrorister kan også brukes på medlemmer av totalitære bevegelser, med eller uten bruk av terroristiske virkemidler.

Min interesse ligger i *Terrorists Creed*, men Griffin begynner på noen av temaene i denne allerede i *Nature of Fascism*. I *Nature* hevder Griffin at mennesker har to sentrale instinkter. Det første er instinkt om selvrealisering, det andre om selvtransendens, altså å gå inn i noe som er større enn en selv, og slik oppnå en slags udødelighet, selv om den bare er symbolsk. Med dette menes ikke en kamp mellom altruisme og egoisme, siden begge disse instinktene er primært egoistiske. Det første gir sitt utløp i karriere, kjærlighet, interesser, hobbyer, osv., mens det andre må tilfredsstilles kollektivt, i et reelt eller innbilt felleskap.

Griffin mener at de selvtransendente instinktene historisk sett har vært tilfredsstilt av hele samfunnet, som eksisterte under en paraply av «selvsagte sannheter», som ikke tillot tvil og usikkerhet. Dette kaller Griffin et nomos, etter den greske guden som personifiserer den mytiske ånden til udødelig lov. Skapelsen av et nomos kan kalles en form for kollektiv mytedannelse, som samfunnet bygger sin «åndelige grunnmur» på.²⁰ Dette har selvsagt ikke alltid vært stabilt, og mange ganger har nomoi kollapset for at nye senere ble dannet. Situasjonen i senantikken, da Romerrikets kulturelle makt var på hell, skapte en tilstand der den eksistensielle angsten kom krypende, og antallet kulter og sære bevegelser på den tiden er et testament til dette. Men i alle tidligere perioder hvor slik oppløsning skjedde, skapte menneskene igjen et nytt nomos, som ble bærende for neste periode.

Griffin definerer moderniteten som en tilstand der verden forblir fanget i en tilsynelatende evig anomisk²¹ oppløsning. På grunn av globaliseringen og andre økonomiske, kulturelle og politiske krefter er alle eksisterende nomoi under konstant trussel, og forsøk på å skape nye har enten hatt bare begrenset suksess, og derfor bare skapt nomoi som trues like

²⁰ Griffin, *Terrorists Creed*, s20, 24-26

²¹ Anomisk: En tilstand hvor nomos mangler

mye som de gamle, eller vært spektakulære feilutviklinger som flere ganger har endt i millioner døde. Denne tilstanden av konstant oppløsning leder til en dyptliggende angst hos store deler av verdens befolkning, og i denne tilstanden søker folk seg ofte til radikale løsninger, om de ikke forsøker å begrense angsten i distraksjoner. Mange går inn i ultrakonservative bevegelser, religiøse eller sekulære, ofte sekteriske,²² eller de bygger nye verdensforståelser i kulturen og annet.²³ Bare noen ytterst få begår voldelige handlinger i forbindelse med dette dilemmaet, men det er disse Griffin er interessert i, i *Terrorists Creed*. Jeg er ikke interessert i terrorisme som sådan, men føler at hans generelle kategorier og verktøy for å analysere terrorisme fungerer på ekstreme politiske og særlig totalitære bevegelser som sådan. Hans primære kategorisering er delt i to grupper, det han kaller selotisk terrorisme og modernistisk terrorisme. Den selotiske formen er forsvar av et eksisterende nomos, mens den modernistisk er et forsøk på å skape et nytt et.²⁴

Uttrykket selotisk kommer fra selotene, som var en gruppe jøder under den romerske okkupasjonen av Israel, rundt starten av vår tidsregning. Mens mange jøder aksepterte de romerske okkupantene, og den helleniserte jødedommen til myndighetene, isolerte selotene seg fra det de så på som ødeleggelsen av den gamle, jødiske kulturarven. En utgruppe av selotene, sikariene, tok dette et skritt lenger. De satte i gang med væpnede aksjoner, særlig snikmord av embetsmenn og andre autoritetspersoner.²⁵ I dag minner den vestlige verdens dominans og kulturelle hegemoni ofte om den hellenistiske verden rundt Middelhavet ca. år 0, og i likhet med denne har den ofte hatt en katastrofal påvirkning på tradisjonelle samfunn den kommer i kontakt med. Dette har fungert som grobunn for kulturell og militær motstand mot denne globaliseringen, og denne har minnet en del om selotenes motstand mot hellenistisk og romersk dominans. En del steder har dette også utartet seg til terrorisme, som de gamle sikariene, f.eks. i Tsjetsjenia²⁶ og Sri-Lanka.²⁷

Andre former for politisk ekstremisme er det Griffin kaller en form for programmatisk modernisme. Denne ønsker å komme vekk fra modernitetens absurditet, men har ikke et eksisterende nomos å bevare. Denne er allerede Vesten oppfattet som ødelagt eller ikke-

²² Ibid., s52-54

²³ Ibid., s50-51

²⁴ Ibid., s20-21

²⁵ Ibid., s33-36

²⁶ Ibid., s39-42

²⁷ Ibid., s43-45

eksisterende, og man har satt seg som mål å skape et nytt nomos.²⁸ Dette er et fenomen som først de siste par hundre år virkelig har vært en sterk tilstedeværelse i verden. Nazisme og kommunisme kan regnes som de mest storslåtte forsøkene på å skape et nytt nomos for den vestlige verden. New Age bevegelsen og det store antallet kulter og ny-religiøse bevegelser må også regnes som slik programmatisk modernisme. Nå er det klart at slike politiske bevegelser som regel har elementer av begge disse ideal-typene, og jeg vil bruke begge til å vurdere både islamistene og ny-nazistene.

Griffin er også opptatt av det han kaller Alice-syndromet, oppkalt etter hovedpersonen i *Alice i Eventyrland*. Dette beskriver en tendens til å gradvis miste kontakt med virkeligheten, og det rammer både enkeltpersoner og bevegelser. Personer som rammes av dette glir inn i en slags eventyrverden, som fungerer etter helt andre regler enn den virkelige verden. Dette gjelder ikke bare eksterne krefter, men også ens egen posisjon i verden, og har en tendens til å henge sammen med en selv-identifisering med en «heroisk avatar». Det starter oftest ut fra en noe ekstrem politiske eller religiøs posisjon, og kan sies å ha en del til felles med Arendts logiske felle. Griffin mener at dette forklarer en del tilsynelatende absurde terrorhandlinger, men jeg vil benytte den på disse ideologiske gruppene, og se om det kan gi noen innsikt i deres tanke- og arbeidsmåte.²⁹

²⁸ Ibid., s47-49

²⁹ Ibid., s95-101

Kapittel 2

Hizb ut-Tahrir

1.0 Innledning

I de tolv årene som har gått siden 11. september 2001 har islamisme blitt et stadig vanligere ord i medie-diskursen. De overveldende terrorangrepene den dagen gjorde verden umiddelbart oppmerksom på dette fenomenet, og i tiden siden har voksende muslimske innvandrerbefolkninger og økende spenninger i Europa holdt denne interessen ved like. Men bruken av begrepet har ikke alltid vært konsekvent, og er ofte brukt hipp som happ med andre begreper, slik som terrorisme. Dette gjør det vanskelig å finne en konsekvent mening bak det.

Ordet oppstod først på 17-1800-tallet som et synonym for islam, men i det tyvende århundre hadde det stort sett forsvunnet. Det dukket opp igjen, med sin nåværende betydning, etter revolusjonen i Iran i 1979. Det som klart går igjen i definisjoner av islamisme etter 1979 er ideen om et politisk islam. Mehdi Mozaffari, professor i islamske studier ved Universitet i Aarhus, foreslår følgende definisjon av islamisme:

öIslamismeö er en religiös ideologi med en holistisk totalitær tolkning av islam, med erobring av verden med alle midler som endelig mål.ö³⁰

³⁰ Mozaffari, öHva er islamismeö, 2011

Jeg synes denne definisjonen er forholdsvis brukbar. Jeg vil likevel holde en finger på delen som sier «verdsherredømme med alle midler». Jeg er ikke sikker på om alle grupper som kan kalles islamister har dette aspektet.

En annen som også har jobbet med islamisme er Michael Whine, fra Board of Deputies of British Jews. Teksten hans ser jeg som en interessant rettesnor jeg vil benytte meg av i min vurdering av Hizb ut-Tahrir(HT) som islamistisk bevegelse. En av Whines sentrale poenger er at det i dag, med den økende kommunikasjonen i verden, endelig har vært mulig for en global Ummah³¹ å dannes. Det vil si at muslimene i en del av verden er klar over hva som skjer med muslimene i en annen del av verden, noe som gjør at de i større grad blir opptatt av politiske saker *som muslimer*. Kombinert med et økende press utøvd av moderniseringen på sterkt tradisjonelle samfunn, leder dette til en tendens mot radikaliserings i store deler av den islamske verden. Whines sentrale interesse ligger i om de mest ekstreme av disse bevegelsene, islamistene, kan sies å falle inn under betegnelsen totalitarisme.³²

Totalt sett mener Whine at islam som religion har noen totalitære elementer, ved at den formelt sett omfatter et helt samfunnssystem, men at islam mangler et autoritativt, religiøst senter. Det finnes ikke noe islamsk presteskap, noe som har latt mange tradisjoner og tolkninger eksistere side om side. Islam har hatt en større tradisjon enn kristendommen til å akseptere uenigheter i tolkning, som historisk sett har dempet de totalitære tendensene. Islamister, i kontrast til denne tradisjonen, mener at de har funnet den eneste sanne tolkningen, som de vil tvinge på alle andre. Jeg vil hevde, ut fra tidligere nevnte kriterier for ideologi og totalitarisme, at islam kan sies å være like mye ideologi som religion, men at den faktiske praksisen ikke kan kalles totalitær i mesteparten av islams historie. Hva islamisme er i denne konteksten er noe vanskelig å si. At islamisme oppstod som en reaksjon på at islam mistet sin status som samfunnssystem virker sannsynlig, men hvordan det defineres er vanskeligere. Det er blitt foreslått at islamisme er alle former for politisk islam, men dette ser ut til å være litt for vidt.

En bør også være bevisst et klart skille mellom islamister og tradisjonister. Tradisjonister er de som står for en veldig streng tolkning av Koranen og sharia, som ønsker

³¹ Ummah, enheten av troende muslimer. Et sentralt teologisk konsept hos islam.

³² Whine, *öIslamism and Totalitarianism*, s54-55

å holde moderniteten på avstand, men som ellers holder seg for seg selv. De kan derfor sees på som en selotisk bevegelse, som vil isolere seg fra det de anser som en dekadent verden. Islamistene er de som er interessert i en vekkelse av den islamske verden. De er inspirert like mye av vestlig venstreorientert ideologisk tankegang og antikolonialisme, og ser islam som en ideologi. De bruker Vesten i mye større grad enn tradisjonalistene for å definere seg selv og sine mål. Istedenfor å forkaste alt av modernitet, tar de det til seg og omformer det.³³ De kommer derfor nærmere det Griffin vil kalle en modernistisk retning, men har noen selotiske overtoner, der de klart utviklet seg fra modernitetens trykk utenfra. Islamismen har av mange, inkludert islamister selv, blitt knyttet til anti-kolonialisme og mer generelle anti-vestlige posisjoner, og disse bærer også flere fellestrekk med selotene.

Hizb ut-Tahrirs form for islamisme er av en fundamentalistisk type, som insisterer på å gå tilbake til islams røtter, det vil si Profeten Mohammeds levetid og Rashidun-kalifatet.³⁴ Som gruppe er de ikke veldig kjent, til tross for at de er en av de større gruppene internasjonalt. I motsetning til for eksempel Det muslimske brorskapet, som har den største gruppen følgere i Midtøsten, er HT sterkest i Sentral-Asia og Europa. En av grunnene til at gruppen ikke er veldig kjent, er at den holder en lav profil. Mange av regimene i Midtøsten og Sentral-Asia har forsøkt å definere den som en terrororganisasjon, men den har så langt unngått å havne på EUs og USAs lister over terrorgrupper. I eget materiale indikerer HT at de ikke støtter en «målet helliger midlene»-tankegang, og de går over oppførsel som kan være tillatt og oppførsel som er forbudt i teksten *Bestanddelene av det Islamske Psyke*.³⁵ De tar også kvalifisert avstand fra terrorbruk, skjønt motstanden mot terror ser ut til å være i større grad knyttet til vurderinger av hensiktsmessighet enn et fast prinsipp. Suha-Taji-Farouki, som gjorde den hittil mest omfattende studien av gruppen, påpeker et sprik mellom retorikk og praksis, siden denne nettopp tenderer mot militant aktivisme.³⁶ Dette kan kanskje forklares med HTs legalistiske tilnærming.

HT er en svært topptung organisasjon, som holder en tett kontroll på sine medlemmer. Det er typisk forbudt for normale medlemmer å uttale seg om organisasjonens standpunkter, og de har i både Danmark og Storbritannia utplukkede talsmenn som har monopol på å snakke

³³ Ibid., s56-57

³⁴ Tiden til De fire rettroende kalifer, like etter Mohammed. Jeg kommer tilbake til dette i den historiske gjennomgangen.

³⁵ Hizb ut-Tahrir, *Bestandelen av det Islamske Psyke*

³⁶ Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s188-192

med pressen. Dette gjør det vanskelig å komme nært innpå dem og vurdere dem, men studier av dem er likevel blitt gjort. Den viktigste av disse er Taji-Faroukis bok fra 1996, *Fundamental Quest: Hizb ut-Tahrir and the search for the Global Caliphate*. Taji-Farouki, professor i moderne islamske studier ved Universitetet i Exeter, har gjort et forsøk på å forklare gruppens bakgrunn, historie, ideologi og strategi i denne boken, og omtrent alle senere forskere som har jobbet med bevegelsen har referert til henne. Andre studier som er gjort, har stort sett vært knyttet til de regionale kapitlene av organisasjonen. Siden mitt hovedfokus er på den danske avdelingen, vil jeg i stor grad ta opp *Hizb ut-Tahrir i Danmark*, skrevet av Malene Grøndahl, Torben Rugberg Rasmussen og Kristine Sinclair, en grei liten oversikt over HT i Danmark utgitt i 2003. Jeg vil også kikke litt på den engelske avdelingen av HT, siden den står ganske sterkt i Englands muslimske miljøer. Den er også, i likhet med den danske, helt lovlig. Materialet jeg vil ta opp i den forbindelse er primært Hannah Stuart og Houriya Ahmeds arbeid for tenketanken «Centre for Social Cohesion». Dette er en mer programorientert tekst, som ser på HT som et potensielt sikkerhetsproblem i Storbritannia, og kommer med en analyse av bevegelsen og mulige måter å utfordre den på. Disse to analysene har klart helt forskjellige innfallsvinkler, men nettopp dette gjør at jeg synes det er interessant å ha begge i bakhodet når man forsøker å undersøke HTs aktiviteter i Vesten.

HT kommer klart innenfor definisjonene av islamisme jeg har gått gjennom over. De har globale aspirasjoner, de kaller Islam eksplisitt en ideologi, og fokuserer i stor grad på motstand mot Vesten og det de kaller kolonialisme. Kapittelets første seksjon vil dreie seg om HTs historiske utvikling og bakgrunn, og vil stort sett snakke om den arabiske verden. Deretter vil jeg skrive litt om HTs historie i Danmark, og litt om andre steder i Europa. Jeg vil òg gå inn på ideologien, først i form av det endelige målet til bevegelsen, nemlig Kalifatstaten. Her vil jeg også snakke om islams politiske historie. Deretter tar jeg opp spesifikke områder, og litt om deres utvikling i Danmark, forhold til diaspora-muslimere, det danske samfunnet og demokratiet samt sentrale fiendebilder.

2.0 Hizb ut-Tahrir`s historie

2.1 Global oversikt

Hizb ut-Tahrir ble grunnlagt tidlig på 1950-tallet i Jerusalem av sjeik Taqiuddin al-Nabhani, en dommer i islamsk rett fra en palestinsk landsby. Den spredte seg raskt utover den muslimske verden og videre, og er etablert i hvert fall i 40 land, med hovedkvarter i Jordan. Den er aktiv i Europa, særlig i Storbritannia, og den har også en voksende organisasjon i Nord-Amerika. Dens danske kapittel er forholdsvis sterkt til stede i dansk politikk, skjønt det sannsynligvis har svært få medlemmer.

Taqiuddin al-Nabhani var en arabisk muslim oppvokst i Palestina da dette fortsatt var en del av Det osmanske riket. Han kom fra en intellektuell og religiøs bakgrunn, og var utdannet i islamsk lov. Han jobbet innenfor rettsvesenet i de palestinske områdene fram til krigen i 1948, og i denne perioden utviklet han et samarbeid med Hajj Amin al-Husseini, stormufti i Jerusalem fram til 1937. Etter krigen flyktet han med den generelle palestinske flyktningstrømmen, og bosatte seg en tid i Syria. I mesteparten av denne perioden skal han ha søkt i sine nettverk om muligheten til å etablere et politisk parti for gjenopprettelsen av det muslimske kalifatet, som falt etter første verdenskrig.³⁷ Han ble likevel først involvert i det sekulære Baath-partiet, som senere tok makten i Syria og Irak. Etter et feilet kuppforsøk i Jordan tok han stadig mer avstand fra denne bevegelsen, og ble mer uttalt religiøs. Han og en gruppe nære samarbeidspartnere stiftet Hizb ut-Tahrir i hemmelighet i 1951 eller -52. I 1952 søkte de om formell tillatelse til å starte et politisk parti. Denne søknaden fikk avslag grunnet

³⁷ Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s1-2

at partiprogrammet stred mot den jordanske grunnloven. De forsøkte noen ganger til, men de fikk avslag hver gang.³⁸

På tross av denne noe røffe starten, forble stemningen i partiet svært optimistisk langt inn i partiets tidlige historie. Al-Nabhani tanke rundt partiet var at det skulle fungere som en slags fortropp for kalifatets gjenopprettelse. Bare folk som var fullstendig dedikerte til saken fikk mulighet til å bli medlemmer, og deres jobb skulle være å spre partiets ideer ut til folket i den muslimske verden. Denne rekrutteringsstrategien gjør at antallet faktiske medlemmer etter alt å dømme er vesentlig lavere enn antallet mennesker som nærer sympatier til partiet. På sikt skulle disse medlemmene disseminere partiets ideer i samfunnet, for å bygge opp et folkekrav for gjenopprettelsen av kalifatet. Når dette var intenst nok (Al-Nabhani selv mente at de trengte å ha ca. 70 % av befolkning på deres side), ville lederne i den muslimske verden simpelthen bli nødt til å innføre det muslimske styret. Man mente at dette skulle være mulig uten stor grad av vold, og i den forbindelse tok partiet avstand fra vold og terrorvirksomhet. Man anså slike taktikker for å være kontraproduktive, fordi det både tiltrakk myndighetenes interesse og drev vekk mange muslimer. Myndighetene forble likevel svært interessert i deres aktiviteter, og de er blitt forfulgt av og på i mesteparten av den muslimske verden over sin historie. Akkurat hvordan partiet skulle innføre kalifatet er noe uklart, interne kilder har hevdet at de er interessert i militærkupp.³⁹

Al-Nabhani var påvirket av andre politiske partier som dukket opp rundt den tiden han stiftet partiet sitt. Disse var ofte inspirert av halvfascistiske tanker, og partiets interne struktur var fra starten av svært hierarkisk. Strukturen var svært sentralisert, og han mente det var absolutt nødvendig med høy kadre-disiplin. Kanskje den viktigste faktoren var intens ideologisk homogenisering. Hvis partiet skulle spre de korrekte tankene ut til folket, var det viktig at de spredde nettopp de korrekte tankene. Dette ble gjort ved et system av tekstlig kanon, som alle medlemmer ble tvunget til å akseptere. Dette ble rettfærdiggjort av Al-Nabhani ved å referere til hans tolkninger av sharia, der han brukte gammel muslimsk lov som påskudd for å skape et moderne, totalitært parti.⁴⁰ Alle viktige avgjørelser tatt i dette systemet ble tatt på toppen, og instruksjoner fløt bare nedover. Denne veldig hierarkiske måten å gjøre det på fungerte svært effektivt når partiet ble forfulgt og måtte gå i dekning.

³⁸ Grøndahl, m.fl., *Hizb ut-Tahrir I Danmark*, s41-47. Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s3-6

³⁹ Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s28

⁴⁰ *Ibid.*, s114

Partiet utviklet også en veldig hemmelighetskultur, som må sees i sammenheng med forfølgelsene og trakasseringen partiet ble utsatt for i den islamske verden, skjønt den også gjorde det lettere å opprettholde organisasjonenes topptunge struktur. Hemmelighetsholdet lever fortsatt i beste velgående, og er nok en av grunnene til at organisasjonen er såpass lite kjent.

Partiet gled i starten fram på en bølge av optimisme, på tross av tilbakevendende forfølgelser. Det ser ut som partiet fra 1964 og utover regnet med at de kunne få innsatt en kalif i Jordan innenfor overskuelig framtid. Partiet gikk gjennom en serie med rekonstrueringer knyttet til denne overtakelsen, og det er også her at partiet, ifølge Taji-Farouki, stod bak to kuppforsøk i 1968 og 1969.⁴¹ Da disse ikke gikk som de skulle, forandret ikke det partiets generelle tro på kalifatets komme. Man var stadig overbevist at det bare var kort tid igjen til Gud ville gi dem seieren, og man minnet partiet om at dets oppgave nå var å lede Ummah. Lederskapet mente at det nå var klart at ideen om kalifatet lå i Ummah, som betydde at den islamske stat hadde allerede blitt født. Nå gjenstod bare formaliteter. Når tiden gikk og disse formalitetene ikke viste tegn til å komme, begynte partiet å stagnere inn i denne posisjonen.⁴² Da Al-Nabhani døde ser det ut til at partiet gikk inn i en katatonisk fase. Selv om partiet hadde bevisst forsøkt å unngå direkte persondyrkelse, er det klart at betydningen Al-Nabhani hadde, grunnet graden av kontroll han hadde sikret seg, var vanskelig å overdrive.

Den iranske revolusjonen i 1979 så ut til å være det HT trengte for å komme ut av stagnasjonen. I kjølvannet av denne innledet HT noen møter med ayatollah Khomeini der de presenterte sitt utdrag til grunnlov, ba han om å implementere denne, og foreslo han som kalif. Når Khomeini ikke implementerte denne, erklærte de den islamske republikken Iran som uislamsk, og hevdet at Khomeini var en vestlig agent. Det nye lederskapet begynte også å adressere mangelen på virksomhet i partiet rundt denne tiden, og gjorde forsøk på å revitalisere det. Man intensiverte fokuset på å vinne over innflytelsesrike mennesker, særlig folk innen politikken og militæret. Man gjorde også forsøk på å løse opp den rigide sentraliseringen, og bygget opp en mer fleksibel strategi. Aktivister hadde en høyere grad av handlefrihet, og kunne i større grad utnytte ressurser og nettverk de hadde utenfor sin posisjon i partiet.⁴³

⁴¹ Ibid., s26-27

⁴² Ibid., s29-30

⁴³ Grøndahl, m.fl., *Hizb ut-Tahrir I Danmark*, s48-53. Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s30-32

Dette klarte til slutt å gi partiet nytt liv, skjønt det hadde ikke den gløden den hadde i den tidligere perioden, og det har blitt satt i stor grad på sidelinjen av Det muslimske brorskap i Midtøsten. Det er likevel i denne perioden partiet hadde den sterkeste spredningen utenfor den arabiske verdenen, og i Sentral-Asia og Europa har det møtt en viss suksess. I Sentral-Asia er det stort sett forbudt, og stemplet som en terroristgruppe av myndighetene. Det sies at de samarbeider med Al-Qaida, men dette er ubekreftet. I Vest-Europa er partiet stort sett lovlig, men ble forbudt i Tyskland i 2003 på grunn av hatefull og voldsopphøyende retorikk. Størst i Europa er avdelingen i England, der partiet har forsøkt å etablere seg ved universiteter og i andre intellektuelle miljøer.

2.2 HT i Europa: Strategi og Historie

HT er ikke interessert i å bygge et Kalifat i Europa. HTs Kalifat skal etableres i den muslimske verden, og bare senere spre islams lys utover. Det må riktignok nevnes at HT anser den Iberiske halvøy og deler av Balkan for å være muslimske, og vil ha de med i kalifatet så fort som mulig. Men Europa som helhet er utenfor deres umiddelbare interesseområde. Deres arbeid i Europa dreier seg om å bygge en muslimsk bevissthet i diasporabefolkningen. Det innebærer også at de forsøker å distansere muslimer fra landene de bor i, og bygge forgreninger av den muslimske Ummah i Europa.⁴⁴ En strategi de har hatt en viss suksess med i England er å fremstille seg som de eneste legitime representantene for muslimske minoriteter i de landene de jobber i. På denne måten kan de etablere et monopol på meningsutvekslinger mellom storsamfunnet og muslimske grupper, og marginalisere rivaliserende grupper og stemmer som taler imot. De gjør dette ved å organisere større mønstringer, bruke upresise selvbeskrivelser og ganske enkelt hevde høylytt at de er de eneste som representerer Islam og muslimer.⁴⁵ Også kampanjen for å hindre muslimer fra å stemme i Danmark må sees i lys av dette. Hovedformålet med deres europeiske arbeid ser ut til å være å etablere sikre baser som kan støtte den langt viktigere politiske kampen i den muslimske

⁴⁴ Stuart, m.fl., *Hizb ut-Tahrir*, s63-64

⁴⁵ *Ibid.*, s63-64

verden. Dette innebærer også penger, siden medlemmer er forventet å betale en viss prosent av sine inntekter til bevegelsen.⁴⁶ Derfor er det veldig viktig å forbli lovlige, og det er blitt foreslått at i hvert fall noe av organisasjonens insistering på ikkevold kommer av at de vil for all del ikke risikere å bli forbudt. Når Kalifat-staten er etablert, blir saken nok en annen, siden deres egne tekster tegner et bilde av en svært ekspansjonistisk stat.⁴⁷ I deres tekster hevdes det bl.a. at metoden en islamsk stat skal bruke til å bære islams budskap til verden er jihad, forstått som væpnet kamp.⁴⁸ Når HT gjør et aktivt forsøk på å binde muslimske lojaliteter nærmere til Ummahen enn til statene de bor i, tenker de nok frem til tiden etter at kalifatet er etablert.

HT ble etablert i Storbritannia i 1986, og deres historie i landet kan deles inn i fire perioder. Den første, formingstiden, går fra 1986 til midten av 1990-tallet. I starten var HTB (Hizb ut-Tahrir Britain) veldig små, og holdt en lav profil. De var primært interessert i muslimer som bare hadde midlertidige opphold, og særlig de som kom fra land der HT var forbudt. Etter hvert spredde de seg til fastboende muslimske miljøer, og på 90-tallet begynte de å bli kjent rundt skoler og universiteter. Dette skapte en sterk motreaksjon, og de første ønskene om å forby dem, særlig grunnet sterke homofobe, antisemittiske og antihinduiske holdninger. Dette startet den andre perioden, fra ca. 1996. Partiets leder i Storbritannia, Omar Bakri, fikk ordre om å tone ned retorikken. Han trakk seg, og startet sin egen bevegelse, mens HT skiftet strategi. De gikk nå i mindre grad klart ut med holdninger, og drev mer bakscenen arbeid. Deres nye taktikk dreide seg primært om å snakke om internasjonal politikk, for å flette historien om at den muslimske verden er truet inn i nyhetsbildet. Etter 11.september 2001 gikk HT på offensiven igjen. Vestens svar på angrepene i USA ble flettet inn i HTs narrativ, og Vesten ble anklaget for å forsøke å bryte båndene mellom vestlige muslimer og den globale Ummah. Etter terrorangrepet 7. juli 2005 ble det nye diskusjoner om å forby partiet. Som svar på den økende kritikken har HT systematisk jobbet for å snu dette rundt, ved å presentere seg selv som offeret, og hevde at partiet ikke kan forbys om Storbritannia skal kunne beholde sine liberale verdier.⁴⁹

Det er ikke kjent nøyaktig når HT ble etablert i Danmark. Det er blitt hevdet at en viss fellesorganisering av partisympatisører foregikk blant palestinske flykninger i Danmark i

⁴⁶ Jyllands-Posten, 09.03.2008, s9

⁴⁷ Stuart, m.fl., *Hizb ut-Tahrir*, s20-21.

⁴⁸ Hizb ut-Tahrir, *Hizb ut-Tahrirs Oppfattelser*, s2

⁴⁹ Stuart, m.fl., *Hizb ut-Tahrir*, s65-68

1980-årene, men det kan ikke ha vært snakk om noen omfattende aktivitet. Det ser ikke ut til at de har vært særlig aktive før 1994. I januar dette året skrev en mann ved navn Fadi Abdullatif en artikkel i magasinet *Muslim i Danmark*, der han gjorde rede for et bestemt islamsk syn som fulgte linjene til Hizb ut-Tahrir, uten at han nevnte partiet. På slutten av året ble *Khilafa* etablert, partiets eget organ i Danmark. Etter dette forble Hizb ut-Tahrir en del av den danske innvandringspolitikken. De holdt seg forholdsvis aktive i lokale debatter om innvandring i Nørrebro, der de er etablert. Folk som fulgte debatten i disse områdene ble fort klar over hvem de var, og de ble ofte oppfattet som et forstyrrende element på debattmøter. Det var og tegn til at de kom til møtene organisert, med planlagte programmer, skjønt de som regel ikke flagget egen tilhørighet. I 1999 begynte de å arrangere egne stormøter, der de stort sett tok opp Midtøsten og verdenspolitiske spørsmål. HT var likevel for det meste ukjente i de brede lag av det danske samfunn.⁵⁰

I år 2001 forandret dette seg. HT kom først i søkelyset i oktober det året. Det ble holdt et stormøte mot invasjonen av Afghanistan, og på dette møte hadde noen medlemmer oppfordret muslimer å dra dit for å delta i hellig krig mot NATO. Dette vakte sterke reaksjoner fra dansk presse, og mange hørte om partiet for første gang da. Året etter ble Farad Abdullatif, som nå hadde fremstått som partiets talsmann, dømt for brudd på rasismeparagrafen. Bakgrunnen var at partiet hadde trykket opp en løpeseddel med et oversatt koran-vers som ble tolket som svært antisemittisk. Dette mildnet ikke stemmene i debatten. Partiet har fortsatt å komme med kontroversielle uttalelser fra tid til annen, blant annet har de hevdet at gode muslimer ikke må stemme i et demokrati, siden det gir støtte til et uislamsk politisk system. Allerede i 2002 ble det foreslått å forby partiet. Etter det har debatten om et forbud rast frem og tilbake. Mange mener at partiets agenda og uttalelser er så grove at et forbud bare er rimelig. Men mange andre mener et forbud både er umulig i dansk rettspraksis, og at det kan fungere mot sin hensikt.⁵¹

HTs fremstilling i danske medier har stort sett vært negativ i den aktuelle perioden. Det kom bl.a. ut en dokumentar, *Jihad.dk*, som hevdet å eksponere HT, selv om dens informasjon stort sett var ting som HT var åpne med. Den kom også med feilaktige påstander, som at Omar Bakri Muhammad var talsmann for HT i Storbritannia, selv om han hadde vært

⁵⁰ Grøndahl, m.fl., *Hizb ut-Tahrir I Danmark*, s20-21

⁵¹ *Ibid.*, s21-25

ute av partiet siden 1996.⁵² Dette følger et klart mønster av mistenkeliggjøring av partiet, skjønt partiets egen oppførsel nok har bidratt til dette. De nekter å spille mediens spill og omslører seg med mystikk, punktert av ekstreme og kontroversielle uttalelser. Dette gir rom for mye spekulasjon.⁵³ En kan lure på om ikke dette nettopp er noe HT bevisst spiller opp til, for den forholdsvis innvandrerskeptiske danske pressen bidrar muligens til å isolere Danmarks muslimer, noe som HT ønsker, både ideologisk og praktisk. Dette passer også godt inn i HTs retoriske teknikk i å innta offer-rollen. Når de hele tiden blir presentert som terrorister og ekstremister, kan de spille offeret for bakvasking, og hevde at dansk offentlighet er ute etter dem, en rolle som mange danske muslimer kjenner seg igjen i.⁵⁴

I det siste ser det likevel ut som om HT har endret mediestrategi noe. Etter at mangeårig talsmann Fadi Abdullatif ble fengslet for andre gang for antisemittiske uttalelser i 2007, fikk partiet en ny talsmann. Han het Chadi Freigeh, og fra starten av tok han en helt annen tone ovenfor pressen og sivilsamfunnet. HT har vært mindre fokusert på å komme med skarpe uttalelser, og mer på å arrangere debatter og foredrag, og invitere til et kordialt forhold til journalister.⁵⁵

HTs primære interesse i Danmark ligger i de muslimske miljøene, i likhet med i England. Som der er de interessert i å bygge opp en muslimsk bevissthet i disse miljøene, noe som innebærer sterk motstand mot integrering i alle former, og til tider hatske utfall mot muslimer som ønsker å la seg integrere. Muslimer skal ha sin lojalitet primært til den islamske Ummah, ikke til en vestlig nasjonalstat. De har blant annet kalt danske imamer som har samarbeidet med Politets Efterretningstjeneste for forrædere⁵⁶. HT bygger opp støtte i muslimske miljøer primært via nettverk. De har en tilstedeværelse i København og Odense, men i Århus, som også har en betydelig muslimsk befolkning, har de hatt problemer med å integrere seg. Dette kan nok grunnes i at de ikke har mange bofaste medlemmer der, i 2004 hadde de ingen.⁵⁷ På tross av en viss tilstedeværelse, er det neppe snakk om mange medlemmer i København, men dette er delvis grunnet partiets strenge kvalifikasjonskrav til fullverdige medlemmer. En del ting kan tyde på at organisasjonen har vunnet en del innflytelse og aksept i muslimske miljøer. I 2008 stilte Kassem Ahmad, leder for Islamsk Råd

⁵² Ibid., s151-152

⁵³ Ibid., s153 og 166

⁵⁴ Ibid., s148-149 og 156-159 og 163-165

⁵⁵ Politiken, 02.04.2012, s4

⁵⁶ Politiken, 17.05.2005, s3

⁵⁷ Jyllands-Posten, 13.11.2004, s1

Danmark, opp sammen med andre toneangivende danske muslimer i en demonstrasjon mot en gjenopptrykking av Muhammed-tegningene, der også Fadi Abdullatif, da talsmann for HT, deltok. Ahmad ble da også kraftig kritisert for dette, men forsvarte det ved at han var enig i hovedbudskapet bak demonstrasjonen, men ikke nødvendigvis andre ting HT eller andre som var med måtte mene.⁵⁸ Kristine Sinclair, som var med å skrive *Hizb ut-Tahrir i Danmark*, gir støtte til Ahmads påstand, da hun hevder at selv om HT kan mobilisere med en viss suksess i enkeltsaker, forblir medlemstallet lavt, og det er få som i full forstand svelger ideologien deres. Hun hevder at det ikke har vært en markert økning i medlemmer i forbindelse med deres forsøk om å kapitalisere på Muhammed-kontroversen. Det de derimot vinner på, er HTs negative omtale i mediene, siden dette gjør det lett for dem å spille på offerretorikken.⁵⁹

Deres rolle i integreringsdebatten har, som følge av den overnevnte strategien, som regel vært splittende. Det de kanskje er mest beryktet for, er deres stående oppfordring til danske muslimer om å ikke delta i demokratiet. Særlig rundt valgtider utgir de løpesedler, skjønt de er også tatt i å aktivt hindre eller intimidere folk fra å stemme. Det er grunn til å anta at de utøver betydelig sosial kontroll i miljøer der de står sterkt, og dette var en stor sak under valget 2011.⁶⁰ De har også blitt knyttet til sjikanering og vandalisering av de politiske kampanjene til innvandrerkandidater som de misliker, skjønt deres talsmenn har alltid kategorisk benektet dette.⁶¹

Et offer for dette var folketingspolitiker Kamal Qureshi, som ble overfalt og banket opp av ukjente gjerningsmenn etter et ramadan-møte. Han hevdet også at han jevnlig ble utsatt for sjikaner og trusler av folk som han mente var tilknyttet HT.⁶² HT benektet all innblanding, og hevdet at Qureshi benyttet seg av et tilfeldig overfall for å oppnå politiske mål.⁶³ Også historien til Özlem Cekic vekker her oppsikt. Hun traff igjen en gammel studiekamerat, som nå hadde blitt medlem av HT. Han hevdet, i en samtale, at hun måtte komme seg ut av politikken, ellers ville hun havne i helvete. Senere innrømmet han at partiet hadde bedt han om å ta kontakt med henne siden de kjente hverandre, og at målet var å få henne ut av politikk. Hennes kampanjer har også blitt utsatt for hærverk.⁶⁴

⁵⁸ Jyllands-Posten Øst, 19.02.2008, s4

⁵⁹ Jyllands-Posten Øst, 21.02.2008, s2

⁶⁰ Ritzaus Bureau, 11.09.2011

⁶¹ Politiken, 11.09.2011, oppdatert 15:31

⁶² Extra Bladet, 30.08.2011, oppdater 20:55

⁶³ Politiken, 01.09.2011, oppdatert 11:44

⁶⁴ Jyllands-Posten, 18.02.2009, s2

Ut over deres holdning til demokratiet, er også HT generelt imot alle former for integrering i det danske samfunnet. Dette kom klart fram under bandekonflikter i 2009. I kjølvannet av disse konfliktene gikk HT ut og hevdet at det var integreringsprosessen som drev innvandrere inn i kriminelle miljøer. De viste til at førstegenerasjons innvandrere sjelden var kriminelle, og hevdet at dette var fordi de fortsatt var knyttet til sine islamske røtter. De mente at problemer kunne rettes på om ungdommen ble oppdratt etter korrekt islamsk mønster. De hevdet også at en videre svartmaling av HT og dets støttespillere ville lede til flere problemer.⁶⁵

3.0 Hizb ut-Tahrirs ideologiske perspektiver

3.1 Drømmen om kalifatet

Hizb ut-Tahrir driver en streng ideologisk kontroll av sine medlemmer. Foruten Koranen, *hadithene* og *sharia*, har de en serie med tekster skrevet av grunnleggeren og andre sentrale personer i partiet. De har et sterkt skille mellom det de kaller adopterte tekster, og tekster som de bare regner som i samstemming med partiets oppfatninger. Dette skillet er viktig for HT siden det er med på å forhindre drift i ideologiens kjerne. Det er få tekster HT har adoptert, og de må godkjennes av den sentrale ledelsen. Dette er aldri tekster knyttet til spesifikke hendelser eller aktuelle situasjoner, men snarere generelle ideologiske tekster som legger fram langsiktige målsetninger og planer. For å bruke Arendt, kan en kalle dette organisasjonens ideologiske kjerne, som hele deres tankebyggverk og verdensbilde er utledet fra. Alle deres kommentarer og synspunkter på aktuelle hendelser er informert av disse adopterte tekstene, så jeg vil legge en stor del av fokuset på nettopp disse tekstene.

Det viktigste i HTs verdenssyn er gjenopprettelsen av kalifatet. Dette er fra HTs ståsted en religiøs handling, og ifølge deres teologiske posisjon er dette helt sentralt for Islam

⁶⁵ Jyllands-Posten, 04.06.2009, s2

som religion, i så stor grad at de anser muslimer som ikke jobber for kalifatets gjenopprettelse for ikke å være rettpraktiserende muslimer. Kalifatet referer til det religiøse styret nedfelt av profeten Muhammeds følgere etter hans død. Kalifatet har siden eksistert i forskjellige inkarnasjoner i mesteparten av den muslimske verdens historie, til det ble oppløst i 1922. Siden har det vært flere forsøk på å gjenopprette det, men ingen av disse har hatt suksess.

Ideen om at historien leder mot et slikt idealsamfunn, og at det er HTs rolle å jobbe for dette, er typisk for mange ekstreme politiske bevegelser. Men HT og andre islamister er i en særstilling ved at deres idealsamfunn har en historisk presedens. Det første muslimske riket, som stod fra tidlig på 600-tallet til midten av mongolenes invasjon på 1200-tallet, blir kalt kalifatet, siden det formelt ble styrt av en kalif. Hizb ut-Tahrir mener, basert på deres tolkning av Koranen hadithene og sharia, at dette er et samfunnssystem som islam krever. De ser på det som en synd at muslimer lever utenfor styret til en kalif. Gjenopprettelsen av kalifatet er HTs grunnidé og eksistensberettigelse. Dette har en del tilfelles med Griffins konsept om et «mytisk hjemland», som betegner selotiske bevegelsers forsvar av et truet nomos. HTs nomos har vært dødt i lang tid, men de akter å bygge det opp på nytt. Dette kan bety at HT har elementer av både modernistisk og selotisk tankegang.

Noe som skiller HTs kalifat fra andre utopiske ideer, er konkretiseringen. Mens de fleste utopiske bevegelser er forholdsvis vage i sine beskrivelser av utopien, kommer HT med ganske detaljerte beskrivelser av kalifatet, fra foretrukne grenser til et omfattende utkast til sentral forfatning. Dette utkastet tar opp utenriks- og innenrikspolitikk, forhold til egne innbyggere, valgsystemer, jurisdiksjon, med mer. Det er også understøttet av fyldige koransitater i hele teksten. Det er en ganske omfattende statsmakt, med innblikk i det meste, noe som passer HTs oppfatning av islam som et holistisk politisk system. Det er strenge regler for bl.a. økonomiske transaksjoner, husholdninger og forholdene mellom kjønnene, samt klesplagg for kvinner. Den viktigste stillingen er kalifen, som har nesten all makt. Han velges på livstid av muslimene i staten, utnevner alle administrative stillinger og alle dommere. Det er en nasjonalforsamling, Ummah-rådet, men dennes makt er kun rådgivende. Både muslimer og ikke-muslimer kan stemme på eller selv være medlemmer i rådet, men ikke-muslimene har mindre autoritet enn muslimene. Bare den høyeste rettsinstansen har myndighet til å fjerne kalifen, og dette kan bare gjøres om det kan vises at han ikke har fulgt sharia.⁶⁶

⁶⁶ Al-Nabhani, *Islams System*, s 99-138

Denne grunnideologien har vært utviklet over tid, men er fortsatt ganske lik den Al-Nabhani la fram da han grunnla bevegelsen. De har både strategiske og taktiske doktriner, og foretrukne metoder til å nå målene sine. Bare metoder som er tillatt i islamsk praksis kan godkjennes, men dette ser likevel ut til å kunne strekkes ganske langt, og mesteparten av deres ikkevold blir stort sett rettfærdiggjort av pragmatiske hensyn. Det endelige målet til HT er at islam, som religiøst og politisk system, bringes utover hele verden. Men HTs strategi innebærer ikke et arbeid for kalifatet i alle land, globalt. Den ser på kampen som noe som stort sett gjøres lokalt, i den islamske verden.⁶⁷ Man skal starte med å opprette en stat, som så skal absorbere de øvrige islamske landene. Dette ansees som innenrikspolitikk. Utover dette er forholdene mindre klare, men det er tydelig at Kalifatstaten vil holde land den ikke er i krig med på en viss avstand.⁶⁸

Al-Nabhanis strategi anser partiet som en ideologisk fortropp, muligens inspirert av Lenins kommunistparti. Partiet skal bestå av fullstendig dedikerte, ideologisk rene partimedlemmer, og deres primære oppgave er å spre bevisstheten om kalifatets komme gjennom de muslimske samfunnene. Strategien som partiet var forventet å benytte seg av, skulle gå gjennom tre stadier. Det første stadiet dreiet seg om partiets eget selvstudium, der man bygget opp kadrene, og medlemmene lærte seg budskapet, samt metoder for å spre det. Dette skulle sikre de i møte med den omkringliggende verden. Det andre stadiet var vekselvirkningen med verdenen rundt, og var det stadiet der kampen mot de som vil ødelegge Ummah skulle foregå. Denne var primært intellektuell og retorisk, og dreide seg om å overbevise Ummah om dens sanne interesser. Det tredje stadiet dreide seg om den praktiske maktovertagelsen, som skulle innlemme partiet inn i det nye muslimske kalifatet.⁶⁹ På det taktiske planet lå hovedvekten i bruk av studiesirkler for å utdanne medlemmer. Å bli medlem i HT er vanskelig, siden de ser primært etter svært ideologisk pålitelige mennesker. Dette er for å være sikre på at de holder seg til budskapet, og representerer partiet godt. De har ikke høyt medlemstall som mål i seg selv, men satser snarere på å ha et høyt antall sympatisører i den muslimske befolkningen. På denne måten kan ideene spres uten for mye utvanning. Dette har mye til felles med nazistenes politiske strategier i Tyskland før de kom til makten, som

⁶⁷ Al-Nabhani, *Partimessige Sammenslutningen*, s6

⁶⁸ Al-Nabhani, *Islams System*, s137-138

⁶⁹ Al-Nabhani, *Partimessige sammenslutningen*, s24-25

Arendt forsket mye på. På dette planet har organisasjonen blitt stadig mer fleksibel og villig til å tilpasse seg, som sett i Europa.

Hvordan selve overtakelsen skal skje er ganske uklart. Partiets tekster ser ut til å indikere at når mer enn 70 % av befolkningen støtter kravet deres, vil de sittende styrene bli tvunget til å overlate makten til dem. Her er det klart uenighet mellom Grøndahl og co, og Stuart og Ahmed. Mens danskene ser ut til å komme til konklusjonen at ikkevold er en vesentlig del av HTs selvforståelse,⁷⁰ mener britene at dette er rent taktisk.⁷¹ De er begge enige i at HT primært er opptatt med den muslimske verden. Men danskene ser ut til å referere til HTs folkekrav som den eneste planlagte taktikken, og deres deltakelse i kuppforsøk som tilfeldig. Britene, på sin side, anser kuppet som nøkkelen i overtakelsen. HT satser spesielt på å rekruttere folk i maktposisjoner, med fokus på militære ledere. Disse kan da brukes i et kupp, skjønt Stuart og Ahmed er enig i at folkekravet også er en nødvendig del av det, og en vellykket maktovertakelse ikke kan skje uten folkehjelp.

3.2 Islams politiske historie, og HTs idealiserte utgave.

Islam er, historisk sett, en politisk religion. Du finner ikke et like klart skille mellom religion og politikk som du finner i kristendommen. Det er mange grunner til dette, men den viktigste er at Muhammed, selv om han startet som en religiøs leder, ganske snart også fungerte som en politisk leder. Dette var særlig etter hans berømte flukt fra Mekka til Medina i 622, hvor han ble oppfattet som leder av sin gruppe med etterfølgere. Når konflikten med Mekka tok til, fikk han en stadig mer dominant rolle, og når hans tilhengere marsjerte inn i Mekka i 629 var han klart lederen for et muslimsk samfunn. Når han døde i 632 ble kalifatet opprettet.

Muhammed hadde ikke kommet med noen klar anmodning til hvordan samfunnet skulle styres etter hans død, men muslimene endte opp med å utnevne hans nære venn og hjelper Abu Bakr til den nyopprettede stillingen kalif, som betyr stedfortreder. Hva kalifen skulle gjøre var noe uklar, men Abu Bakr tok det på seg å administrere og konsolidere det

⁷⁰ Grøndahl, m.fl., *Hizb ut-Tahrir i Danmark*, s81-110

⁷¹ Danskenes posisjon ser ikke ut til å være støttet av HTs adopterte tekster. Al-Nabhani, *Islams System*, s80

muslimske riket. Under hans etterfølger, Umar, ekspanderte riket, og i sin ti år lange styringsperiode er han antageligvis den som i størst grad formet kalifatet som institusjon. Under han strakk riket seg fra Arabia i sør til Syria i nord, fra Egypt i vest til Persia i øst. Uthman, som fulgte han, fortsatte sine forgjengeres politikk på de fleste områder, men brøt med deres forsøk på å spre styrevervene, og i stedet nesten utelukkende plasserte folk fra sin egen familiebakgrunn i viktige posisjoner. Dette skapte problemer, og resulterte i at han ble myrdet. Gruppen som var ansvarlig, satte Ali, fetter og svigersønn til Mohammed, opp som kalif, og han flyttet hovedsete til Basra i Irak. Han var snart i konflikt med familien til Uthman, som hadde slått seg ned i Damaskus. Det endte i et slag ved Siddiq i Irak, som var uavgjort, og Ali ble myrdet av sine egne like etterpå for å gå med på forhandlinger. Etter dette tok Uthmans familie, Umayyadene, styret, gjorde Damaskus til hovedstad, og opprettet et dynasti som varte i 90 år. De ble i tur erstattet av Abbasidene, som bygde den nye hovedstaden Baghdad, og er fremfor noen knyttet til det islamske rikets storhetstid. De neste 200-årene styrte de riket fra hovedstaden i Irak.

I mesteparten av denne tiden, med unntak av borgerkrigene, var den islamske verden samlet. Det var utliggende områder som ikke hadde så mye med sentrum å gjøre, og ny-erobrede Spania rev seg løs under en Umayyad etter at Abbasidene hadde tatt makten, men de hadde ingen reelle rivaler, og dominerte Midtøsten. Men den religiøse virkeligheten var en helt annen. I den første tiden var det et veldig nært forhold mellom religion og politikk, siden Muhammad både var politisk og religiøs leder. Men etter hvert ble kalifen og hans hoff primært fokusert nesten utelukkende på det politiske. Det ble stadig flere stillinger i administrasjonen, og disse var stort sett bare politiske. De eneste som var religiøse var dommerne, men disse var adskilt fra andre deler av statssystemet. Det utviklet seg etter hvert en gruppe skriftlærde, uavhengige av den politiske makten, som tok det på seg å forme Islam på et teoretisk plan. Blant disse var det veldig mye debatt, diskusjon og uenighet i mesteparten av denne perioden, og det var ikke på noen måte klart hva islam skulle være. Sharia og hadihtene var ikke formet enda, og debattene som foregikk hadde mange likhetstrekk med de teologiske debattene som skulle foregå i Europa utover senmiddelalderen.⁷²

Det var først etter at Abbaside-kalifene begynte å miste makten sin, og det islamske riket falt fra hverandre utover 900-tallet at det islamske religiøse byggverket begynte å bli

⁷² Vikør, *Ei Verd bygd på Islam*, s23-126

endelig definert, og sunni-islam steg fram som den klart dominerende. På den måten kan man si at formingstiden var preget av politisk samling og religiøs splittelse, mens middelalderen var preget av politisk splittelse og religiøs samling. Kalifatet fortsatte å eksistere, men bare som en religiøs-symbolsk posisjon. Etter den mongolske invasjonen på 1200-tallet ble sete flyttet til Kairo i Egypt, der det styrende sultanatet tok på seg rollen som kalifatets beskyttere. Denne ordningen holdt til det sekstende århundre, da Det osmanske riket erobret Egypt, og Sultanen i Konstantinopel tok tittelen som Kalif selv. Han beholdt tittelen til 1924, da den ble avviklet av den tyrkiske landsfaderen Kemal Atatürk.

Fallet til kalifatet som maktinstans og avviklingen av tittelen regnes av HT som langt på vei den mørkeste forbrytelsen de har lagt ved Vestens føtter.⁷³ Sett fra deres ståsted er det nettopp Vesten som er ansvarlig for dette, Atatürk var bare en brikke. Deres syn på kalifatet er både idealisert og historisk. Det at kalifatet eksisterte virker for de viktigere enn at det fungert helt slik det burde. Det at islams verden ikke lenger styres av et formelt islamsk system er hovedkilden til den ulykken Ummahen lider under i dag. HT har ingen illusjoner om at islams verden alltid har blitt styrt rett. De mener også klart at Umayyadene og Abbasidene brøt ved det korrekte systemet, særlig siden de var familiedynastier. Annen praksis var også ansett for å være fjernt fra den korrekte islam, og det ble ikke bedre under osmanene. Men likevel mener HT at det symbolske ved å ha en kalif var så viktig for islam, at mangelen på en slik er en intens, religiøs krise. Selv i middelalderen, da kalifen ikke hadde noen reell makt utenfor Baghdads grenser, var han i hvert fall symbolsk anerkjent av alle de islamske herskerne i Midtøsten. At hans symbolske verdi var sterk, er tydelig vist etter at mongolene brant Bagdad og jaktet ned alle abbasidene de kunne få tak i. Sultanen av Egypt dro fram en påstått slektning av Abbasidene, og satte opp denne som kalif.⁷⁴ Dette historiske uttrykket viser HTs holdning til det abstrakte i kalifens rolle. Men gjenopprettelsen av kalifatet betyr mer for HT enn å gjenopprette en symbolsk stilling. De vil gjenopprette Kalifat-staten, en politisk enhet som ikke har eksistert siden 1200-tallet, og de vil bygge den, ifølge deres egne tekster, på det første kalifatet, opprettet etter Muhammeds død. Det er denne tilknytningen til Rashidun-kalifatet som i størst grad preger de som Sunni-muslimer, siden Shiaene har et annet syn på Islams tidligste historie.

⁷³ Al-Nabhani, *Islams System*, s 51-54

⁷⁴ Vikør, *Ei Verd bygd på Islam*, s 62-91

Det er argumenter for at denne perioden representerer en form for ur-islam. Alle de fire kalifene kjente Muhammed personlig, og kan derfor rimeligvis hevdes å ha en større idé om hans planer for muslimene enn senere kalifer. Det var også en form for valgkongedømme, noe som stemmer med HTs beskrivelser av kalifatet. Det er likevel helt klart at HTs ideer er en idealisert versjon av Rashidun-æraen. HT bygger i stor grad på hadithene og sharia når de beskriver sitt Kalifat. Under Rashidun fantes det ikke sharia, slik det utviklet seg senere. Sharia er i prinsippet bygget på overleveringer av Muhammeds praksis, men hva som faktisk kom med og hva som ble lagt til er uklart, og det innebærer åpenbart mye tolkning. HT kan klart kalles fundamentalistiske, siden de anser sharia som like viktig som Koranen, og en klar gjengivelse av hvordan det tidlige kalifatet fungerte. Dette strider til en viss grad mot historien, der kalifen, fra Muhammeds død til etter at makten var ebbet ut, stort sett fungerte som en verdslig hersker. Lov systemene var stort sett lokale, og de skriftlærde, som jobbet seg gjennom de store, teologiske debattene i Islam, holdt stort sett på med sitt uten at statsmakten brydde seg eller at noen forsøkte og tre et spesifikt syn ned på alle de andre. Sharia, som HTs Kalifat bygger på, ble ikke lagt fram i sin nåværende form før i middelalderen, da kalifatets reelle makt hadde ebbet ut. Hvordan det islamske riket ville ha utviklet seg om Umayyadene aldri grunnlagt sitt dynasti er vanskelig å si, men Rashidun-kalifatet var nok ikke stabilt. Alis brudd og borgerkrigen under han er godt dokumentert, og det at tre av de fire første ble myrdet sier sitt. Ideen om samstemmighet mellom de første kalifene blir underminert av de sterke maktkampene som må ha foregått innenfor Islam i denne perioden.⁷⁵

3.3 Frigjøring fra Vesten og kamp mot sekularisme

Navnet Hizb ut-Tahrir er arabisk for frihetspartiet. Dette gir et klart innblikk i partiets selvbilde. Tekstene de jobber med berører både samfunnet og individet, og vekselvirkningen mellom de to, og partiet har uttalt seg omfattende om disse temaene i danske medier. Deres

⁷⁵ Ibid., 48-59

perspektiver på disse tingene er interessante, og er noe av det som klarest viser et totalitært tankesett.

HT ser på seg selv nettopp som en frigjører, som er et tilbakevendende syn hos totalitære grupper. Ifølge ideologien har den muslimske verden som helhet vært under et tyranni de siste 90 årene, og deres formål er å fjerne dette tyranniet. Tyranniet dreier seg primært om den vestlige verdens innblanding i den muslimske. Dette har foregått siden attenhundre tallet, med Napoleon og deretter britenes overtagelse av Egypt, samt alle de urettferdige avtalene gjort med Det osmanske riket. Nøkkelpunktet er under første verdenskrig, da Vesten brøt løfter som ble gitt araberne for at de skulle ta opp våpen mot tyrkerne under krigen, noe som satte inn dødsstøtet til kalifatet. Siden den hendelsen mener HT at den muslimske verden som helhet har vært under okkupasjon av Vesten, først ledet av Storbritannia, deretter USA.⁷⁶ På dette området er HT ikke ulikt mange sekulære anti-kolonialistiske frigjøringsprosjekter, noe som også støttes av Al-Nabhanis tidlige innblanding i Baath-bevegelsen. Dette kommer også tydelig fram i deres bidrag til den utenrikspolitiske debatten i Danmark de siste årene, bl.a. ved å oppfordre til at muslimer skal drive kamp mot de vestlige okkupasjonene av Irak og Afghanistan.⁷⁷

Men det som skiller de fra disse er den klare religiøse dimensjonen. I deres syn er avskaffelsen av kalifatet, og innføringen av kufr-styret⁷⁸ den største ulykken som rammet den muslimske verden. Grunnet den følgende vestlige dominansen, og de nye statene i den muslimske verden som oppstod etter dette, ligger Ummahen under kufr-styre. Dette er for HT en forferdelig synd, og å frigjøre Ummahen fra dette er deres viktigste oppgave. De forstår nettopp islam som et integrert, politisk-religiøst system, og anser forsøk på å redefinere elementer av religionen på 1800- og 1900-tallet som over tolkninger som var en del av Vestens bevisste forsøk på å underminere den islamske verden.⁷⁹

Her kommer det klart fram at HTs frigjøring av den muslimske verden fra vestlig kolonialisme bare er deres umiddelbare mål. Sett med HTs øyne, er islam i seg selv et langsiktig prosjekt for å frigjøre mennesket fra andre menneskers herredømme. Det HT ser dette klarest i er menneskeskapt lover. Om menneskene skriver egne lover, er de alltid urettferdige, og tjener lovskriverne. Bare Gud kan skrive lover for mennesket. Allah har

⁷⁶ Al-Nabhani, *Den partimessige sammenslutningen*, s7-8

⁷⁷ Ritzaus Bureau, 31.12.2010

⁷⁸ Kufr er en betegnelse som betyr vantro.

⁷⁹ Hizb ut-Tahrir, *Hizb ut-Tahrirs oppfattelser*, s6-7

frembragt systemet mennesket er ment å leve under. Han er upartisk og allvitende, og den sanne garanti mot tyranni. Islams lov er absolutt sann til evig tid, og helt rettferdig. Islams system er ment å omfatte hvordan mennesker skal leve på jorden, og å redusere religionen til en privatsak er å skille den fra livet, og fjerne dens betydning.⁸⁰

Utover dette mener HT at sekularisme strider imot menneskets natur på et fundamentalt plan. Mennesket ønsker ikke å leve sekulært, og vi har problemer med å skille religion og politikk. Mennesker har et ønske om å bygge totale verdensoppfattelser, og typisk bringer både verdslige og religiøse oppfatninger inn i disse. Dette er noe av det som gjør Islam overlegen både som religion og som ideologi. Den har inkorporert et helhetlig bilde av verden, som også bygger opp under menneskets åndelige behov. Slik legger HT selv opp til en tolkning av de som kan trekkes mot Griffins mening om at mennesket har et behov for en nomos over seg.

Det er tilbøyeligheten til sekularisme han mener er kristendommens største grunnleggende svakhet. Et utelukkende åndelig/religiøst bånd, som i kristendommen, holder ikke, som Europas historie viser. Skillet mellom en verdslig og en kirkelig makt ledet til maktkamper mellom de verdslige og religiøse myndighetene, som til slutt resulterte i kompromisset som ble til den demokratisk/kapitalistiske verdensideologien. Det var dette sekularismen vokste fram av, en kompromissløsning, og kompromisser fungerer ikke i HTs tankegang. Den forsøkte å gjøre religion uviktig og personlig, selv om det var en vesentlig del av menneskelivet. Sosialismen gikk enda lenger, og benektet religionens eksistens totalt. Et system som så direkte stred mot menneskenaturen kunne ikke holde. Sekulære systemer er derfor helt feilaktige som samfunnssystemer, og sekulær Islam er en selvmotsigelse.⁸¹

Forholdet til enkeltindivider er ikke sentralt, men det er fortsatt en del av helheten. Enkeltindividet identifiseres primært via en serie med plikter og obligasjoner. Den viktigste oppgaven til enkeltindividet er å bære den islamske *öDa`wahö*, budskap, og slik fungere som et eksempel på korrekt levemåte. Ellers er individets rolle primært å fungere som et ledd i det muslimske samfunn, og før dette eksisterer, i arbeidet med å opprette det. *öDa`wahö* skal bæres med standhaftighet og mot. Muslimer, både kollektivt og individuelt, må stå fram klart og tydelig, vise og proklamere islams sannhet, og avdekke falskheten i det ikke-islamske. En *Da`wah*-bærer skal alltid konsentrere seg om den ene sannheten, og følge Muhammeds

⁸⁰ Al-Nabhani, *Islams System*, s77-78

⁸¹ *Ibid.*, s29-64

eksempel. Han skal endevende alt han vet, for å rense tankene sine fra alt uislamisk. Det er altså klart at Da`wah-bæreren skal være kompromissløs på alle punkter.⁸²

Denne muslimen, som bærer av Da`wah, må fokusere på å gjøre det som er påbudt, og avstå fra det som er forbudt. Han er ikke fri⁸³ som individ, dette er heller ikke viktig. Individet har et stort ansvar, men all tanke skal tenkes ut fra Koranen. Han er bare en av mange, og Ummah som helhet må bygge opp under en sann forståelse av Islam om det skal være mulig å være en sann muslim. Al-Nabhani nevner at noen oppreisningsforsøk av Ummah i det tyvendeårhundret har fokusert på en forbedring av individene denne består av, men disse har alltid mislykkes. Dette er fordi, hevder han, individene primært formes av samfunnet rundt dem, så det er vanskelig å reformere de uten og først reformere hele samfunnet, kollektivt. Alt dette demonstrerer en klart hierarkisk holdning, der samfunnet er vesentlig mye viktigere enn det individuelle liv.⁸⁴

Al-Nabhani ser ut til å ha et organisk, nesten mystisk forhold til samfunnet, eksemplifisert ved den muslimske Ummah. Han beskriver problemene i den islamske verden som sykdommer som har plaget den i hundrevis av år, og beskriver den nåværende Ummah som død eller døende. For å bringe den tilbake fra avgrunnen, og til god helse igjen, som er hans hovedprosjekt, skal det kollektive partiet, ledet av en hard kjerne sanne muslimer, lede an mot oppreisningen. Han ser for seg partiet som en fortropp, som skal lede veien mot det islamske samfunn. I første omgang skal fokuset dreie seg om å holde den sanne Islam levende i Ummah, i andre omgang å spre den ut, som en medisin mot sykdommen Ummah lider av. Men sykdommen er ikke beskrevet som en typisk biologisk sykdom, og partiet er heller ikke beskrevet som et vanlig legemiddel. Ummah oppfattes som en enhet som har tanker og følelser, der tankene er tenkt som de forskjellige bevisste ideene og holdningene som folk i Ummah har, mens følelsene er noe vagere definert. Ummahs største problem, eller sykdom, er at tanken og følelsene har blitt adskilt. En kan si at Ummah opplever en viss kognitiv dissonans. Følelsene er det de alltid har vært, og nær til Allah, men tanken er blitt påvirket av kolonialistenes herredømme over institusjonene.⁸⁵ De er påvirket av vestlige ideer, som

⁸² Ibid., s65-71

⁸³ Ibid., s40

⁸⁴ Al-Nabhani, *Den partimessige sammenslutningen*, s14-15

⁸⁵ Ibid., s9-10

folkestyre og kapitalisme. Partiet er forsøket på å skape en tanke i Ummahen som står i overenstemmelse med følelsene i Ummahen, og Allahs vilje, en sann islamsk tanke.⁸⁶

3.4 Forståelsen av fiendene: Kolonialister og Kufr

Fiendebildet til HT, som vi var inne på ovenfor, er også en sterk del av organisasjonens verdensbilde. Den har et slags lagdelt, kategori-basert fiendebilde, der forskjellige kategorier er sett på med forskjellig intensitet, men enkelte grupper kan falle inn under flere kategorier. Den viktigste fiendegruppen er klart den vestlige verden. Veldig mye av HTs verdensoppfattelse har en anti-kolonialistisk og dertil anti-vestlig underbygning, som informerer mange av deres standpunkter. Dette har vært en sentral del av deres retorikk i Danmark. Dette er kombinert med HTs sterke offerretorikk, hvor de bruker mye tid på å påvise Vestens påståtte hat mot muslimer. I etterdønningene av terrorhandlingene i London i 2005 gikk HT i Danmark ut og hevdet, i en analyse av EU toppmøter og generell vestlig politikk, at Vesten kranglet om alt, unntatt hat til muslimer. Dette var sett på som en av grunnene til at Vesten fordømte terrorhandlingene, samtidig som de satte i gang kriger mot den islamske verden.⁸⁷

HTs antikolonialisme har fra grunnleggelsen lent seg mot det konspirasjonsteoretiske. Selv om alle de vestlige nasjonene, og noen utenfor, regnes som kolonialister av HT, er det Storbritannia og USA som i størst grad blir utpekt. Hos Al-Nabhani er USA den ledende kolonialisten, men Storbritannia er den som får det største hatet rettet mot seg. Dette fiendebildet er klart påvirket av vestlig venstreideologisk tankegang. Veldig mye av Al-Nabhanis tolkning av nyere historie er informert av denne antikolonialismen. Han anser blant annet Midtøstens historie i det 20. århundre til å være preget av en konflikt mellom Storbritannia og USA om hegemoniet i regionen. Dette er en forståelse HT fortsatt i stor grad sitter igjen med, og de fleste hendelser i Midtøsten tolkes inn i dette narrative. Men selv om Vesten regnes som hovedfienden, og mye av det verdslige fiendebilde er informert av

⁸⁶ Ibid., s16-20

⁸⁷ Ritzaus Bureau, 19.07.2005

venstreideologi, er ikke omtalen av Sovjetunionen så veldig mye bedre. Sovjet har i enda større grad enn Vesten gjort seg selv til religionens fiende, og i deres forsøk på å bygge opp seg selv som den rette motkraften til kapitalismen, har de utsatt gjenoppbyggingen av sanne islam og bidratt til mer politisk og ideologisk forvirring i den muslimske verden.⁸⁸ Med murens fall har kommunismen mistet sin kraft i den muslimske verden, og HT i Danmark ser ikke ut til å anse dette som viktig.

De har slikt gjort et klart forsøk på å vise at Vestens kriger er rettet mot Islam spesifikt. De har også kommet i trøbbel for å oppfordre til motstandskamp mot bl.a. danske soldater i Afghanistan. Dette landet er muslimsk jord, og kan derfor ikke besittes av ikke-muslimer. De sammenligner motstanden mot NATO i Afghanistan med danskenes motstand mot nazistene under Andre Verdenskrig.⁸⁹ Konservativt folketingsmedlem Naser Khader har gått inn for å anklage HT for landsförræderi, i forbindelse med et svært kontroversielt HT-møte i Sort Diamant i København 21. januar 2010, der det bl.a. var vist bilder av kistene til døde skandinaviske soldater.⁹⁰

Denne demoniseringen av Vesten kom også i fokus under Muhammed-karikatur debattene i 2005. Den blir sett på som et eksempel på systematisk krenking av muslimer i Vesten, og sidestilt med aktiv forfølgelse. Dette blir igjen sett på som en del av en plan for å tvinge muslimer til å oppgi islam. Videre blir nok en gang kalifatet trukket fram som løsningen. Det hevdes at bare når muslimene har en egen stat, vil deres forfølgelse og krenkelse slutte.⁹¹

Det andre og mer elementære fiendebildet deres er knyttet til begrepet kufr. Dette er, som mye på arabisk, vanskelig å oversette direkte, men tillegges som regel betydningen vantro. Sentralt i HTs verdensoppfatning er oppdelingen i Dar al-Islam og Dar al-Kufr, islams hus og de vantro hus. Siden ikke noe land i den muslimske verden styres etter det HT mener er korrekte islamske metoder, finnes ikke Dar al-Islam i verden i dag. Alt er Dar al-Kufr. Det endelige målet til islam er å gjøre hele verden til Dar al-Islam, kufr er derfor en tilstand som skal overkommes og konverteres til Dar al-Islam. Samtidig oppfatter HT kufr som en aktiv kraft som tidvis kjemper i mot denne konverteringen. I dette verdensbildet kan kufr se ut som det ondes tilstedeværelse i verden. Denne delen av tankebyggverket er primært bygget på

⁸⁸ Al-Nabhani, *Islams System*, s41-42

⁸⁹ Ritzaus Bureau, 31.12.2010

⁹⁰ Jyllands-Posten, 31.12.2010, s2

⁹¹ Politiken, 13.02.2006, s4

gammel islamsk teologi, der begrepene Dar al-Kufr og Dar al-Harb, krigens hus, brukes litt om hverandre, skjønt HT er rimelig konsistent i at de bare bruker kufr. I dette klart religiøse bildet kan fienden sees på som alt som ikke fungerer etter islams lov, dette være seg alle ikke-muslimske samfunn og deres regjeringer, samt de muslimske samfunnenes egne styresmakter.

De to fiendebildene er som vist ikke motstridende, og omfatter stort sett de samme aktørene. De muslimske regjeringene ansees bl.a. som både eksempler på galt, irreligiøst styre og som lakeier for kolonimaktene, mens kolonimaktene både fungerer som verdslige og åndelige fiender, som de ledende kufr-nasjonene.

4.0 Oppsummering.

Det er klart at HT må kunne klassifiseres som en islamistisk bevegelse. Deres retorikk er i stor grad en blanding av referanser til en idealisert fortid som skal gjenskapes i en ny fremtid, og en moderne, anti-vestlig aggresjon som kan vanskelig tenkes uten Vesten. Dette er en bevegelse som er en del av moderniteten samtidig som den er i opposisjon til den.

Deres måte å tenke politikk på har klare inspirasjoner fra særlig sosialistisk tankegods, men deres eget selvbilde ser ikke ut til å akseptere dette. De insisterer på at dette er en ren islamsk bevegelse, som ikke låner impulser fra andre. Islam er allerede en perfekt formet politisk idé, og trenger ikke impulser fra andre steder. Denne totalitære tolkningen av Islam passer godt til Whines tolkning av Islamisme, og den fungerer som et holistisk verdensbilde som kan kalles totalitært.

Selv om Islam på mange måter kan beskrives som en politisk og total tanke om menneskelivet, må HTs begrensede og absolutte tolkning knapt kunne sies å reflektere denne religionens mange tolkninger og historiske toleranse. Å bruke Islams historiske bakgrunn som rettesnor for en moderne, altomfattende verdensomlegging, glemmer det faktum at da Islam oppstod, og da den var på høyden av sin politiske makt, var verden et ganske annet sted, og man forstod religion og politikk på en annen måte. På den tiden kan Islam forstås som et rammeverk som samfunnets struktur ble diskutert innenfor, litt på samme måte som liberalt demokrati er rammeverket som mesteparten av politikk i den vestlige verden i dag diskuteres

under. Dette støttes av at det var heftige politiske debatter og motstående meninger i den islamske verden i dens storhetstid, og forsøkene på ensretting var stort sett midlertidige. Dette er noe ganske annet enn den absolutte, monolittiske og inntrengende islamske staten som HT ser for seg.

HT derimot faller innenfor de fleste kriterier vi har satt for totalitarisme. Den er overbevist om sin egen korrekthet, den er anti-pluralistisk, og revolusjonær. Primært er den opptatt av den islamske verden, men i det lengre løp er den overbevist om at dens samfunnsform må spres over alt. Den ser seg selv som menneskehetens frelse og frigjøring.

Kapittel 3

Den Svenske Motstandsørrelsen.

1.0 Innledning

Den Svenska Motstandsørrelsen(SMR) er en nasjonalsosialistisk bevegelse som oppstod på 90-tallet, som den nyeste inkarnasjonen av de svenske hvit-makt bevegelsene. Den er moderpartiet til den Skandinaviske Motstandsbevegelsen, som har kapitler i Norge og Danmark, skjønnt disse er mye mindre enn den svenske avdelingen. Deres uttalte mål er å skape en raseren, stor-skandinavisk stat, som skal inkludere Sverige, Norge, Danmark, Island, Finland, og kanskje noen av de baltiske landene. Bevegelsen har røtter fra VAM(Vitt Arisk Motstand) som brøt sammen på midten av 1990-tallet, men kan sees som en del av et større nynazistisk og høyreekstremt miljø i Sverige. Dette miljøet har en lang og kompleks historie.

Nazisme har gamle røtter i Skandinavia, men pga. forskjellige historiske erfaringer har dette utviklet seg annerledes i de forskjellige landene. På 1930-tallet var det flere grupper som så med sympatiske øyne på nazismen og fascismen i Europa. Også i Skandinavia var disse bevegelsene likt av mange, der bl.a. den norske avisen Aftenposten skrev om Adolf Hitler i positive ordelag. Etter 1945 var det få som var villig til åpent å kalle seg nazister, og i Norge og Danmark ble mange av de lokale støttene skutt for landsforræderi, et ironisk endelikt for folk som regnet seg som radikale nasjonalister. I Sverige ble det ikke noe dramatisk oppgjør, men de fleste som hadde støttet nazismen lå lavt etter nederlaget, og mange forkastet tidligere syn. Det er likevel klart at det fortsatte å eksistere nazistiske miljøer i Sverige i et omfang som var vesentlig større enn i Norge.

De høyreekstreme miljøene i Sverige kan sies å ha en mer eller mindre ubrutt linje fra gammelnazistene til nynazistene, selv om det selvsagt var brudd og forandringer. De største av disse var på begynnelsen av 90-årene, da en del ideer fra amerikansk nynazisme for alvor gjorde seg gjeldende i miljøet, og svenskene fikk et oppsving i nynazistisk vold. Det norske miljøet hadde en viss kontakt med det svenske i denne perioden, og fikk innført noen av de samme ideologiske impulsene, men de utagerte ikke på samme måte. Etter denne perioden fragmenterte miljøene igjen, særlig etter at de utviklet seg i en økende kommersiell retning.

Klas Lund, med SMR, ser ikke merkbart ut til å forsøke å fikse denne splittelsen. Snarere er det tydelig at Motstandsørrelsen definerer seg som klart nasjonalsosialistisk, i motsetning til økumenismen til VAM.

Fremmedfiendtlighet er heller ikke et unikt nazistisk trekk. Det har vært tilbakevendende fremmedskeptiske bølger i hele Skandinavia, muligens sterkest i Sverige. Noen slike grupper har aktivt samarbeidet med nynazister, mens andre har jobbet for å holde de på avstand. Mye av dette har vært rettet ganske spesifikt mot Islam, og særlig i Norge har flere slike grupper knyttet direkte paralleller til deres nåværende politiske kamp og motstandskampen mot tyskerne under Andre Verdenskrig. Disse har, forståelig nok, ikke satt pris på tilnærminger av og sammenligninger med nynazistiske miljøer.

Nåværende hvit makt-bevegelser har forandret seg ideologisk siden krigsårene, men særlig i slutten av 80- og starten av 90-tallet skjedde det en tankemessig forflytning, mye påvirket av utviklingen i USA. I mesteparten av mellomkrigstiden har den europeiske nynazismen brydd seg lite om utviklingen i statene. Nazismen der var marginal, og veldig adskilt fra miljøet som skapte bevegelsen i utgangspunktet. Dessuten har USA hatt en spesiell plass i høyreekstreme verdensbilder som sentrum for verdens jødemakt, og slikt sett ved siden av Israel vært det mest forhatte landet i øynene til nynazister, en stilling som har blitt forsterket av nasjonens multi-etniske karakter. Men på 70-80 tallet skjedde det noe med den ideologiske tanken i hvit-makt miljøene i statene som spredde seg over Atlanteren og ble sentrale bærebjelker i nynazismens ideologiske byggverk.

Den nye nazismen kjennetegnes bl.a. av en videre definisjon av raser. I stedet for å fokusere på germanere kontra slaver, nordiske kontra latinske, kaller de ganske enkelte alle med europeisk avstamning hvite eller ariere, og sier at de er en del av «klubben». Andre raser kalles ofte bare «sorte», evt. andre mer spesifikke rasistiske kallenavn, og sees på dem som klare undermennesker. Jøder har, i likhet med tradisjonell nazisme, en særstilling som fiender av arierne. Skjønt her er det og en forskjell, for mens den jødiske maktovertakelsen var det nazistene skulle forhindre, mener nynazistene at jødene allerede har tatt over. Det er bare det mer langsiktige målet om å utslette den ariske rase jødene fortsatt ikke gjennomført. Videre, mens tradisjonell nazisme i stor grad kan regnes som ultra-nasjonalisme, så er moderne nynazisme internasjonal. Det rasemessige felleskapet er det viktige. Det kan kanskje uttrykkes som öAriere i alle land, foren dere!ö

2.0 Bakgrunn og historikk

2.1 Nazismen i Sverige i etterkrigstiden

Nynazisme har eksistert i både Danmark, Norge og Sverige i etterkrigstiden, men i de førstnevnte landene har det dreid seg om svært marginale grupper. I Sverige har disse gruppene, skjønt fortsatt marginale, hatt en del større gjennomslagskraft. Akkurat hvorfor er sammensatt, men man kan ikke se bort fra landenes dramatisk forskjellige erfaringer fra Andre Verdenskrig. Norge og Danmark ble okkupert av tyskerne under krigen, og de med nazistiske sympatier endte som regel som kollaboratører med okkupantene. Dette skjedde aldri i Sverige, og regjeringen tillot tyskerne å bruke svenske jernbanelinjer for å transportere troppene sine. Det var først da det begynte å bli klart at Tyskland kom til å tape krigen at den svenske regjeringen distanserte seg fra nazistene.

Nazismen i Skandinavia hadde røtter tilbake til 30-tallet, men det var utelukkende i Sverige at Nazistene ikke endte opp som landsforrædere i folkets øyne. I Norge og Danmark ble nazistiske grupper stort sett forbudt, men i Sverige fortsatte de å være lovlige. På grunn av dette har det vært en høy grad av kontinuitet i svenske nazistiske miljøer. Det Nordiska Rikspartiet fungerte lenge som en bro-organisasjon, som stort sett var styrt av gamle nazister, men via datterorganisasjoner ble mange yngre medlemmer tilknyttet. Disse kom som regel fra såkalte «skinhead»-miljøer. Også forening BSS(Bevara Sverige Svenskt) tiltrakk seg skinhead-medlemmer. BSS var ikke et egentlig politisk parti, men snarere en protestbevegelse som primært var grunnlagt av ikke-affilierte motstandere av innvandring. Forholdet mellom disse gruppene var hele tiden problematisk, særlig siden NRP ofte følte at BSS stjal store deler av programmet deres. Begge disse bevegelsene hadde en viss økning, skjønt de var større i mediene enn i virkeligheten. Viktigst var de kanskje i å få anti-rasistiske grupper til å slutte å oppfatte kampen mot rasisme som en utenriks-sak. Konfrontasjonene mellom disse og de nasjonalistiske gruppene ble stadig mer intense, særlig i Gøteborg-området, og kulminerte med et angrep på et møte av NRP-folk utført av antirasister. Dette genererte hevnaksjoner, og til slutt, fra 1985 til 1987, ble en del ledende aktivister grepet og dømt i det som senere fikk

navnet Göteborg-rettsakene. Det at det gikk vesentlig hardere utover de høyreorienterte enn de venstreorienterte i disse sakene, sementerte for mange oppfatning av at de, som nasjonalistiske aktivister, ble forfulgt. Ledelsen av NRP kom seg imidlertid unna, ved å hevde at de ikke hadde noe å gjøre med opptøyer som hadde skjedd. Dette ble oppfattet som et svik av de yngre medlemmene, og partiet mistet mye støtte.⁹² Samme år, i 1987, tok BSS på seg jakker og slips, og fikk navnet Sverigedemokraterna det påfølgende året. De ville fremstille seg som et ansvarsfullt parti, og de voldelige ungdommene ble nå et problem. Det ble brudd, og dette ble også oppfattet som svik.⁹³

Den bevegelsen som skulle få mest å si innenfor voldelige, nazistiske miljøer på 90-tallet i Sverige, var fra starten av tilknyttet miljøet rundt magasinet *Storm*. Dette magasinet var en fortsettelse av *Vit Rebell*, som hadde blitt startet med støtte fra Blood and Honour-bevegelsen i England, og blitt forbydd av myndighetene etter bare fire utgivelser. *Storm* var om mulig enda mer rasistisk og voldsforherligende enn *Vit Rebell* hadde vært, og det var i dette miljøet at VAM (Vitt Arisk Motstand) fikk sin start. VAM var i stor grad inspirert av amerikanske bevegelser, særlig *The Order*, ledet av Robert Jay Matthews. De lånte veldig mange tanker og ideologiske begreper fra disse amerikanske bevegelsene, inkludert ideen om ZOG (Zionist Occupational Government), en idé om at hele det etablerte samfunn i hemmelighet ble kontrollert av mektige, jødiske interesser. Bevegelsen ble ledet av Klas Lund og vennegjengen rundt han, som drev en forholdsvis dominerende leder stil. De gikk fort mot vold, og i løpet av første halvdel av 90-tallet ble mange voldshandlinger, tilsynelatende planlagt av VAM, utført. Mange av disse ser ut til å ha lite å gjøre med organisasjonen for øvrig, skjønt inspirasjonen var klart der, og klimaet som VAM skapte gjorde det lettere å rettferdiggjøre vold. Dette ble ytterligere forsterket av at det fort dannet seg en konkurransekultur i ny-nazist miljøene. Det ble et sterkt press for å demonstrere at man kjempet mot ZOG, og VAM ble fort den ledende av disse bevegelsene. Dette utviklet en selvforsterkende sirkel som også ga VAM en symbolsk makt som gjorde den mer innflytelsesrik enn den kanskje ville vært ellers.⁹⁴

Utover midten av 90-tallet ble imidlertid VAM kraftig svekket, og mange av de sentrale lederne havnet i fengsel. På denne tiden begynte også fokuset i de svenske nynazist-

⁹² Løw, *Nazismen i Sverige*, s24-44

⁹³ *Ibid.*, s69-70

⁹⁴ Bjørge, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s149-154

miljøene å drifte vekk fra vold, ettersom man begynte å innse at öZOGö var for sterkt. Dette poenget ble gjort av en del amerikanske aktører, som uttalte seg i svenske tidsskrifter. Disse kunne si dette lettere enn folk i Sverige, både fordi deres troverdighet som krigere for saken ikke kunne settes i tvil, og fordi de ikke var involvert i de svenske maktkampene. *Storm* ble etter hvert lagt ned, og det mer musikkorienterte *Nordland* ble den mest åpenbare etterfølgeren. Dette var en del av utviklingen av hvit makt-musikkindustrien, som virkelig slo fart etter ca. 1995. Denne industrien ble etter hvert en ny kilde til friksjon i bevegelsen, når man innså verdien av å kontrollere denne kilden til inntekter. Dette bidro til fortsatt økende fraksjonering.⁹⁵

Den tidligere VAM-lederen Christopher Ragne satte i gang et ambisiøst forsøk på å lage en paraply-organisasjon som alle bevegelsene skulle tilhøre. Denne fikk navnet Nationell Alliansen, men prosjektet klarte ikke unngå konflikt med andre grupper, kanskje spesielt med miljøet rundt *Nordland*, som også så på seg selv som en slags ledende gruppe. Dessuten ble NAs fortsatte fokus på voldsbruk et stadig større problem, og kilde til konflikt.⁹⁶

Klas Lund, som hadde vært den dominerende personen bak VAM, dannet den Svenske Motstandsbevegelsen året 1997.⁹⁷ Denne har, til tross for fortsatt gnissing i miljøet, vokst til å bli den største bevegelsen av sitt slag i Sverige, og vurderes av det svenske politiet som den største trusselen mot Sveriges interne sikkerhet. Den har også støttet utviklingen av et søsterparti i Norge på 2000-tallet, under fellesbevegelsen Nordisk Motstand.

2.2 Vit Arisk Motstand: Strategi og Historie

I begynnelsen av 90-årene danner et miljø rundt mannen Klas Lund en bevegelse de kalte öVit Arisk Motstandö. Den viktigste inspirasjonen for denne bevegelsen kom fra en gruppe ledet av Robert Jay Mathews på 70-tallet. Denne kalte seg opprinnelig öBruders Schweigenö(Silent Brotherhood), men ble referert til som öThe Orderö av FBI, og tok etter hvert navnet selv. Navnet kommer fra en organisasjon i boken *The Turnes Diaries*, som var en av gruppens

⁹⁵ Ibid., s172-183

⁹⁶ Ibid., s183-189

⁹⁷ Expo.se/svenska-motstandsrorelsen

sentrale inspirasjonskilder. På 1970- og starten av 80-tallet begikk de en serie ran, voldshandlinger og drap i et forsøk på å sette i gang en rasekrig i USA. Mathews ble skutt og drept av FBI i 1984, men han forble en inspirasjon for rase-revolusjonære bevegelser.⁹⁸ En av hans medsammensvorne, David Lane, som døde i fengsel i 2007, forble en inspirasjonskilde til nynazister under sitt fengselsopphold, og utformet en del konsepter, bl.a. «de Fjorten Punkter», som er sentrale blant nynazister fortsatt.⁹⁹ Navnet til VAM kom fra WAR(White Aryan Resistance), ledet av den tidligere stormesteren av Ku Klux Klan, Tom Metzger.

Som nevnt over bryter de mer militante delene av NRP og BSS med moderpartiene etter Stockholmrettsakene. Etter dette var det antatt at de nynazistiske bevegelsene ville være nede i lang tid framover, men dette viste seg å ikke være tilfelle. Undergrundsmagasiner endte opp å holde de nazistiske öskinheadö-gruppene sammen. *Streetfight*, som begynte i 1987, ble det første organ for nynazistisk musikk i Sverige, og oppga seg å være upolitisk. Det var likevel lagt på en forholdsvis klassisk nasjonal-sosialistisk linje. Det ble lagt ned i 1989, etter at justiskansleren begynte å vise interesse. Samme år ble magasinet *Vit Rebell* startet, med støtte fra Blood and Honour-bevegelsen i Storbritannia, og stort sett samme redaksjon. En del av den amerikanske nynazist-retorikken dukket opp i Skandinavia for første gang i dette magasinet, mest prominent begrepet ZOG (Zionist Occupational Government). Legale problemer kom fort, og etter bare fire numre blir magasinet lagt ned, i forbindelse med en dom om hets mot folkegrupper. Denne typen nedlegging og gjenoppståelse under annet navn er ikke uvant i hvit-makt verdenen, siden de fort kommer under søkelyset til myndigheter. I det siste nummeret av *Vit Rebell* lover redaktørene at de vil komme tilbake.¹⁰⁰ Etter bare ca. et halvt år holdt de sitt løfte, og magasinet *Storm* oppstod. Dette ble et samlende blekk for Hvitmakt-bevegelsen i årene som fulgte, og ble utgitt i 11 opplag før det ble nedlagt. De fungerte også som et talerør for VAM-gruppen da denne eksisterte, og mange av lederne for VAM, Klas Lund inkludert, satt i *Storm*-redaksjonen i perioder.¹⁰¹

Magasinet *Storm* var betydelig mer ambisiøst enn sine forgjengere, og fokuserte betraktelig mer på politikk og rasekonflikten, med et vesentlig mindre fokus på for eksempel musikk. Det ønsket å bygge bro mellom forskjellige deler av hvit makt-bevegelsen, Tommy Ryden fra Kreativist-kirken var med i redaktørgruppen fra starten av. Kreativistene var en

⁹⁸ Bjørgo, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s156-157

⁹⁹ Lodenius, *Gatans Parlament*, s88

¹⁰⁰ Løøw, *Nazismen I Sverige*, s69-73

¹⁰¹ Bjørgo, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s151-152

rase-revolusjonær gruppe fra USA som forsøkte å gjøre ideologien religiøs, og jeg kommer tilbake til disse senere. *Storms* ambisjoner ser ut til å ha vært å fungere som begynnelsen på et alternativt media for de rase-nasjonalistiske gruppene. Det var også et ønske, inspirert av amerikanske WAR, om å ha et slags uformelt nettverk, uten klart definert ideologi, uten medlemslister, men snarer en slags uformell overenskomst. Dette var det som skulle gi grobunn for VAM, og dets forsøk på raserevolusjon.¹⁰² I mesteparten av sin utgivelsestid fungerte *Storm* som et organ for VAM, og flere nummere ga kontaktinformasjon.

Det var våren 1991 at VAM forsøkte å få i gang sin raserevolusjon. I april det året ble en politistasjon utenfor Stockholm angrepet på nattskiftet. Betjenten på vakt ble overmannet, og 36 av politiets nye håndvåpen ble stjålet. I juli begikk to medlemmer av samme gruppe et bankran, der de kom unna med 400 000 svenske kroner. Dette skulle være starten på det væpnede opprøret mot ZOG. Men bare noen få dager senere ble fire VAM-medlemmer arrestert, blant dem Klas Lund og Kristoffer Ragne. Disse hadde allerede blitt dømt for drap, og dette økte deres martyr-status i hvitmakt-miljøene. Disse hendelsene satte i gang en serie med aksjoner, inkludert bombetrusler og drap, med det tilsynelatende formål å få frigitt de fengslede VAM-aktivistene, skjønt mange av disse var nok bare perifert tilknyttet hvitmakt-bevegelsen. En gruppe, den såkalte Militærligan, var en gruppe eks-militære kriminelle som neppe var spesielt rasebevisste, men snarere brukte tankegodset til å dekke over vinningskriminelle handlinger. Men dette skapte et inntrykk av at de rase-ideologiske miljøene var større og farligere enn de egentlig var,¹⁰³ noe som ga dem mer påvirkningsmakt enn deres faktiske størrelse skulle tilsi.

VAMs aktiviteter kan, paradoksalt nok, ha vært en medvirkende faktor i fragmenteringen av hvitmakt-miljøene utover 90-tallet. Det er klart at VAM til en viss grad ønsket å opptre som en slags paraply-gruppe, i samarbeid med magasinet *Storm*. Etter at VAM-lederne kom i fengsel, ble deres legitimitet styrket, til en viss grad på bekostning av andre lederskikkelser. Disse miljøene verdsatte handling fremfor ord i svært stor grad, og nå ble skillet mellom de som handlet og de som bare pratet ganske tydelig.¹⁰⁴ Dette skapte friksjon og til slutt brudd i miljøene. Man brukte like mye tid på å baksnakke hverandre som å konfrontere ZOG. *Storm* sendte sitt siste nummer i trykken i 1994, og etter det tonet også

¹⁰² Løøw, *Nazismen i Sverige*, s77-85

¹⁰³ Bjørge, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s152-153

¹⁰⁴ *Ibid.*, s172

volden seg ned. I et flyveblad fra 1993 skrev de at VAM nå gikk helt under jorden, *Storm* skulle legges ned, og at ting skulle for alvor begynne å skje,¹⁰⁵ men dette løftet ble ikke holdt. Man hadde følt at nå var det like før rasekrigen brøt ut, men etter hvert ble det klart at samfunnet var for sterkt, og miljøene for små og splittede.¹⁰⁶ Motstandsbevegelsen og dens magasin *Nationellt Motstånd* ser ikke ut til å ha den samme økumeniske tendensen som *Storm* hadde i starten, og er ganske eksplisitt nasjonalsosialistisk. I en artikkel skrevet for å hedre den avdøde William Pierce i forbindelse med en svensk utgivelse av boken *Folknationalism*, slår forfatteren veldig klart fast at Pierce var nasjonalsosialist, og mistenkeliggjør motivene til folk innenfor rasebevisste grupper som hevder noe annet.¹⁰⁷ Det er også påfallende at mens *Storm* stort sett bruker betegnelser som «rase-revolusjonære» om bevegelsen som helhet, holder stort sett *Nationellt Motstånd* seg til Nasjonalsosialister.

3.0 Ideologiske perspektiver

3.1 Det Tredje Riket og *The Turner Diaries*

Hitlers rredje rike er den historiske politiske enheten nynazister primært knytter seg til. De er ikke særlig begeistret for andre fascistiske retninger, siden nasjonalsosialismen var den som i størst grad var bevisst på rasespørsmålet. I *Mein Kampf* blir dette tatt frem som den viktigste årsaken til utvikling av en sivilisasjon, og jødene som den viktigste faktoren til dens undergraving.¹⁰⁸ Alle elementene av verdensbildet eksisterer på denne tiden, forandringer senere er stort sett reorganiseringer. Men Det tredje riket bygget også på tradisjonell tysk nasjonalisme, de fleste konfliktene de var i var rettet mot grupper som moderne nynazister ville regnet som hvite. Den viktigste rasekonflikten Hitlers Tyskland var involvert i, ved siden

¹⁰⁵ Ibid., s172

¹⁰⁶ Ibid., s173-177

¹⁰⁷ *Nationell Motstånd*, nr 14, s6-8

¹⁰⁸ Hitler, *Mein Kampf*, 245-282

av det «jødiske problemet», var den mot slaverne i øst, kampen for *Lebensraum*. Dagens nynazister ser ut til å stort sett akseptere slaverne som hvite, og rollen deres har på mange punkter blitt overtatt av de svarte.¹⁰⁹

Det er klart at NSDAP er ekstremt viktige for disse gruppene. Veldig mye av heltedyrkingen refererer til spesifikke nazister fra krigen som led forskjellige endelikt. Et av de siste numrene av *Storm* trykket en svenskspråklig utgave av Hitlers siste testamentet,¹¹⁰ og en del nynazister har hevdet interesse for Andre Verdenskrig som årsak for å knytte seg til slike grupper.¹¹¹ Det Tredje Riket er en av de sentrale inspirasjonskildene til bevegelsene. Dette er eksempelet på hvor langt de kan komme, og i deres tankegang er det klart at om de klarte det en gang, kan de gjøre det igjen. Hitler selv blir til tider omtalt i nesten mytiske ordelag, og årgangsnummeret på *Storm* er datert etter Hitlers fødselsdag. De er likevel ikke ukritiske til det Tredje Riket, og er bevisst bl.a. at nasjonalismen var med på å lede konflikten mot andre hvite nasjoner.¹¹² De moderne raseideologiske bevegelsene er mer bevisste sitt ønske om å samle hvite mot ikke-hvite, på tvers av landegrenser. Særlig kreativistene er veldig klare i sitt ønske om en samlet hvit verden, og en kolonisering av den ikke-hvite delen av kloden.¹¹³

På de punktene dagens nynazister skiller seg ideologisk fra sine meningsfeller fra 30-årene, er det i stor grad snakk om påvirkning fra amerikanske rasistiske miljøer, som Ku Klux Klan. Denne har særlig kommet gjennom boken *The Turner Diaries*, av William Pierce. William Pierce var en ringrev i amerikanske nynazist-miljøer på 60-tallet. Han var medlem av «American Nazi Party» og redaktør for avis-blekka *National Socialist World* på denne tiden. I 1967 ble William Rockwell, partiets grunnlegger og leder, myrdet og partiet gikk inn i interne stridigheter. Pierce forlot partiet og flakket mellom forskjellige grupper på ytterste høyre fløy, før han i 1974 stiftet sitt eget parti, «National Alliance». Han var ikke interessert i å gå inn i den formelle politikken, men ville snarere jobbe med å spre propaganda, som han hadde blitt kjent med etter sitt arbeid med magasinet til ANP.

The Turner Diaries kom opprinnelig ut som føljetong i magasinet til NP. Når Pierce, som skrev under pseudonymet Andrew McDonald, besluttet seg for å utgi fortellingen i

¹⁰⁹ Øimoen, s27-29

¹¹⁰ *Storm*, nr 9-10, s20-21

¹¹¹ Løøw, *Nazismen I Sverige*, s225, 230-231

¹¹² *Ibid.*, s275-281

¹¹³ *Ibid.*, s261-264

bokform, var det helt umulig for han å finne noen som ville utgi boken. Han fikk til slutt stiftet et eget forlag, National Vanguard Books, for å utgi boken i 1978. Boken er en nær-fremtid science fiction-roman som omhandler et framtidig dekadent Amerika der myndighetene driver fram en tyrannisk raseblandingspolitikk som til slutt eksploderer i borgerkrig. Den er ikke veldig betydningsfull som roman, men som et ideologisk skrift hadde den effekt. Nazismen som politisk retning hadde ikke produsert noe originalt ideologisk materiale siden 30-tallet, så dette kom som et friskt pust inn i bevegelsen. Den hadde en merkbar ideologisk virkningshistorie i hjemlandet, der særlig «The Order» hevdet å være sterkt inspirert av den. Også Oklahoma-bomberer Timothy McVeigh ble sagt å finne inspirasjon i denne boken, skjønt det var mer den anti-føderale snarere enn den rase-ideologiske delen som inspirerte han.¹¹⁴

I Skandinavia ble denne boken introdusert via *Storm*, som solgte den via postordre. Dette var med på å trekke den skandinaviske nynazismen nærmere den amerikanske. *The Turner Diaries* var på mange måter en krystallisering av en del ting som hadde blitt klarere etter hvert i hvordan nynazismen utviklet seg. Ikke noe enkelt-element i boken er i seg selv nytt, men den kombinerte for første gang rasepropaganda med et fiksjons-narrativ, noe som skulle vise seg å være meget kraftfullt.¹¹⁵ Handlingen i boken starter på 90-tallet, 20 år frem i tid fra bokens utgivelse. Den beskriver en hovedperson, Earl Turner, som er en ganske rasistisk fyr, men ikke politisk öppvåknetö. Det er myndighetenes tyranni som vekker han, særlig i det at de nekter befolkningen å bære skytevåpen. Myndigheten ønsker bevisst å øke raseblandingen, noe som, i bokens univers, forårsaker en kraftig økning i voldelig kriminalitet, og særlig voldtekt. Når myndigheten fratar de hvite våpnene sine, blir de forsvarsløse, og dette bringer hovedpersonen i kontakt med den hvite motstanden. Det kommer etter hvert fram at kreftene som står bak myndighetene er, ikke overraskende, jødene, gjennom sionismen. Deres ultimate mål er å vanne ut og slik å utslette den hvite rase. Motivene er noe uklare, men det hintes til at jødene, som fungerer som parasitter på andre raser, føler at en hvit oppvåkning kan ødelegge deres hold på verden, og at de derfor må utvanne den hvite rase nok til at den ikke har styrken til å kjempe i mot manipuleringen. I løpet av boken begynner Systemet å knekke i sømmene, og rakner etter hvert delvis som et resultat av de rase-revolusjonære, men mest på grunn av egen korrupsjon og inkompetanse. Borgerkrig følger, og

¹¹⁴ Øimoen, s18-21

¹¹⁵ Ibid., s47

rasistene starter en ny raseren republikk i California. Etter hvert blir en atomkrig fremprovosert, som ødelegger mesteparten av verdens befolkning. De raserene hvite menneskene overlever, og bygger en ny verden ut av askene.¹¹⁶

Det er i denne boken klart at grensene mellom rasene har forandret seg. I mesteparten av boken er det bare hvite (Whites), jøder, og svarte (Blacks), det refereres til. Under det Tredje Riket ble ikke uttrykket hvite brukt i særlig grad, og innenfor det vi ville kalt hvite var det flere grupper. Særlig slaverne var regnet som underlegne, og Hitlers kampanjer i øst dreide seg i stor grad om å fordrive disse til fordel for germanske bosettere. I *Turner Diaries* er det klart at slaverne innlemmes i begrepet hvite, og er derfor mer eller mindre likeverdige med andre hvite.¹¹⁷ Når hovedpersonene hører om resultatet av atombombingen av Moskva sørger de over tapet av så mange hvite liv, skjønt de anser det som nødvendig grunnet byens jødiske innflytelse.¹¹⁸ Begrepet svart er på samme måte et samlingsbegrep. En får til tider inntrykk av at det dreier seg om alle ikke-hvite med unntak av jøder, skjønt chicanos¹¹⁹ begynner å dukke opp som en bestemt gruppe mot slutten av boken. Disse blir sett på som en egen gruppe, og blir fremstilt som mindre brutale enn de svarte.¹²⁰ Også kinesere er en egen gruppe. Det er liten interaksjon mellom disse og hovedpersonene og de blir stort sett vist som en politisk fare fra Kina, som forsøker å erobre store deler av verden i løpet av atomkrigen.¹²¹ Jeg vil likevel hevde at med unntak av jødene er det bare skillet hvite/ikke-hvite som har noen egentlig betydning i boken, en impuls som er hentet mer fra amerikansk rasisme enn det Tredje Rikets kompliserte rasehierarkier. Rasehierarkier eksisterer fortsatt, men tillegges noe mindre verdi. Dette har sannsynligvis vært sentralt for aksepten av flere grupper hvite i de raseideologiske bevegelsene.¹²²

Etter at «The Order» ble infiltrert og demontert av FBI skrev Pierce en bok til, *Hunter*, som ble publisert i 1989. Mens geriljaen i *Turner Diaries* fungert som et nettverk av løst sammenknyttede celler, handler *Hunter* om en mann som alene tar det på seg å kjempe mot systemet. Oscar Yeager, en tidligere militær skarpskytter, tar det på seg å stoppe raseblanding i Amerika ved å snikmyrde raseblandende par. Han blir etter hvert innblandet i et plott med en

¹¹⁶ Macdonald, *Turner Diaries*.

¹¹⁷ Øimoen, s27-29

¹¹⁸ MacDonald, *Turner Diaries*, XXIV

¹¹⁹ Rasistisk slang for latin-amerikanere

¹²⁰ Ibid., XXI

¹²¹ Ibid., Epilog

¹²² Øimoen, s27-29

korrupt FBI-agent som ønsker å bruke Yeager for å fremme sin egen karriere. I løpet av boken innser Yeager at å skyte vanlige mennesker er heller kontraproduktivt, og går i stedet etter politiske, økonomiske og intellektuelle ledere. Denne boken ansees av enkelte for å introdusere konseptet med «lederløs motstand» blant nynazist grupper,¹²³ og det har vært spekulasjoner om den såkalte «lasermannen»¹²⁴ i Sverige var inspirert av den. Boken ble ikke funnet i tilknytning til han, men *Turner Diaries* ble det, og aksjonene hans er ikke så ulikt det Oscar Yeager driver med i begynnelsen av *Hunter*. Anders Behring Breivik, skjønt bare løst affiliert med de rase-revolusjonære, er nok et eksempel på nettopp lederløs motstand, skjønt hvorvidt han ble inspirert av boken selv er uvisst.

3.2 Den Raserene Drømmen

Det er helt umulig å forstå tankegangen til disse bevegelsene uten å forstå rasetenkingen. Dette utgjør en serie med grunnholdninger til verden som gjennomsyrrer alle tekstene deres, og hele deres verdensbilde. Raser er for disse det avgjørende spørsmålet. Raser avgjør intelligens, mot, styrke, dømmekraft, innsatsvilje, og det meste annet ved et menneskets oppbygning. Akkurat hvor grensene går er uklare, og varierer litt mellom grupper. De gjør et skille mellom på den ene siden de öreneö rasene, grovt inndelt hvite eller ariske, mongoloide (Asiater og muligens amerikanske indianere) og svarte, og på den andre siden «bastard»rasene, sigøynere, jøder, muligens latin-amerikanere, osv. Denne oppdelingen er enklere og videre blant nynazister enn under det Tredje Riket. Bl.a. blir slaver, som var ansett som undermennesker under NSDAP, ansett som hvite, om enn ikke av aller reneste stoff.¹²⁵

Den fremste rasen er den hvite, også kalt den ariske. Denne beskrives konsekvent som skaperen av all sivilisasjon, lov, kunst, kultur, og alt annet i verden av öegentlig verdiö. Som nevnt er dette en vid tolkning av hvite, skjønt noen grupper er renere enn andre. De skandinaviske befolkningene er regnet som muligens de reneste i verden, særlig blant

¹²³ Ibid., s43-46

¹²⁴ Lasermannen var en kriminell som skjøt innvandrere på lang avstand med en rifle. Björge, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s78

¹²⁵ Ibid., s28

skandinaviske nynazister. Nåværende nynazister anser den hvite rasen som truet med utryddelse, først og fremst pga. genetisk blanding med underleggende raser. Når bare den hvite rasen er i stand til å opprette noe av verdi, følger det at dette vil innebære den langsiktige utslettelsen av sivilisasjon på jorden. Mye av propagandaen deres er knyttet til et slikt krise-scenario. Raseblandingen drives nå primært fremover av den moderne, multikulturelle vestlige sivilisasjonen, men dette er primært pga maskineringene til jødene og enkelte grådige hvite, raseforrædere. Det langsiktige målet til jødene er utslettelsen av den hvite rase, de andre rasene ansees ikke som intelligente eller disiplinerte nok til å utføre noe slikt.¹²⁶

Antisemittismen er det viktigste elementet i denne rasetenkningen, siden jødene fungerer som en slags forklaring på alt ondt. Deres holdninger til jødene er ganske like det som eksisterte i Europa på 30-tallet, og har mye av de samme trekkene. Mens det i mye av etterkrigstiden har vært tonet ned til fordel for anti-kommunisme, har antisemittismen blitt mye mer klar og direkte på 90-tallet.¹²⁷ Særlig i sangtekster har jødehatet blitt tydeliggjort. Den tidligere nevnte ZOG-diskursen knytter hatet mot myndighetene og hatet mot jødene mer sammen enn det har vært tidligere.¹²⁸

For å underbygge dette verdensbildet lener de raseideologiske bevegelsene seg på en rekke med pseudo-vitenskapelige ideer og hypoteser. De fleste av disse har røtter i raseteorier som florerte rundt forrige århundreskiftet.¹²⁹ En tilbakevendende tanke er at alle raser ikke har samme utspring, i Afrika, men snarere at forskjellige menneskegrupper oppstod separat fra hverandre på forskjellige steder og muligens forskjellige tidspunkt. Det er snakk om tre hovedgrupper, den afrikanske, den orientalske og den nordiske (ariske). Opphavet til den ariske rase er det forskjellige tanker om. Det blir hevdet at den oppstod i nord, mens det også hevdes den oppstod på et sunket kontinent (Atlantis?).¹³⁰ Det er enighet om at rasen spredte seg en del ut i verden og dannet grunnlaget for de fleste større rikene, og at den senere konsentrerte seg i Europa. Rester av arisk blod kan fortsatt sees i større eller mindre grad i Midtøsten, India og Sentral-Asia, men det er i Europa, spesifikt Nord-Europa, hvor rasen er bevart i størst renhet. Av utenomeuropeiske områder er de ganske fascinert av India, der de

¹²⁶ Gomel, «Aliens Among Us», s143

¹²⁷ Løw, *Nazismen i Sverige*, s293-294

¹²⁸ Ibid., s297-307

¹²⁹ Ibid., s261

¹³⁰ *Nationell Motstånd*, nr.18, s17-19

mener arierne kom og bygde imperier. Noen ideer innebærer at det var her de først kom etter å ha flyktet fra Atlantis. De knytter ariernes tilstedeværelse med tekster i Vedaene, og mener de innførte kastesystemet som en forsikring mot raseblanding. Fortsatt mener mange nynazister at restene av den gamle presteklassen har en del arisk blod.¹³¹

For disse gruppene er selve tanken om raseblanding en forferdelig ting, som fungerer både som et onde i seg selv og et symbol på dekadansen i samfunnet. Det brukes ofte sykdoms og renhets-metaforer i beskrivelsen av dette. Mot slutten av boken *The Turner Diaries* vandrer protagonisten gjennom et nå raserent California. Hans beskrivelser er nesten salige. Luften føles friskere, gresset ser grønnere ut, alt virker paradisisk. Han understreker dette ved å poengtere at hvert ansikt han ser er hvitt. Dette virker som prikken over i-en for han, og han hincer til at mye av det andre kan være innbilning knyttet til hvor herlig det er å se bare hvite ansikter.¹³²

Denne følelsen av at tilstedeværelsen av ikke-hvite i seg selv føles nedtrykkende, og er ødeleggende, går igjen i materialet disse bevegelsene produserer, og forteller en del om underliggende holdninger. Tankene om resultatene av raseblanding er i seg selv svært illustrerende. Et annet sted i boken kommenterer hovedpersonen at om de, de hvite raserevolusjonære, taper, vil alt være meningsløst, siden det bare vil være en horde av likegyldige, mullatto-zombier igjen til å høre om det.¹³³ Dialogen er som tatt ut av en zombiefilm, og implikasjonen er at de raseblandede ikke er bedre enn de levende døde som vandrer viljeløst rundt for å spise de levende.

I forhold til rasekampen har disse gruppene en ganske selvtilfreds holdning om å følge önaturloveneö. Et av de nyere numrene av *Nationellt Motstånd* har temaet «Hvem er Arierne?», og dette går inn i mye av den mytologiske forståelsen deres av disse naturlovene. Raseblanding vil alltid bare bringe videre de dårligste egenskapene til rasene, og bastarder bør avlives av denne årsak. Og gå mot naturens lover på dette punktet, inviterer til undergang. Hele FN-systemet, og ideen om at mennesket har rettigheter som mennesker er slik forsøk på å gå rett i mot naturen, og derfor dømt til å feiles.¹³⁴

Disse gruppene er ofte ganske foraktelige for overnaturlige religioner, men deres forhold til egne oppfatninger blir svært religiøst, og noen ganger åpent proklamert som dette.

¹³¹ *Nationellt Motstånd*, nr 19, s8-11

¹³² MacDonald, *Turner Diaries*, XXII, XXIV

¹³³ *Ibid.*, V

¹³⁴ *Nationellt Motstånd*, nr 19, s12-13

Den nylig avdøde David Lane, som satt i fengsel på livstid for tilknytning til Robert Jay Mathews gruppe, gjorde et forsøk på å skape en panteistisk/ateistisk religion basert på gamle norrøne forestillinger, Wotan-tro. Denne var knyttet til en slags kvasi-naturalistisk darwin-inspirert forestilling. For disse gruppene er det bare én måte å forstå evolusjon på, nemlig kamp til døden mellom grupper, og det er heller ikke noe skille mellom natur og moral. Det som er naturlig i deres øyne er godt, og det som er unaturlig er ondt.¹³⁵ Organisert religion har de et instrumentelt forhold til, men mener det kan være en nyttig brekkstang for å holde folk i tøylene. Kristendommen og dens påfølgende tankegods beskriver de ofte med begrepet slavemoral eller slavementalitet, konsept som dukker opp i *The Turner Diaries*.¹³⁶ Dette henger nok sammen med deres tolkning av tilværelsen i en bastardisert darwinisme, der den eneste måten for grupper å interagere var i form av konflikt. Om den ene gruppen ikke konstant kjempet denne konflikten, ville den andre vinne. Med andre ord, om en gruppe hevdet at man skulle samarbeide, vil den andre gjøre de til slaver. Man er herrefolk eller slavefolk, det er ingen midtvei.

3.3 Annen renhetsproblematikk og kamp mot dekadanse

Renhetene innebærer ikke bare å holde de hvite separert fra andre raser. Den hvite rase må også beskyttes mot sykdommer på innsiden, dette gjøre gjennom kamp mot de «moralske fiendene». Denne gruppen inkluderer homoseksuelle, narkomane, pornoindustrien, pedofile, voldtektsmenn, kriminelle, og folk som kjemper for fri abort. Dette har siden 30-tallet hvert tett knyttet til anti-semittismen. Man oppfatter at det er en sammenheng mellom jødernes påvirkning, og graden av dekadanse i samfunnet. Da AIDS-epidemien bredte seg på 80-tallet, var det som en gavepakke for rasegruppene. Her var en sak som var tilknyttet til mange av de tingene de rase-bevisste gruppene hadde erklært seg selv motstandere av. Det spredte seg

¹³⁵ *Storm*, nr 4, 1991, s10-11

¹³⁶ MacDonald, *Turner Diaries*, VI

raskt blant homofile, og det kom sannsynligvis fra Afrika.¹³⁷ I *Hunter* blir det beskrevet hvordan homofile bander går rundt og kaster Aids-infisert blod på folk de ikke liker.¹³⁸

En annen del av kampen mot moralsk forfall er en hard holdning til seksual-forbrytere. Det er et sterkt ønske om gatejustis rettet mot voldtektsmenn fra både svensk og utenlandsk bakgrunn. De knytter dette til demokratiet, pornoindustrien, innvandring, og som alltid jødene. Voldtekter av hvite kvinner utført av utenlandske menn oppfattes også som en del av rasekrigen, et forsøk på å utvanne det hvite blodet. Kvinnen selv fremstilles dels som offer, dels som et objekt som man strides om.¹³⁹

Ønsket om renhet og sunnhet ligger også i hvordan medlemmene er forventet å leve. Som sagt er rusmisbruk stort sett ansett som en moralsk synd, og mange grupper mener også at man skal være forsiktig med alkohol. Sunt legeme er viktig, og idrett er høyt anerkjent. Mange aktivister er vegetarianere, og kreativstene tar det så langt at de ofte holder seg vekk fra medisiner. Mange av bevegelsene er også opptatt av naturvern og dyremisbruk, og noen har lagt folk som driver dyreforsøk til listen over ömoralske fienderö. Samfunnet og kulturen regnes ofte som grunnleggende sykt, og moderne kunst og musikk regnes ofte som en slags sykdoms-symptom. Av disse grunnene bes aktivister å holde den omkringliggende kulturen på avstand.¹⁴⁰

Temaet om dekadanse er veldig pregende på dette området. Dette virker veldig knyttet til Griffins ideer om behovet for sikker grund, behovet for å ha noe fast å forholde seg til. De har et veldig klart bilde av et «naturlig», «sunt» samfunn, der alle er heterofile, alle er av samme rase, kvinner tar seg av hjemmet og mennene jobber ute, som også er reflektert i gammelnazistene. Denne insisteringen på klart definerte roller og normer for samfunnet reflekterer nok hos mange en intens fremmedgjøring med hvordan samfunnet utvikler seg, en følelse av at det svinger rundt uten noen mål og mening, inn i dekadanse og rotløshet. I *The Turner Diaries* blir kvinnesaken over noen linjer beskrevet som en kollektiv psykose, hvor kvinner benektet sin femininitet.¹⁴¹ Det legges også mye vekt på det påståtte mer «naturlige» forholdet mellom kjønnene i Organisasjonen, og hvordan voldtekt er nesten utenkelig i den. Dette står i kontrast til verden utenfor, der voldtekt er utrolig vanlig, og har blitt nesten

¹³⁷ Løøw, *Nazismen I Sverige*, s281-286

¹³⁸ Øimoen, s24

¹³⁹ Løøw, *Nazismen I Sverige*, s287-288

¹⁴⁰ Ibid., s339-345

¹⁴¹ MacDonald, *Turner Diaries*, VI

avkriminalisert av dommere som har regnet voldtekts lover som «rasistiske». Det er også hintet til økt seksuell aktivitet blant kvinner, noe som protagonisten ser ut til å vurdere som nesten like ille som voldtektene.¹⁴² Dette reflekteres i tekster skrevet av de svenske gruppene, som legger vekt på hvordan menn og kvinner har naturlige arbeidsområder, og hvordan det er utenkelig for dem at kvinner skal stå på slagmarken og risikere det samme som mennene.¹⁴³

I kontrast til denne følelsen av at verden er i oppløsning, står organisasjonen som en bastion av sikkerhet, trygghet, og urokkelig standhaftighet. Hans beskrivelser av en eds-seremoni og lesningen av en viktig tekst har sterke religiøse undertoner,¹⁴⁴ og organisasjonen blir konstant beskrevet som nesten ufeilbarlig på høyt nivå, i kontrast til Systemets vinglete oppførsel. Det er riktignok en hendelse sent i boka som beskriver hvordan Organisasjonen jobber hardt nettopp for å skape et inntrykk av ufeilbarlighet.¹⁴⁵ Narrativet om dekadanse henger kraftig sammen med narrative om gjenfødelse, den palingenetiske myten som i følge Roger Griffin er sentralt for det fascistiske verdensbildet.¹⁴⁶

I motsetning til boken til Griffin, så snakkes det noe om det kommende nasjonalsosialistiske riket i *Nationellt Motstånd*, og særlig nr. 18 har et fokus på hvordan dette skal fungere. En lang artikkel beskriver hvordan bevegelsen ikke er motstander av demokrati, i betydning folkestyret, men at de mener at det som nå eksisterer under det navnet ikke kan kalles demokrati. De knytter deres demokrati mer på linje med en idealisert versjon av det gamle tingsystemet i Skandinavia, og antikkens Hellas demokratiske tradisjoner. Demokrati kan for de bare fungere i et rase-homogent fellesskap, og det er kun når dette er innført at det kan bli sann demokrati i Norden.¹⁴⁷

3.4 Folkemord som frigjøring

¹⁴² Ibid., VIII

¹⁴³ *Nationellt Motstånd*, nr 19, s4-5

¹⁴⁴ MacDonald, *Turner Diaries*, X

¹⁴⁵ Ibid., XXIII

¹⁴⁶ Griffin, *Nature of Fascism*, s26

¹⁴⁷ *Nationellt Motstånd*, nr 18, s6-8

Frigjøring er jo et begrep som jeg har en spesiell interesse av. I dette tilfellet er det spesielt interessant, siden frigjøring for Nynazister innebærer et fravær av store grupper mennesker. Kort sagt kan det sies at de regner folkemord av det som truer den Ariske rase som den eneste sanne frigjøringen de kan få. Dette er vist i *The Turner Diaries*. På slutten av boken bryter det ut en global atomkrig som utsletter en stor del av jordens befolkning, deriblant størstedelen av de ikke-hvite rasene. I løpet av tiden etter har de få resterende blitt utslettet, og dette blir behandlet som den endelige frigjørelsen av de hvite, at de endelig kan stå fritt til å utvikle menneskeheten videre.¹⁴⁸ Dette er et helt ekstremt ståsted, men også nynazistene i Skandinavia er klare på at de oppfatter seg selv som undertrykte av tilstedeværelsen av så mange ikke-hvite. Men den mildere delen av retorikken deres kan til tider være vanskelig å skille fra mindre «rase-bevisste» innvandringsmotstandere.¹⁴⁹

Folkemord som frigjøring henger sammen med både den ekstreme anti-individualismen disse gruppene har, og deres intense krisemaksimering. Nynazistiske bevegelser ser mennesker, både hvite og ikke-hvite, som nesten utelukkende et medlem av de eksterne gruppene de tilhører. En jøde er ikke et frittstående individ, men snarere et medlem av den mer eller mindre abstrakte gruppen «jøder». Det samme gjelder også hvite. Hvite mennesker er forpliktet av naturen til bare å handle for den hvite rases gavn. Hvite mennesker som ikke gjør dette blir oppfattet som forrædere, og må drepes. Siden deres underliggende antagelse er at alle grupper fungerer slik, blir uttrykket «uskyldige» meningsløst for de, som hovedpersonen i *Turner Diaries* konstaterer ved flere anledninger.¹⁵⁰

Denne gruppe-mentaliteten gjør det lett å umenneskeliggjøre motstandere. Kort sagt, det er ok å drepe rasefremmede, fordi de trenger seg inn i vårt territorium og vil fordrive oss. De som ikke har lyst til å fordrive noen er forrædere mot sin rase, og fortjener å dø uansett. I tillegg fungerer denne kollektiviseringen som intern disiplinering. Om du vender ryggen til gruppen, så forråder du ikke bare dine kamerater, men også deg selv, siden det du først og fremst er, er hvit, og din fremste oppgave er å tjene de hvite som abstrakt gruppe. Dette kommer også med helt klare kjønnsfordelinger, der mennenes oppgave er å fysisk kjempe

¹⁴⁸ MacDonald, 1996, Epilog

¹⁴⁹ *Nationellt Motstånd*, nr 19, s14-15

¹⁵⁰ MacDonald, 1996, XXIII

kampen, mens kvinnene primært er støtteapparat ved å føde og lære opp den neste generasjonen rasekrigere.¹⁵¹

Den gruppen som i størst grad legger vekt på en slags ikke-religiøs religion er kreativistene. The Church of the Creator ble stiftet av Ben Klassen i Florida i 1973, og ble etablert i Sverige i 1988 av Tommy Ryden. Disse var i Sverige en liten bevegelse, men var knyttet til *Storm* i perioder, skjønt de senere brøt med det miljøet. De svenske kreativistene var kanskje viktigst i at de hadde, primært gjennom Ryden, mange internasjonale kontakter, særlig i USA og Sør-Afrika.¹⁵² Kreativistene snakker om RAHOWA (Racial Holy War), som ble lansert i Sverige på åtti-tallet. Dette begrepet dukker nå opp i store deler av bevegelsen. Rasekrigen er en evig konflikt, og særlig hos kreativistene er dens endelige mål en hvit verden, bare det kan gjøre de hvite frie. Selv om denne forventes å bryte ut i åpen strid på et tidspunkt før den er over, så er den ikke primært voldelig nå. Den er en propagandakrig, men kanskje aller mest en önativitetskrig. Dette defineres med at poenget er å være flere enn ens motstandere. Kort sagt, det er om å gjøre å få så mange barn som mulig, og å oppdra disse med de rette holdningene til rasekrigen. Dette er primært kvinnenes oppgave, som bidrar til å øke kjønnssegregeringen i gruppene.¹⁵³ Utrykket RAHOWA er med på å illustrere deres ofte religiøse språkbruk og tankegang, selv om de ofte hevder å være vitenskapelig forankrede «realister».¹⁵⁴

Denne umenneskeliggjøringen er med på å gjøre drap på store mengder uskyldige mye mer spiselig, men det som gjør det nødvendig er krisemaksimeringen. De fleste nazistiske bevegelser har hatt en høy grad krisemaksimering for å få igjennom programmet sitt. Det er nå eller aldri, jødene har makten i verden og deres plan for å utslette den vite rase går fremover for hver dag som går. Innvandring og raseblanding gjør det rene blodet stadig mer svekket, og en hver ny hvit som lager barn med en ikke-hvit utvanner blodet litt mer. Muligens som et sleivspark til mindre rasistiske høyre-populistiske grupper, gjør de det klart at de ikke er så interessert i å bevare samfunnstyper eller konsepter som öfrihetö. Tvert imot har de et aksepterende forhold til at styreformer og riker faller og bygges opp på nytt utallige ganger i historien. I kontrast snakker de om at den hvite rase, når den først er vekk, kan aldri

¹⁵¹ *Nationellt Motstånd*, nr 18, s10-11. Nr 19, s4-5.

¹⁵² Løw, *Nazismen I Sverige*, s95-100

¹⁵³ *Ibid.*, s264-269

¹⁵⁴ *Nationellt Motstånd*, nr 19, s12-13

gjenoppstå, og dette er den største tragedien som tenkes kan, siden i deres øyne vil dette forårsake en slutt på alt av verdi i all fremtid.¹⁵⁵

Noe må gjøres nå for å stoppe denne prosessen. For å sikre en fremtid for den hvite rase, som skaper alt av verdi, er en nødt til å avsløre den onde konspirasjonen til verdens egentlige herskere, og utslette disse. For å være helt sikker for bevaringen av blodets renhet bør de underlegne rasene utslettes, slik at raseblanding i fremtiden ikke kan forekomme. Slik presenteres dette som den eneste sanne frigjøring, siden man ikke lenger behøver å forholde seg til en evig rasekrig. En ting som berører dette er forholdet til Holocaust. Mens nynazisme tradisjonelt har vært veldig opptatt av å benekte at Holocaust fant sted, eller vært fall forsøke å tone det ned, har det den siste tiden vært mindre viktig for en del av de yngre medlemmene. Veldig mange nåværende nynazister bryr seg ikke noe særlig om det, og det er vanligere å si at tyskerne skulle fullført jobben.¹⁵⁶ Dette faller inn i tankegangen at så lenge jødene finnes, kan ikke arierne være frie.

Sykdomsmetaforer brukes hyppig, både på politisk og rasemessig nivå. Andre raser, homoseksuelle, for ikke å snakke om jøder blir konsekvent dehumanisert av å beskrive dem som skadedyr og parasitter. Raseblanding blir også beskrevet som stinkende og motbydelig.¹⁵⁷ I denne verdensforståelsen blir folkemordet en rensende kraft, som en form for cellegift. Dette beskriver også deres ideer om et oppgjør med «raseforæderene». I *Turner Diaries* er det flere beskrivelser av hvordan den jødiske ideologien og tankemåten har sunket i i det hvite samfunnet, hvordan liberalisme er som en infantilisering av de hvite mennene, og noe som gjør det vanskelig for dem å akseptere «livets harde realiteter». Systemet er en kreft i kroppen, og kan ikke fjernes uten å drepe veldig mange uskyldige.¹⁵⁸

Nå må det sies at de fleste nynazister ikke aktivt går inn for å ødelegge alle andre raser. Primærfokuset er å bli kvitt de i hvite-dominerte områder. Deres analyser av historien kan underbygge et ønske om å sette hvite inn som herrefolk igjen i en del ikke-hvite verdenshjørner, men i praksis er nynazister mest opptatt av saker i egne land. Noen grupper, som de overnevnte Kreativistene, har klare ønsker om en ny kolonisering av ikke-hvite områder, og implikasjonene deres er ofte på folkemordnivå. Det må sies at med den underliggende mentaliteten er det klart at å faktisk utrydde andre folkeslag fullstendig ikke

¹⁵⁵ Storm, nr 4, 1991, s15

¹⁵⁶ Løw, *Nazismen I Sverige*, s331-337

¹⁵⁷ Ibid., s339-340

¹⁵⁸ MacDonald, *Turner Diaries*, VI

virker så veldig ekstremt på de fleste nynazister. Jøder skal selvsagt ødelegges om man kan ta de innenfor egne områder, og helst også aktivt jages. Det er som nevnt en økende trend om å forsvare Holocaust snarere enn å benekte det. Skjønt, *Nationellt Motstånd* kjørte i en del numre en artikkel-serie om «sannheten bak Holocaust» skrevet av en Holocaust-forneker ved navn Richard Harwood.¹⁵⁹

3.5 Fiendebildene: Jødene som verdensherskere

Jødene er fortsatt regnet som de ultimate motstanderne. Dette har forandret seg lite fra tidligere nazisme, og gamle, antisemittiske konspirasjonsteorier. En vesentlig forskjell er at i motsetning til gammel nazisme, som anså den jødiske overtakelsen for å være noe som kom til å skje med mindre det ble stoppet, anser nynazistene dette som noe som allerede har skjedd. Jødehatet for disse gruppene er nesten en abstrakt ting, og de bruker forholdsvis lite tid og energi til å vandalisere synagoger og angripe personer med jødiske aner. De er fokusert på deres store fiende, ZOG, også kalt Systemet, som er en abstrahert konstruksjon refererende til det nåværende samfunn, både lokalt, i form av nasjonalstaten, og globalt, som det internasjonale samfunn, særlig organer som FN og EU.

Tidligere var anti-kommunisme et av de sterkeste elementene innenfor de raseideologiske bevegelsene, og den finnes fortsatt. I dag kommer denne sterkest til uttrykk på gateplan, i deres kamp mot venstreorienterte aktivist-grupper, og deres mange konfrontasjoner med anti-rasister. På det mer verdensomspennende planet er ikke anti-kommunismen så aktuell etter Sovjets fall, og fiendebildene har glidd mer i vestlig retning. På den annen side har det vært en sterkere anti-anarkisme, siden man har blitt mer bevisst at mye av grasrot-venstre er anarkistisk.¹⁶⁰ Utrykket ZOG oppstod hos kreativistene og Christian Identity-

¹⁵⁹ *Nationellt Motstånd*, nr 15, s20-22

¹⁶⁰ Løøw, *Nazismen I Sverige*, s272-274

bevegelsene i USA på 70-tallet, og har siden blitt ganske vanlig i nynazist-miljøer internasjonalt.¹⁶¹ Systemet fra *Turner Diaries* oppfører seg stort sett akkurat som ZOG, skjønt selve begrepet brukes ikke av William Pierce.

Det nærmeste en kommer sentre hos ZOG er landene USA og Israel. Israel er jødernes stat, og derfor et kraftfullt symbol på deres fiender. Det er mye snakk om Israels framferd i Midtøsten, og ugjerninger det står bak, men en sitter likevel med følelsen at disse tingene er fæle fordi Israel gjør dem. Dette er i kontrast til mer venstreorientert Israel-kritikk, der Israel er ille fordi det gjør fæle ting. Dette reflekteres også i deres forhold til USA, som både fungerer som en symbolsk og fysisk motstander. Fysisk er USA ZOGs knyttede neve i verden. Dens militæraksjoner oppfattes som en sementering av kontrollen ZOG utøver over verden. På det symbolske området har USA to aspekter. På den ene siden fungerer USA som et jødisk sentrum, det landet jødene står sterkest, med unntak av Israel. Det, kombinert med dens posisjon som verdens eneste supermakt, gjør den til det mest effektive sentrum for ZOG. I tillegg er det fra USA at ZOGs kulturelle dominans og dekadanse spres. USA er kanskje verdens mest heterogene nasjon, som gjør det til det motsatte av alt nynazistene kjemper for. Mye av nazismen i Sverige, kanskje særlig NRP-miljøet, har hatt en nesten like sterk anti-amerikanisme som anti-kommunisme. Dette bidro til at ikke alle de høyre-ekstreme gruppene aksepterte den amerikanske nynazismen med det første, skjønt over tid har den etablert en viss hegemoni. Alle bevegelsene er klare i sitt syn på det politiske USA, som fortsatt er som hovedfiende å regne, skjønt det historiske synet har blitt mer ambivalent. Særlig kreativistene har en positiv holdning til det hvite USAs historie.¹⁶²

The Zionist Occupational Government er ikke sprunget ut av disse statene, de er bare biter av infrastrukturen det hviler på. ZOG er et massivt byggverk konstruert av jødernes ledere over hele det tyvende århundret. Grunnvollene ble lagd av Theodor Herzl og hans meningsfeller på slutten av 1800-tallet. Dens kontroll over verden ble sementert av de Alliertes seier i Andre Verdenskrig. Siden da har de dominante maktene i verden vært kontrollert av jødiske interesser, deres tilsynelatende fiendskap bare et skalkeskjul. ZOG omfatter alt, fra vanlige politifolk og lokalpolitikere til maktmenneskene i Washington og Brussel. Også næringslivet og Akademia er biter av maskinen. Alle fungerer som ZOGs arm, og representerer dens absolutte kontroll. Derfor anser nynazistene hele den offisielle

¹⁶¹ Ibid., s297-307

¹⁶² Ibid., s274-275

maktstrukturen i samfunnet som illegitim, selv om de ikke er motstandere av autoriteter på noe generelt grunnlag.

Mesteparten av maskineriet i ZOG består av åpenbare grunner av ikke-jøder. Noen av disse er ondsinnede og bevisste rase-forrædere, som hjelper jødene og blir belønnet med makt og penger. Et eksempel på dette er Olof Palme, som ifølge *Nationellt Motstånd* var en av hovedarkitektene bak Sveriges multikulturelle fall. Palme faller innenfor to kategorier, både som en representant for kommunismen, og som innfører av multikulturalismen. De beskriver en historie der en engang stolt arbeiderbevegelse, som skulle gjøre den svenske arbeideren til herre i eget hus, ble til en bevegelse primært for utenlandske interesser. Dette var først Sovjet-Unionen, og ble deretter de ikke-europeiske rasene, men bakom disse var alltid jødene. Palme var deres mann, og derfor et symbol på Sveriges nedgang i øynene på nynazistene.¹⁶³ Disse er likevel i mindretall, de aller fleste i apparatet er uvitende om den jødiske kontrollen. Nynazister har en tendens til å demonisere politikere generelt som karriere-jagende materialister, men det er tydelig at de anser de fleste av disse som nyttige idioter til jødernes maskineri. Mesteparten av ZOG fungerer uten å vite hva det selv er, og hva det er en del av. Det er dette konseptet av ZOG som maskineri som på mange måter har erstattet bildet av noen utpekulerte jøde-pamper i rom som lukter sigar-røyk. Dette har skapt et fiendebilde som kan minne om det til radikale venstre-grupper, særlig anarkister, med deres konsepter av etablismantet. Et særskilt eksempel på dette er Michael Hardt og Antonio Negris konsept om «Empire».

«Empire» er en slags sammensvergelse uten en sammensvergelse. Det er en enhet som kontrollerer alle verdens land og korporasjoner, ikke med tradisjonell tvang, men med en spesiell systemlogikk. Noe av definisjonen på Imperiet, slik Hardt og Negri uttrykker det, er at det ikke har noen grenser, i hvert fall i prinsippet. Imperiet er overalt rundt oss, og trenger gjennom oss. Det ligger dypere enn bare politisk og militær kontroll, det ligger i sinnene, og aspirer til å bestemme måten vi tenker, føler og resonerer på. Det er også hinsides historien, enten ved at det ligger ved historiens slutt, eller at det benekter historien ved å hevde at det alltid har eksistert.¹⁶⁴ En hel del av disse karakteristikene kan også stemme med ZOG. ZOG er også overalt, og har en absolutt kontroll. Den trenger også inn i sinnene, med all fokuset nynazistene har på å reversere samfunnets dekadanse, som sies å være knyttet til ZOGs

¹⁶³ *Nationellt Motstånd*, nr 6, s18-2

¹⁶⁴ Hardt og Negri, «Imperiet», s7-27

korrumpert. ZOG styrer også med ett ölett grep, ved at det er mest effektivt når få vet det er der. De eneste som har det fulle bildet er de som har all kontrollen, og de raserevolusjonære selv.

4.0 Oppsummering

Den Svenske Motstandsbevegelsen og dens forløper, Vit Arisk Motstand, er nynazistiske grupper som jobber for en vekkelse av den ariske rasens ånd i Skandinavia, og en følgende raserevolusjon. De er også i kontakt med lignende bevegelser i Europa, Nord-Amerika, Sør-Afrika og andre steder. De er ikke lenger knyttet til en trang nasjonalisme, men anser seg i stedet for å være revolusjonære raseforkjempere. Den ariske rasen er det de kjemper for, ikke nasjonen de tilfeldigvis tilhører. Den er, på dette området og andre, ikke bare nazisme i dag, det har vært en del forandringer og omprioriteringer i dette tankegodset siden krigen. Det viktigste av dette er nok *Turner Diaries* av William Pierce, som har bidratt til en sammenblanding av nazisme og tradisjonell, amerikansk rasisme. Anti-semittismen er fortsatt meget levende, men har fått en slags abstrahering via ZOG-diskursen. Begrepet hvit har blitt mer inkluderende, men hatet mot ikke-hvite har muligens blitt enda mer intenst. Ideologien har kommet klarere fram som en religionserstatning, der enkelte faktisk har kalt det en religion, skjønt i de fleste tilfellene uten overnaturlige elementer. Under det Tredje Riket var disse spørsmålene mer uklare, muligens for å gjøre det lettere å kontrollere det religiøse etablissementet.

Det er klart at dette er med på å rendyrke bevegelsens totalitære mål. Verdensherredømme er lettere å forsvare om en ikke er bundet av et begrensende, nasjonalistisk ideal, som Hannah Arendt snakker om i *Origins of Totalitarianism*. Dette ligger

på en del områder også nærmere opp mot *Mein Kampf* enn det nazistenes faktiske politikk gjordet, særlig i starten av deres maktperiode. Anti-pluralismen kommer også inn, enda mer siden nynazistene har et Utopia som ikke er for alle, selv om de aksepterer prinsippene. Om et kjennetegn på totalitarisme er at noen få prinsipper gir en forklaring på hele tilværelsen, faller dette klart innenfor. Det er på samme tid et politisk program, et verdenssyn, en livsstil og en religion. Medlemmene er forventet å være bunnsolide i saken sin, og oppfordres til helt å forlate samfunnet for å vie seg til kampen, der fokuset på å ha få men ekstremt dedikerte medlemmer utveier ønske om å ha flere.

Kapittel 4

Totalitære grupper som meningsdannelse

1. Hizb ut-Tahrir og Motstandsbevegelsen som totalitære bevegelser

Vi har tatt for oss både Hizb ut-Tahrir i Danmark og den Svenske Motstandsbevegelsen som totalitære bevegelser. Vi har gjennomgått det som kjennetegner dem, og som plasserer dem blant andre bevegelser av lignende type. Hvordan kan en nå forstå dem i forhold til hverandre? Og hvilke virkemidler kan brukes til å forstå de? Jeg vil nå gå tilbake til introduksjonen for å finne ut om noen av mine analyseverktøy passer inn i det vi har jobbet med på disse bevegelsene. Jeg vil først ta definisjonen på totalitarisme jeg brukte i første kapittel, for å se om bevegelsene kan sies å følge denne.

1.1 Den ene sannheten

Det første definisjonspunktet jeg satte opp var at bevegelsen hadde funnet ut hvordan verden egentlig fungerte, og at de også hadde den perfekte måten å redde den på, det perfekte samfunn mennesket skal leve i. Dette vil jeg hevde at min gjennomgang av HT og SMR understøtter. HT setter opp Koranen som en absolutt beskrivelse av hele tilværelsen, som en instruksjonsmanual gitt til Mohammed fra Gud om hvordan menneskene skal strukturere sine samfunn. I tillegg hevder de at de, og bare de, har den korrekte tolkningen av denne boken, alle andre er på villspor. Islam er ikke en religion i en streng teologisk forstand, men snarere en perfekt formet ideologi, det vil si en fullstendig verdensanskuelse. De stiller også med et helt sett med forklaringer på hendelser i nyere tid, både i og utenfor den islamske verden, ofte i form av konspirasjonsforklaringer. Dette kommer fram i deres adopterte tekster, den

korrekte forståelsen av Koranen og verden som alle medlemmer må akseptere for å slutte seg til gruppen.

SMR har sin absolutte sannhet i rasetankegangen. Dette er nøkkelen de bruker til å forstå verden, og de er ikke redd for å erklære den en åpenbar sannhet. Naturlovene er det de følger, like pålitelige som tyngdekraften. De er veldig klare på hvordan undergangen kommer for de som ikke følger disse lovene. Dette går også hardt for seg innad i miljøet, når hver krangel blir et spørsmål om absolutt sannhet. Selv om de gjorde forsøk på å være økumeniske, skulle det ikke mye til før hvert miljø var helt sikre på at alle de andre hadde misforstått fullstendig. Deres konspirasjonsteori er konstituerende for bevegelsen, siden jødene på mange måter fungerer som en forklaring på hva som er galt i verden. Begge gruppene anser seg selv som privilegerte med denne forståelsen, og dette gjør dem til en elite.

1.2 Utopia

I tillegg har begge gruppene utopiske mål, en idé om et perfekt samfunn. For HT er dette det islamske Kalifat, som er den korrekte måten menneskene skal leve på. Dette har de en planlagt konstitusjon og politisk system for. Når dette oppstår er det bare et spørsmål om tid før de fleste ser at dette er den beste måten menneskene kan leve, og de som ikke får det med seg, kommer ikke til å overleve. SMRs Utopia, er på sin side en verden der alle raser lever separat, om andre raser enn de hvite lever i det hele tatt. De bruker ikke like mye tid til å snakke om den nøyaktige styreformens til det perfekte samfunn som HT gjør, men som nevnt tidligere er det noen tekster om det i litteraturen deres. Oppsummerende kan det sies at de anser det politiske systemet som mindre viktig, så lenge samfunnet er raserent, og det de anser som friskt.

I begge tilfeller er dette behandlet som historiens endelige mål, skjønt HT hevder at dette kommer til å skje med Guds vilje og er derfor uunngåelig, mens SMR mener det kan oppnås kun gjennom deres aktiviteter. Om det ikke oppnås, betyr det avgrunnen. Men begge mener klart at verdens og menneskenes store problemer løses om man bare slutter seg til denne samfunnsformen, som skal lede menneskeheten inn i en ny gullalder. Alternativet (til denne ideelle samfunnsformen) er bare undergang. Begge mener også at dette samfunnet har

eksistert en gang før i tiden, så deres aktiviteter kan regnes mer som gjenoppbyggelse enn nyskapning.

1.3 Revolusjonært brudd

En langsom overgang til dette perfekte samfunn kan ikke oppnås. Den bestående verdensorden er for korrupt og ødelagt for det. Den eneste måten å redde menneskeheten/rasen på er ved en revolusjonær og total omdannelse av det eksisterende samfunnet. For HT er dette en overtakelse etter et folkekrav som de skal bygge i Ummahen. En mulig måte, som nevnt andre steder, er at HT har tenkt å utføre et kupp om kravet er stort nok. Dette vil forklare hvorfor de i perioder har hatt et sterkt fokus på å bringe personer i strategiske posisjoner i den muslimske verden inn i organisasjonen. Deres forandring i fokus fra bred holdningsbygging til arbeid med statstjenestemenn og tilbake kan bety at organisasjonen skifter mening om dette spørsmålet, men det kan også bety at de er usikre på hvor de er i sin plan for å ta over den muslimske verden. Det er klart at overgangen til kalifatet representerer en helt ny retning for verden, skjønt HT legger mye vekt på at dette utelukkende er en gjenskapning av et gammelt samfunn.

Mens HT ønsker å gjøre overgangen så kjapp og smertefritt som mulig, er SMR mer interessert å dytte skjæringer mellom samfunnet og de raseideologiske gruppene helt til bristepunktet. De mener at i fremtiden må en full rasekrig bryte ut, for når dette skjer vil etter hvert alle sanne ariere slutte seg til de for å støtte opp sin egen rase. VAM på 1990-tallet mente tiden var inne, men SMR ser ut til å mene at rasekrigen enda ligger en del frem i tid. Krisemaksimeringen deres er en del av dette, siden et tilbakevendende syn er at bare nettopp en krise kan få mesteparten av deres ariske brødre til å velge rett side i konflikten. Den langsomme, ikkevoldelige konkurransen er noe jøden er god til, og ikke en måte den hvite mann kan vinne. Bare ved å få systemet til å vise sitt sanne ansikt, kan den hvite mann redde seg selv.

Begge gruppene regner det bestående som gjennomkorrupt. Ifølge SMR og *Turner Diaries* er samfunnet kontrollert av jøder og gjennomsyret av «fremmede» tankemønstre. HT har omtrent samme syn på den muslimske Ummahen, som gjennomsyres av vestlige tanker

som er fremmede og løgnaktige. Begge ser på dette som innflytelsen av utvendige makter som vil de ondt, og som har brutt ned samfunnene deres. Derfor må alt rives ned, for å bygges opp på nytt.

1.4 Målet helliger midlene

Begge gruppene mener, i tråd med deres oppfattelse av at situasjonen er ekstrem, at ekstreme midler må tas i bruk for å kjempe mot fiendene. De mener også at en veldig stor del av resten av verden er nettopp fiender, skjønt grunnet deres selvbilde som elitegrupper som skal være forbilde for mange utenfor, mener de ikke nødvendigvis at alle utenfor er fiender. De som regnes som fiender, blir kraftig demonisert. Dette er i begge tilfeller de som går aktivt imot dem, men de har også mange kategoriske fiender. For HT er alt som kommer fra Vesten som fiender å regne, og USA og Storbritannia kommer på toppen. Når kalifatet endelig etableres, vil det være i en krigstilstand med disse maktene, som kan regnes med å vare til de er utslettet. Men HT hevder eksplisitt at de ikke har en holdning om at målet helliger middelet, og faller kanskje utenfor dette punktet her. Som nevnt i kapittel 2 har de en oversikt over hva som de regner som akseptabel oppførsel, og hva som de ikke regner som det. Grøndahl og co, som skrev om HT i Danmark, ser ut til å mene at HT er en prinsipielt ikke-voldelig gruppe, men dette finner jeg ingenting som støtter i de adopterte tekstene. Tvert imot skriver de om jihad, i forstand væpnet kamp, som en plikt for rettroende muslimer,¹⁶⁵ men finner det ikke hensiktsmessig og utføre voldelig jihad nå, som nevnt i kapittel 2.¹⁶⁶

SMR er på dette punktet mye mer aggressiv. For dem er vold mer enn en nødvendighet, men snarere en rensende kraft. Man må være villig til å kjempe for sin rase for å regnes som en verdig nynazist. Fiendene deres faller også fort inn i listen over kategoriske fiender. Jøder og ikke-hvite er fiender for det de er, også alle som driver med moralsk «tvilsom» oppførsel. De er også meget villige til å bruke skitne taktikker, der enkelte artikler i særlig *Storm* skriver om hvordan det ofte er lurere å gå etter en motstanders familie enn å gå

¹⁶⁵ Al-Nabhani, *Islams System*, s111

¹⁶⁶ Det er blitt foreslått at de ikke utfører jihad fordi bare kalifen kan proklamere dette ifølge sharia. Jeg har ikke funnet noe om dette i deres materiale.

etter han direkte. *Turner Diaries* er fullt av situasjoner hvor «systemet» bruker taktikker som beskrives som forferdelige, men når heltene bruker de samme taktikkene er det heroisk, for de slåss jo for den rette sak.¹⁶⁷ Denne dobbeltmoralen fordi en er sikker på saken dukker også opp hos HT, i beskrivelsene av hvordan en god Da'wah bærer skulle oppføre seg, som jeg tok opp i kapittel 2.¹⁶⁸

2. Ideologien og organisasjonen

2.1 Ideologien

Hannah Arendt jobbet mye med forholdet mellom ideologier og det totalitære, og jeg vil her lene meg i stor grad på hennes tolkning av dette. En kan tenke på en ideologi som et sett med logiske antakelser som gjøres ut fra et sentralt premiss om hvordan verden fungerer. I denne forståelsen er ingen ideologi mer eller mindre totalitær, totalitære bevegelser er de som trekker de logiske konsekvensene av ideologiene helt ut, uavhengig av alle andre situasjoner. Den Svenske Motstandsbevegelsen og Hizb ut-Tahrir har til felles at de begge har en fastlagt forståelse av verden, knyttet til ideologiene deres. Når de ser på verden, ser de den utelukkende gjennom sine ideologiske briller.

SMRs rasetenkning må forstås som deres dypt sittende ideologiske verdensbilde. Disse punktene tas for gitt i de fleste tekstene deres, som stort sett følger definerte ideologiske mønstre. De skriver lange artikler om jødernes bakgrunn og rolle som parasitter, såkalt «ny informasjon» om diverse gamle sivilisasjoners forhold til arierne og benektelser av Holocaust. Når alt kommer til alt er ikke noe av dette materialet så veldig annerledes enn holdningene til NSDAP. En kan gjøre argumentet at det er nærmere det logiske grunnlaget til *Mein Kampf* enn NSDAP var, særlig angående spørsmålet om nasjonalisme, som jo ble påvirket av

¹⁶⁷ MacDonald, *Turner Diaries*, XVII, XVIII, sammenlign også «The Gun Raids» fra kapittel I med «The Day of the Rope» i kapittel XXIII

¹⁶⁸ Al-Nabhani, *Islams System*, s65-71

politiske realiteter under Nazistenes faktiske maktperiode. Her ser vi for øvrig at Hitlers visjoner ble mer i linje med de opprinnelige tankene etter hvert som krigen utviklet seg, og en fikk mer makt til å tvinge sosiale og politiske realiteter til å tilpasse seg ideologien. Svenske nynazister sitter ikke med de politiske problemene man får av de praktiske delene av politisk makt siden de ikke har noen, og kan da operere relativt åpent med sine verdensbeskrivelser.

Hizb ut-Tahrir (på sin side) har et veldig rigid program, som nevnt tidligere. Ideologien ligger i primært i de hellige tekstene, men også de «adopterte» tekstene til bevegelsens ideologer må regnes som en del av ideologien.. Denne insisteringen på å bare ha noen få adopterte tekster, og at disse tekstene regnes som absolutte, er med på å forhindre «ideologisk drift», som nevnt i kapittel 2. Slik blir alle andre standpunkt som HT kommer med utledet av de adopterte tekstene. Dette minner om Arendts antakelse av at totalitære grupper utleder hele sitt virkelighetsbilde ut fra nettopp ideologien. Det er særlig teksten *Islams System* som fungerer som basisen for deres ideologiske univers. Der forklares Europa og kristendommens interne splittelser og konflikter med kristendommens mangel på et helhetlig religionssyn, og mente at det var klart at kristendommen åpnet for sekularisme ved sine grunnleggende teser, og sin primære fokus på det hinsidige. Dette gjorde at man fikk sekularismen, kompromissløsningen, som ledet til gudløshet og all form for umoral og nedbrytelse.¹⁶⁹ Som uttrykt tidligere var Al-Nabhani veldig klar på at islam ikke var en religion i streng forstand, men snarere en ideologi. Al-Nabhani hevder klart at en ideologi er en total forståelse av tilværelsen, og hans definisjon er derfor ganske nær Arendts egen. Han tar også konsekvensene av dette, ved å hevde at menneskeheten ikke kan oppnå sitt potensiale før islam styrer hele verden.¹⁷⁰

2.2 Organisasjonen

Strukturen i HT er rigid, og følger et lagdelt hierarki. Deres gitte mål er å forandre mentaliteten rundt seg, og det gjør de ved å bygge opp et «kulturelt hegemoni», i stor grad

¹⁶⁹ Al-Nabhani, *Islams System*, s29-65

¹⁷⁰ Ibid., s31

gjennom frontorganisasjoner. HT selv har veldig strenge krav til medlemskap, og enda strengere for å stige i gradene. De er ikke interessert i så mange medlemmer som mulig, men snarere i så mange tilhørere som mulig. Organisasjonen er delt opp i sympatisører, frontmedlemmer, fullverdige medlemmer og elitemedlemmer, noe som passer godt til Arendts beskrivelse av lagdelt totalitarisme. Enkelte steder, særlig i England, virker det som om de har tenkt dette igjennom ganske nøye, og som vist i kapittel to har de en ganske bred kontaktflate der. Det er få folk som ikke allerede er sympatisører som møter et høyt-nivå medlem, annet enn deres dedikerte talsmenn.

Hos de svenske nynazistene har dette gått gjennom en historisk kurve. På 1990-tallet, i miljøet rundt *Storm* og VAM er det tydelig at man ønsket en lignende lagdeling, med VAM selv som den harde, ideologiske kjernen, kretsen rundt *Storm* som mer støttende og folk som leste *Storm* som perifere nazister.¹⁷¹ Det er også et sterkt ønske om å «vekke opp» den svenske befolkningen til det nynazistene regner som virkeligheten. Etter at luften gikk ut av VAM-ballongen, ser det ut til at en slik oppdeling i mer eller mindre aktive medlemmer har gått litt i glemmeboken. SMR selv ser ut til å begrense medlemstallet til en liten elite, og krever, i likhet med HT, en helhetlig dedikasjon til bevegelsen, som utelukker karriere utenfor. Det er klart at det er viktigere at medlemmene er ideologisk pålitelige enn at det er mange av dem. Det ser derimot ikke ut til å være noe organisert forsøk på å kultivere sympatisører i den grad HT gjør det. De legger likevel stor vekt på å bygge opp positive holdninger til bevegelsen i samfunnet for øvrig, primært i form av propagering.¹⁷² Deres forakt mot «folk som virker innenfra», og andre som sympatiserer men ikke er villige til å ta skrittet helt ut¹⁷³ ser ut til å stride mot dette, så det virker derfor ikke som de er like bevisst slike strategier som HT er.

Begge disse gruppene egentlige meninger er tilgjengelige i deres grunnleggende ideologiske tekster, men disse blir ofte ikke lest. Hva HTs offisielle talsmenn sier, kan være mye forskjellig, men organisasjonens struktur indikerer at tekstene kommer først. Med andre ord, om noe en talsmann sier strider med det som står i tekstene, er det talsmannen som ikke sier ting direkte. På denne måten får talsmenn noe av funksjonen til frontgruppene, ved at de skjuler bevegelsens egentlige holdninger. Jeg vil hevde at Grøndahl og co har, til en viss grad,

¹⁷¹ Bjørge, *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia*, s162-165

¹⁷² *Handbok for aktivister*, s19

¹⁷³ *Ibid.*, s14-15

blitt lurt av dette opplegget, ved å vektlegge ting som ikke har belegg i de adopterte tekstene. Denne taktikken er selvsagt, grunnet nazismens historie, mye vanskeligere for SMR, men det skal ikke utelukkes at enkelte mennesker begynner å trekkes mot bevegelsen fordi medlemmene virker rimeligere og mer normale enn man forventer av nynazister.

3. Fiender, konspirasjonsteorier og Alice-syndromet

3.1 Fiendene og konspirasjonene

Om vi går tilbake til ideologiene og deres makt i bevegelsen, kommer vi til Arendts idé om at ideologier, og deres tilhørende logikk, fungerer som er fengsel for tanken. Folk som knytter seg til disse bevegelsene, mister etter hvert all evne til å se verden utenfor de logiske konsekvensene av deres ideologier. Gapet mellom deres verdensoppfatning og den til folk utenfor blir etter hvert såpass stor at de ikke kan kommunisere med hverandre på noe brukbart vis. Ifølge Arendt sammenfaller dette med et aspekt ved det hun anser som mellomkrigstidens atomiserte menneske. Dette aspektet er hans evne til å tro på hva som helst, bare det bekrefter hans generelle mistro til alt, og særlig samfunnet slik det var. Dette gir en stor grobunn for konspirasjonsteorier, som tilbyr en alternativ, konsekvent forklaring på verden.¹⁷⁴

Konspirasjonsteori og ideologi er ikke identisk, men de kan i praksis forsterke hverandre. Grunntanken i nazismen er, som nevnt, rase-ideologien, og denne er den underliggende forklaringen på verden. Den vanligste nazistiske konspirasjonen er den jødiske verdenssammensvergelsen, og denne glir perfekt inn i den overordnede ideologien. Om du begynner å tro på konspirasjonen, skal det ikke mye til å akseptere ideologien, og omvendt. Hos SMR og andre nynazister har skillet mellom konspirasjon og ideologi blitt såpass nedbrutt at ZOG-diskursen kan oppfattes som en nødvendig del av ideologien.

¹⁷⁴ Arendt, *Origins*, s351-352

Skillet mellom ideologien og konspirasjonene kommer tydeligere frem hos HT. HTs adopterte tekster vektlegger ikke konspirasjoner i sine forklaringsmodeller. Konspiratoriske understrømmer ligger i organisasjonen, men disse er primært supplementære. Et medlem av HT vil være tilbøyelig til å tro at den amerikanske regjeringen stod bak 11. september, f.eks., men det vil ikke være en nødvendig bjelke i hans verdensforståelse. Kufr er en tilstand, mer enn en fiende. De vantro handler slik de gjør fordi de ikke vet bedre. De lever uten Gud, og forsøker å fylle tomrommet med andre ting, som makt.¹⁷⁵ Siden de vantro lever i en slik forferdelig tilstand, skulle det bare mangle at de konspirerer mot hverandre og muslimene. De som leder de vantro hater islam, for de vet at under den kan de ikke oppnå den jordiske tilværelsen de har bundet seg til. Derfor forsøker de stadig å finne måter å underminere og ødelegge islam, og vil ikke gi seg på dette. Som en del av dette er det flere konspirasjonsteorier som får sterk grobunn i HT.

I kontrast er ideen om en verdensdekkende, jødisk konspirasjon en nødvendig del av forklaringsuniverset til SMR og andre nynazister. Det er det som forklarer hvorfor den hvite manns verden er i ferd med å undermineres og ødelegges. I deres forestillingsverden er det usette krefter som jobber for en utvanning av det hvite manns blod, og dette er jødene. Deres motiver henger sammen med at de ikke kan opprettholde sin parasittiske livsstil i lengden om den hvite mann forblir, for han vil før eller siden gjennomskue dem og drive dem vekk. Derfor er jøden opptatt av å blande ut blodet hans så fort som mulig, for å gjøre alle andre folkeslag helt viljeløse, så jødene kan fortsette med sin parasittiske atferd til verden bryter sammen. Men alle disse konspirasjonene er grunnet til rasetenkningen. Jødernes oppførsel blir til tider forklart ved at de ble til som en blandingsrase, som alltid har hatt parasittisme i blodet.¹⁷⁶

I *Origins* hevder Arendt at propaganda ikke er noe som drives internt i en totalitær bevegelse, men snarere noe som spres ut over for å påvirke omverdenen. Inne i bevegelsen blir medlemmene indoktrinert med hvordan verden fungerer, og behøver ikke å høre på propaganda.¹⁷⁷ Jeg vil postulere at konspirasjonsteoriene kan sees på som en form for propaganda, rettet ut mot omverdenen, mens medlemmene egentlig ikke trenger denne verdensforståelsen. HT har en tendens til å uttrykke seg ekstremt i mediene, særlig med

¹⁷⁵ Al-Nabhani, *Islams System*, s9

¹⁷⁶ *Storm*, nr9-10, s14

¹⁷⁷ Arendt, *Origins*, s342-344

påstander om Vesten. Muhammed-tegningene og 11. september er bare noen av tingene de har snakket om. Antisemittiske kommentarer har, som nevnt i kapittel 2, ofte kommet fra deres tidligere talsmann, Abdullatif. Men deres tekster ment for intern konsum, de «adopterte» tekstene særlig, sier lite om dette, men gir derimot et altomfattende verdensbilde som er hevet over det. For disse er ikke konspirasjonene viktige, bare sannheten i doktrinene er viktig.

Mesteparten av produsert nynazistmateriale leses bare av andre nynazister, så det er usikkert hvorvidt dette skillet eksisterer. Men det er enkelte ting som kan peke i den retningen, for eksempel Holocaust-benektelse. Det er klart at enkelte faller inn i nynazistmiljøer via denne historierevisjonismen, og som nevnt tidligere produseres det fortsatt tekster om dette i miljøet. Men det er også klart at for dedikerte nynazister, som mener at jødene er parasittisk avskum, er ikke spørsmålet om hvor mange jøder som døde så viktig. En ikke uvanlig holdning er at det var dumt de ikke ble totalt utryddet.

3.2 Alice-syndromet

Som nevnt i kapittel 1 er Alice-syndromet en tendens til å synke inn i ens egen forestillingsverden. Dette inkluderer en manglende dømmekraft i hvordan verden faktisk fungerer og hva som må til for å forandre den, og en oppblåsing av en selv som en heroisk skikkelse. Jeg vil argumentere at både HT og nynazistene har gjort/gjør dette i sine politiske handlinger. Hele planen for å opprette kalifatet må sies å falle til en viss grad under dette, da den virker heller noe usikker og ikke helt gjennomtenkt. Det virker som om de ikke helt hadde tenkt hva som skulle skje når målet deres om at 70 % av befolkningen støtter dem er nådd, skjønt det er sannsynlig at de mente at et eller annet kupp kunne gjennomføres. Vi har, ifølge Taji-Farouki, interne kilder som sier klart at HT var involvert i kuppforsøk i årene 1968 til 1973.¹⁷⁸ Når dette ikke var så lett som antatt, ser det ut til at HT gikk inn i en slags dvale, som jeg var inne på i kapittel 2. Veldig mye av deres oppførsel i perioden kan tyde på en misforståelse av de faktiske politiske realitetene, som kom av å henge seg for mye opp i Al-

¹⁷⁸ Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s26-29

Nabhanis ideer om deres utvikling og påvirkningsevne. Denne mistolkningen kan også forklare det merkelige forsøke deres på å tilby ayatollah Khomeini posisjonen som kalif etter revolusjonen i Iran i 1979¹⁷⁹. Enkelte tegn kan tyde på at HT har begynt å jobbe å jobbe mot kupp igjen, sannsynligvis i Pakistan.¹⁸⁰ Interne kilder støtter dette.¹⁸¹

VAM kan sees som et klart eksempel på Alice-syndromet i aksjon. Medlemmene av miljøet var stort sett helt sikre på at rasekrigen var rett rundt hjørnet. Da de satte i gang sine aksjoner, tenkte de at det var mulig for en liten gruppe raserevolusjonære å velte ZOG,¹⁸² noe som skulle vise seg å være en fiksjon. De hadde hverken antall, kapasitet eller kunnskap til å gjennomføre noe slikt, men de trodde de hadde det. En kan se elementer av dette i *Turner Diaries* og andre deler av tekster som produseres. De er så overbevist om at andre raser er underlegne at de tenker at det massive statsapparatet de forsøker å velte er ineffektivt fordi de lar andre raser enn hvite være deler av det. Dette kommer klarest fram i klimakset i boken, når protagonisten skal fly en flymaskin gjennom det mest kontrollerte luftrommet i USA mot Pentagon. Han sier at den eneste grunnen til at han har en sjanse er at det er så mange svarte i militæret, og de kan jo ikke skyte.¹⁸³

Blant nynazistene er den heroiske doblingen også veldig til stede. Det er tung bruk av heltedyrkelse, og de aktive medlemmene kaller seg selv krigere for saken. De har en sterk martyrdomskultur, og mye fokus på selvoppofrelse, og å gi seg selv helt til rasens beste. Skikkelser som Klas Lund får lange artikler, der det blir skrevet om hvordan de har viet livet sitt til uselvvisk kamp, og gjort dette av kjærlighet til egen rase. Disse menneskene kommer inn i disse bevegelsene og får en anerkjennelse som de kanskje aldri ellers ville hatt. Særlig de som har vært i fengsel, som blir betraktet som martyrskikkelse, samvittighetsfanger som sitter inne for sin sterke tro på det nordiske folk.¹⁸⁴ Denne heroiske doblingen er mindre åpenbar i HT, siden de ikke har den klare heltedyrkelsen. Men medlemmene oppmuntres til å se på seg selv som soldater i en hellig kamp for Islam, selv om dette er en kamp som for tiden foregår uten våpen. Dette er særlig til stedet i beskrivelsen av en Da'wah-bærer, nevnt ovenfor.

¹⁷⁹ Taji-Farouki, *A Fundamental Quest*, s31

¹⁸⁰ Stuart, m.fl., *Hizb ut-Tahrir*, s56

¹⁸¹ Jyllands-Posten, 09.03.2008, s9

¹⁸² Se *Storm* nr 3, 4, 7-8.

¹⁸³ Macdonald, *Turner Diaries*, XXVIII

¹⁸⁴ *Storm*, føljetong «Kampar bakom galler», nr 3, nr7-8.

4. Det Totalitære som politisk modernisme

4.1 Modernisme og selotisme

Ut fra dette kan en se på totalitære bevegelser som nettopp et forsøk på å få en meningsløs verden til å henge på grep. Det er klart at mye av tekstene til både nynazistene og islamistene demonstrerer en stor grad av fremmedgjøring i forhold til verdenen de lever i. Men selv om begge fungerer sterkt som modernistiske grupper, vil jeg også ta frem tidligere nevnte fellestrekk med selotismen. Vi har allerede vært inne på at en del av de anti-koloniale og post-koloniale strømningene har fellestrekk med de gamle selotene, og islamismen har klart forsøkt å gjøre felles sak med disse, skjønt suksessen har vært blandet.

Som lagt ut i kapittel 1 definerer Griffin modernisme som et forsøk på å gjenskape det man kan kalle «sikker grunn», altså den oppfattede virkeligheten som man bygger sin forståelse av verden på, fordi den eksisterende moderniteten har ødelagt den. Da forsøker man å bygge en ny «fast grunn», som skal sikre en fra følelsen av meningsløshet som hele tiden ligger der. Nynazistene rundt SMR er veldig eksplisitte i deres fordømmelse av omverdenen, der denne regnes som en antikultur som bryter ned alt som er av egentlig verdi i verden. For disse er det rase som er grunnmuren, men med denne muren kommer det et helt sett med koder for oppførsel, levemåte og renhet. Deres forakt og fremmedgjøring fra det eksisterende samfunnet manifesterer seg som en absolutt avstandtagen.¹⁸⁵ De trekker røtter tilbake til en mytisk forståelse av historien, og de rettferdiggjør det med en appell til evige «naturlige» lover. Alle menneskelige lover som strider mot disse må være gale på et fundamentalt plan. Dette er gjenkjennelig hos islamistenes insistering på at alle menneskelige forfatninger må være basert på Allahs evige lover, for å være legitime og sikre. Denne insisteringen på fast, urokkelig grunn kan sees som en manifestasjon av nettopp det som moderniteten har nektet de, nemlig sikkerhet, og å knytte de til en mektig tradisjon som står over de og som gir dem evig liv.

¹⁸⁵ *Håndbok før Aktivister*, s7-12

HT eksisterer ikke i et vakuum. På mange måter kan det sees som en del av en bred islamistisk tendens i den islamske verden. Dette har også blitt oppfattet som en del av en bredere, anti-kolonial bevegelse. Anti-kolonialismen er et verdensomspennende og ekstremt mangefasettert fenomen, som er en reaksjon på Vestens tidligere kolonisering av store deler av verden. Denne reaksjonen har ofte tatt form av selotiske forsøk på isolering, men har også utviklet modernistiske trender, der en har brukt Vestens språk og metodologi til å rive seg vekk fra den. I Vesten har vi mer eller mindre tilpasset oss den usikre grunnen til moderniteten, siden den har kommet «innenfra» og over veldig lang tid. Men i samfunnene hvor moderniteten har kommet utenfra, særlig der Vesten har kolonisert og forandret gamle samfunnsstrukturer med makt, har denne nye tilstanden vært utålelig. Derfor har det vært sterk grobunn for voldelige, anti-koloniale, selotiske bevegelser, og religionshistorikeren Karen Armstrong ser på islamisme som den største og viktigste av disse.¹⁸⁶ Denne beskrivelsen kan sies å passe ganske bra, men islamisme som en bevegelse som har lånt av Vesten men samtidig står i sterk opposisjon til den. Retorikken preges ofte av anti-vestlige sentiment, særlig i forbindelse med ayatollah Khomeini. Kort sagt kan en si at islamismen er en modernistisk bevegelse som later som den er selotisk. Bildet er klart ikke så enkelt, og enkelte steder har lokale varianter et vesentlig mer selotisk preg, men en bevegelse som HT er klart på den modernistiske siden. HT selv hevder i grunntekstene at de dype teologiske konsekvensene det inntogene Vesten fikk, med avsettingen av kalifen og ikke-islamisk makt på islamsk jord med alt det fører med seg, er den viktigste faktoren i deres kamp mot nettopp Vesten. Men de ser dette også som en mulighet til å gjenskepe det opprinnelige muslimske samfunnet, slik det var under Rashidun-kalifatet. Denne mytologiske fortiden gjør dem til revolusjonære, hvis mål er å skape et nytt, trygt og guddommelig samfunn.

Også SMR kan til en viss grad påstås å ha selotiske elementer. Veldig mye av retorikken deres bygger på å kjempe i mot det de anser som en kulturløs modernitet som har oversvømt hjemlandet. Også *Turner Diaries* legger vekt på en utvendig, fremmed ideologi/tanke som har tatt over Amerika. På dette punktet er det et klart møtepunkt mellom HT og SMR, siden de begge hevder at deres tidligere «rene» hjemland har blitt overvældet av «fremmed» tankegods. Dette kan sees som en følelse av fremmedgjøring fra en verden som forandrer seg for fort for dem. Kanskje følelsen høyreekstreme svensker får av

¹⁸⁶ Armstrong, *Islam*, s141-146

masseinnvandring kan sammenlignes med følelsen konservative muslimer får av Vestens inntog i deres verden, at begge føler seg som fremmed i eget land. At de begge derfor reagerer på forskjellige, men samtidig sammenlignbare måter. Deres tanker er likevel som universelle å regne, kanskje grunnet et nomos absolutte behov for å være selvinnlysende.¹⁸⁷ Det blir vanskelig å kalle SM for universelt, med sin rasetenkning, men deres tankeunivers omhandler likevel hele verden. Nynazismen er klar på at «arierne» er mer eller mindre bestemt til å styre/lede verden, og i noen tekster å ødelegge alle mennesker som faller utenfor. I kontrast har Hizb ut-Tahrir en virkelig universell visjon. Til slutt vil alle mennesker akseptere Islam, og den skal lede hele menneskeheten inn i en ny gullalder.

4.2 Anomi, dekadanse og frigjøring

Begge gruppene har klart universelle og anti-pluralistiske verdensbilder. Fiendebildene deres er ofte knyttet til nettopp denne pluralismen. Ideen om at raseblanding forårsaker sivilisasjonens undergang kan minne om det at utvanningen av islams budskap var med på å underminere den islamske verden før og under koloniseringen. Det er veldig fokus på det som regnes som dekadent. Men hva er dekadanse? Er det kanskje nettopp et uttrykk for følelsen av at grunnen er forsvunnet? Fokuset deres ligger i stor grad på abstrakte regler og konstituerende ideer for samfunnet. HT har Guds evige lover, mens SMR referer til naturlovene på samme måte. Ideen om en absolutt lov ligger hos begge gruppene.

Kontrasten mellom det absolutte og det flytende, uklare er en av de mest sentrale elementene i disse bevegelsene, noe som gjør bruk av Griffins ideer veldig interessant. Narrativet hos begge disse gruppene følger en definert struktur. Du starter med en gullalder i fortiden, så en lang nedgangsperiode grunnet menneskers korrupsjon og innflytelse utenfra, deretter en akselerering av dekadansen da alt raser sammen på grunn av aktive forsøk på å bryte ned det «gode samfunnet» en gang for alle. Dette er det punktet begge narrative er nå, med håpet om at de skal snu alt rundt i en spektakulær gjenfødelse som skal bringe den gamle tradisjonen til livet igjen. Om en definerer selotisme som å forsvare et eksisterende nomos, og

¹⁸⁷ Griffin, *Terrorist's Creed*, s25

modernisme som å bygge et nytt et, som jeg har gjort, blir begge disse primært selotiske foretak. Men i deres fokus på å gjenopprette en død eller oppdiktet tradisjon er det et selotisk element.

HT har klart mer av det selotiske i seg enn SMR, siden de bygger på islams tradisjoner og nedskrevne historie. Deres vurderinger av den islamske verden i dag er likevel at den er helt ødelagt av korrupsjon og dekadanse, og må reformes i kalifatet. Denne handlingen av gjenfødelse er HTs kommende revolusjon, og inngang til utopien. Det gamle kalifatet, særlig Rashidun-perioden, fungerer som HTs «mytiske hjemland». Dette vil være et sikkert samfunn, hvor rett og galt igjen gir mening, og det er mulig å leve et liv med mening. I kontrast er Vesten et vinglete, meningsløst sett med arbitrære ideer, som ikke kan være riktige, siden de ikke kom fra Gud selv. Alle disse menneskeskapte ideene faller rundt og gir ikke mening, fordi de er like flyktige som menneskesinnene selv.

SMR er mye klarere modernistisk enn HT er, siden det er en utvikling fra nettopp nazismen, som ved siden av fascismen kan sies å være det 20. århundrets mest originale bidrag til verdens ideologiske landskap. Men denne har også et «hellig hjemland» skjønt dette er vagere enn det islamske. Nynazistene ser tilbake til en mytisk fortid stort sett skapt av dem selv, hvor den nordiske mann hadde et eget rike, som var raserent og sunt. Deres insistering på at raseblanding er noe som har kommet etter hvert kan sees som en måte å forsvare den mytiske fortiden på. Det sanne nordiske folket visste at raseblanding var unaturlig, og har bevart et stort sett rent, arisk blod. Som nevnt i kapittel 3 er det en del antakelser om at de gamle arierne har vært herrefolk i mange riker i verden i urtiden, men at de har feilet fordi de ikke maktet å holde blodet rent. Nå er tingene verre stilt enn noen gang før, siden den siste gruppen med hvite kan risikere å bli utvannet grunnet jødernes manipulasjoner. Dette må forhindres for enhver pris, og om en kan skape et nytt, raserent samfunn, kan kanskje urtidens storhet bli gjenfødt.

Renhet og dekadanse er et veldig sentralt tema i disse narrative. Beskrivelsen av hvordan disse ordnede, selvinnlysende sannhetene blir underminert av korrosive krefter, som bryter ned det gode, faller veldig fint inn i Griffins tolkning av moderniteten som en kraft som bryter ned de sikre tingene i livet. Jeg vil si at både HT og SM representerer en form for politisk modernisme, som forsøker å bygge et nytt trygt grunnlag i en verden uten slikt, men som begge forsøker å sikre dette grunnlaget med tradisjoner som ligger mye lengre bak. HT trekker fra islams tradisjoner, mens nazistene har konstruert sine egne, og retroaktivt trukket linjene bakover.

Denne rekonstruksjonen av verdens åndelige grunnlag kan manifestere seg som en følelse av intens frihet for de som er inne i slike bevegelser, noe som reflekteres i all snakket om frigjøring i deres diskurser.¹⁸⁸ Bare sammenlign beskrivelsen av det dekadente moderne samfunn tidlig i *Turner Diaries*¹⁸⁹ med den nærmest religiøse oppvåkningsscenen til hovedpersonen senere i boken.¹⁹⁰

5.0 Oppsummering og konklusjon

Jeg satte i gang denne oppgaven som en komparativ studie av disse to politiske bevegelsene i Skandinavia, under den mening at begrepet totalitarisme var et fruktbart begrep for begge disse politiske retningene. Jeg vil med henvisning til teksten hevde at det er det, og at disse gruppene på de relevante områdene har flere fellestrekk enn forskjeller. Arendt og Griffin har perspektiver som er svært anvendelige for å analysere disse gruppene. Gruppene er sterkt bundet til sine ideologier, de har et spesielt verdenssyn knyttet til dette og de har en veldig lav tillatelse for ambiguitet, noe som svarer godt til Arendts uttrykk at mennesker ikke ønsker sannhet, men konsekvens Griffins tanker om anomi forutsetter også bevegelsenes sterke fokus på dekadanse og renhet, som kan sees på som en palingenetisk visjon for en syk verden.

De har klare holistiske verdenstolkninger, og en sentral idé om gjenfødelse. Ett punkt som ikke ser ut til å passe helt er spørsmålet om målet helliger middelet. HT har en serie med forholdsvis klare regler og teologisk rettferdiggjøringer for handlingene sine, siden en oppfatning av hva som er tillatt og hva som ikke er det er en del av deres holistiske verdensbilde. SMR er mer åpent på at alt som gjøres i forsvar for den hvite rase, om det er hensiktsmessig, er en god gjerning, og vold er et gode i seg selv.

¹⁸⁸ Griffin, *Terrorist's Creed*, s92

¹⁸⁹ MacDonald, *Turner Diaries*, VI

¹⁹⁰ *Ibid.*, X

Avsluttende vil jeg si at jeg har lært mye av denne oppgave, men det jeg fant har stort sett vært det jeg forventet å finne. På enkelte områder var likheten mer i øyenfallende enn jeg var forberedte på, særlig i bruken av sykdomsmetaforer. Men på andre områder er de forskjellige. Men jeg vil si at de begge bærer preg av det sterke behovet for sikkerhet som de ikke føler at de kan oppnå i en slik fragmentert verden.

Kilder:

Al-Nabhani, Taqi al-Din. *Islams System*. Oversatt fra arabisk. Hizb ut-Tahrirs publikasjoner, 6.utgave, 2001. 1.utgave, 1953.

Al-Nabhani, Taqi a-Din. *Den Partimessige sammenslutningen*. Oversatt fra arabisk. Hizb ut-Tahrirs publikasjoner, 4.utgave, 2001. 1.utgave, 1953.

Hizb ut-Tahrir. *Bestandelen av det Islamske Psyke*. Oversatt fra arabisk. Ummah forlag, 2004.

Hizb ut-Tahrir. *Kalifatets Statsinstitusjoner(Styre og Forvaltning)*. Oversatt fra arabisk. Ummah forlag, 2005.

Hizb ut-Tahrir. *Hizb ut-Tahrirs Oppfattelser*. Oversatt fra arabisk. Hizb ut-Tahrirs publikasjoner, 6.utgave, 2001. 1.utgave, 1953.

Twaland, David, Klas Lund, Peter Rebell, Gøran Gustavsson(red). Magasinet *Storm*. Nr 1-11. År 1990 til 1994.

Vejdeland, Fredrik, Klas Lund(red). Magasinet *Nationell Motstånd*. Nr 6, 14-15, 18-19. År 2005-2010.

Lund, Klas, m.fl. *öHåndbok før Aktivister i Motståndsrørelsenö*. Nationellt Motstånd Forlag, trykket i Estland, 2010.

MacDonald, Andrew(William Pierce). *The Turner Diaries*. Second Edition, Barricade Books: 1996. Org. utg. 1978.

Hitler, Adolf. *Mein Kampf*. Eng. Utg: Ford-translation. Elite Minds, 2009. Org. utg., to vol., 1930.

Litteratur:

Bjørge, Tore. *Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia: Patterns, Perpetrators and Responses*. Otta: Aschehoug, 1997.

Lodenius, Anna-Lena. *Gatans Parlament: Om Politiska Våldsverkare i Sverige*. Stockholm: Ordfront, 2006.

Øimoen, Christoffer Jacob. *Nynazisme i Norge og Sverige: Fra Partiorganisering til Revolusjon*. Masteroppgave i Historie, Humanistisk Fakultet, Universitet i Oslo, 2012.

Løøw, Helene. *Nazismen i Sverige 1980-1999 Den Rasistiske Undergrundsørørelsen: Musiken, Myterna, Riterna*. Stockholm: Ordfront, 2000.

Griffin, Roger. *The Nature of Fascism*. London, New York: Routledge, 2006. Org. utg., 1991.

Grøndahl, Malene, Torben Rugberg Rasmussen, Kristine Sinclair. *Hizb ut-Tahrir i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2003.

Vikør, Knut S. *Ei Verd bygd på Islam: Oversikt over Midtaustens Historie*. Oslo: Det Norske Samlaget, 2.utgave, 2004.

Taji-Farouki, Suha. *A Fundamental Quest: Hizb al-Tahrir and the search for the Global Caliphate*. London: Grey Seal, 1996.

Sørensen, Øystein. *Drømmen om det Fullkomne Samfunn*. Oslo: Aschehoug, 2010.

Ardent, Hannah. *The Origins of Totalitarianism*. 2.utg, Benediction Classics, 2009. Først utgitt , 1958,

Griffin, Roger. *Terrorists Creed: Fanatical Violence and the Human Need for Meaning*. London: Palgrave Macmillan, 2012.

Armstrong, Karen. *Islam: A Short History*. New York: Random House, 2002

Artikler i tidsskrifter og antologier:

Hardt, Michael og Antonio Negri. «Imperiet». Overs. ved Morten Enger. Bugge, Lars(red.)
Agora: Journal for Metafysisk Spekulasjon. Nr. 4, 2004.

Gomel, Elana. «Aliens Among Us: Facism and Narrativity». *Journal of Narrative Theory*:
Volume 30, winter 2000

Stuart, Hannah, Houriya Ahmed. «Hizb ut-Tahrir: Ideology and Strategy». London: The
Centre for Social Cohesion, 2009.

Backes, Uwe. «Ideologi og Terror: Hannah Arendt om totalitarisme». .» Øystein Sørensen,
Bernt Hagtvet, Bjørn Arne Stein(red.). *Ideologi og Terror: Totalitære Ideer og Regimer*. Oslo:
Dreyers Forlag, 2011. S. 33-46.

Jens Petersen (2004), «The History of the Concept of Totalitarianism in
Italy», i Maier (red.). *Totalitarianism and Political Religion: Concepts
for the Comparison of Dictatorships*. London og New York (s. 3-21)

Ottar Dahl (1997), «Teorier om totalitarisme i politisk og sosial
analyse», i Kjeldstadli, Myhre og Pryser (red.), *Valg og vitenskap:
Festskrift til Sivert Langholm*. Otta. (s. 78-103)

Peter Grieder (2007), «In Defence of Totalitarianism Theory as a Tool
of Historical Scholarship», i *Totalitarian Movements and Political
Religion*, vol. 8, nr 3-4 (s. 563-589)

Mozaffari, Mehdi. «Hva er islamisme? Et begreps historie og definisjon.» Øystein Sørensen, Bernt Hagtvet, Bjørn Arne Stein(red.). *Ideologi og Terror: Totalitære Ideer og Regimer*. Oslo: Dreyers Forlag, 2011. S. 161-188

Whine, Michael. «Islamism and Totalitarianism: Similarities and Differences.» *Totalitarian Movements and Political Religions*, Volum 2, utgivelse 2, 2001. S. 54-72.

Avisartikler:

Jyllands-Posten, 13.11.2004, 09.03.2008, 18.02.2009, 04.06.2009, 31.12.2010

Jyllands-Posten Øst, 19.02.2008, 21.02.2008

Politiken, 17.05.2005, 13.02.2006, 11.09.2011, 02.04.2012

Extra Bladet, 30.08.2011

Ritzaus Bureau, 19.07.2005, 31.12.2010, 11.09.2011

|